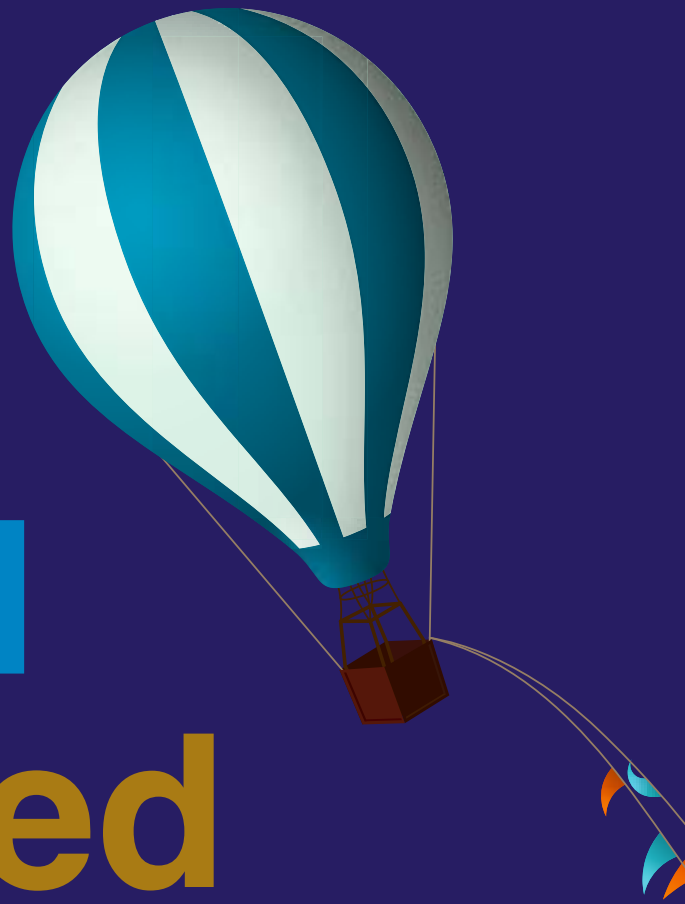

Eesti parimad ettevõtted 2014

KONKURENTSIVÕIME
EDETABEL

ETTEVÕTLUSE
AUHIND

www.ettevotluskonkurss.ee

UUS DISCOVERY SPORT

**ELEGANTNE SILUETT,
LEGENDAARNE VÕIMEKUS,
PAINDLIK SISEKUJUNDUS.**

Müügisaalis kevadest 2015!

landrover.ee

Inchcape Motors Estonia OÜ on Land Roveri ametlik esindaja Eestis.
Läike tee 38, 75312 Peetri alevik, Rae vald, Harjumaa, tel: +372 663 0600

ABOVE AND BEYOND

Ühendasime oma tugevused – kvaliteedi, innovatsiooni ja tehnoloogia.

Nüüd on meil kahekordne jõud ja tahe luua uusi nutikaid äri lahendusi. Et Sinu äri oleks kiirem, mugavam ja lihtsam. Et Eesti oleks parem koht nii äriks kui elamiseks.

EESTI PARIMAD ETTEVÕTTED 2014

Maaailmas tuuakse Eesti ettevõtluskeskkonda paljudele teistele riikidele eeskujuks. Kuid me ei tohiks jääda loorberitele puhkama, vaid leidma uusi viise, kuidas muuta meie ettevõtteid veelgi tugevamaks, keskkond veelgi ettevõtjasõbralikumaks ja investoritele atraktiivsemaks.

Loodame, et iga-aastane pikaajaliste traditsioonidega era- ja avaliku sektori koostöös korraldatav konkurss on üheks võimaluseks, mis innustab meie ettevõtjaid, annab jõudu ja tahet edasi minna ning aitab hoida ettevõtlusvaimu ühiskonnas kõrgel ning auväärsel kohal.

Täname kõiki osalejaid ning soovime edu ja jätkuvat ettevõtlikku meelt!

HANNO TOMBERG
Ettevõtluse Arendamise
Sihtasutus,
juhatuse esimees

Hanno Tomberg: „Riigi- ja era-sektori koostöös korraldatava ettevõtluskonkursi eesmärgiks on julgustada ettevõtteid panustama Eesti ettevõtluskeskkonda ja majanduse arengusse. Eriti hea meel on selle üle, et esmakordselt annavad EAS, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ning Eesti Töandjate Keskkliit välja ühise auhinna – Aasta Ettevõtte 2014.“

TOOMAS LUMAN
Eesti Kaubandus-
Tööstuskoda,
juhatuse esimees

Toomas Luman: „Otsustasime aasta eest, et võrdväärselt suurte ettevõtetega tahame tunnustada ka keskmisi ja väikeseid ning mikroettevõtteid. See oli õige otsus. Konkurentsivõime edetabeli tulemused näitavad, et kõrget lisandväärtust annavad tubliit ka väikesed ettevõtted ning nende panust Eesti majandusse tuleb tunnustada kõrgelt. Julgen väita, et võitjad on kõik, kes konkursil osalesid, samuti need, kes on alles ettevõtja tee alguses ning plaanivad järgmisel aastal osaleda.“

JÜRI KÕO
Eesti Töandjate
Keskkliit,
volikogu esimees

Jüri Kõo: „Eesti on läbi käinud muljetavaldava teekonna, meid tuuakse meie saatusekaaslastele põhjusega eeskujuks. Kuid konkurentsivõime pole midagi jumalast antut, selle säilitamise ja kasvatamise nimel tuleb töötada iga päev. Juba sellepärast, et saaksime töökäte vähenemise tingimustes ka homme elada paremini kui täna. Ettevõtluskonkursiga soovime motiveerida ja tunnustada neid, kes on otsustanud mitte mugavalt pärioolu kulgeda, vaid valida raskema, kuid vajalikuma tee.“

SISUKORD

- 4 **Kuidas valiti Aasta Ettevõte 2014**
- 5 **Konkursside tutvustus**
- 6 **Top Marine - Üldvõitja, Aasta Ettevõte 2014, Aasta Eksportöör 2014**

AASTA ETTEVÕTE 2014 NOMINENDID

- 10 **EMT**, Konkurentsivõimelisim suurettevõte 2014
- 12 **Tallinna Teed**, Konkurentsivõimelisim väike- ja keskettevõte 2014
- 14 **Entronik**, Konkurentsivõimelisim mikroettevõte 2014
- 16 **MP & Partners Engineering**, Aasta Uuendaja 2014
- 18 **Loodusvägi**, Aasta Piirkonna Ettevõte 2014
- 20 **La Muu**, Aasta Disaini Rakendaja 2014
- 22 **ABB**, Aasta Välisinvestor 2014

VALDKONDADE KONKURENTSIVÕIMELISIMAD ETTEVÕTTED

- 26 Tööstus ja energeetika: **ABB**
- 30 Toiduainetööstus: **A.Le Coq**
- 32 Jaekaubandus: **Tallinna Kaubamaja**
- 34 Hulgikaubandus: **Toyota Baltic**
- 36 Turism: **Estravel**
- 38 Äriteenindus ja kinnisvara: **Arealis**
- 40 Transport ja logistika: **E.R.S**
- 42 Ehitus: **Merko**
- 44 Side-, kommunikatsioon- ja IT: **EMT**
- 46 Finantsvahendus: **Swedbank**
- 48 Muu teenindus: **Olympic Entertainment Group**
- 50 Projekteerimine ja arhitektuur: **Reaalprojekt**
- 52 Konkurentsivõimelisimad põllu- ja metsamajandusettevõtted

ÜLEVAATED

- 54 **Leev Kuum**: Eesti majandus aastal 2013 – läks paremini, kui kardeti
- 58 Konkursside võitjad läbi aegade
- 60 Fotoreportaaž 2013. aasta auhinnagalalt

United Motors

www.bmw.ee

Sõidurõõm

ÄRIKLASSI PAKKUMINE. BMW BUSINESS EDITION ERIMUDELID.

BMW Business Edition erimudelid on valik BMW sõiduautosid, mis on spetsiaalselt väljatöötatud Eestis registreeritud ettevõtetele. Siinjuures on tähelepanu pööratud võimalikult madalatele ülalpidamiskuludele, sh. väike kütusekulu ning 0 € hooldus- ja remondikulud 5-aastase kasutusperioodi jooksul (läbisõit kuni 100 000 km). BMW Business Edition erimudelid on keskkonناسäästlikud ning valikus on ka BMW intelligentse xDrive nelikveoga mudelid.

BMW Business Edition erimudelid on ainulaadne võimalus soetada ettevõttele ökonoomne ning tiptasemel esindusauto minimaalsete kulutustega.

BMW 316d

Sõiduki hind kokku 38 970 €

Business Edition erimudeli hind 33 500 €

Soodustus koos KM 5470 €

BMW X1 xDrive18d

Sõiduki hind kokku 39 500 €

Business Edition erimudeli hind 34 100 €

Soodustus koos KM 5400 €

BMW 520d xDrive

Sõiduki hind kokku 56 390 €

Business Edition erimudeli hind 49 490 €

Soodustus koos KM 6900 €

BMW X3 xDrive20i

Sõiduki hind kokku 48 870 €

Business Edition erimudeli hind 42 790 €

Soodustus koos KM 6080 €

BMW 520d xDrive M-Sport

Sõiduki hind kokku 60 920 €

Business Edition erimudeli hind 52 900 €

Soodustus koos KM 8020 €

BMW X5 xDrive30d

Sõiduki hind kokku 74 670 €

Business Edition erimudeli hind 63 990 €

Soodustus koos KM 10 680 €

BMW EfficientDynamics
Väiksem kütusekulu. Suurem sõidurõõm.

**5 AASTAT HOOLDUS
JA REMONT TASUTA**

**UNITED
MOTORS**

**20 AASTAT
BMW ESINDUST
EESTIS**

United Motors AS Tallinn, Paldiski mnt 108, tel 659 3700; Peetri, Reti tee 4, Rae vald, tel 663 0000; Tartu, Võru tn 242, tel 730 2870; Pärnu, Tallinna mnt 82, tel 448 1740; Kohtla-Järve, Järveküla tee 22, tel 336 4700 www.bmw.ee www.unitedmotors.ee

KUIDAS VALITI AASTA ETTEVÕTE 2014

Era- ja avaliku sektori koostöös viidi läbi Eesti suurim ettevõtluskonkurss, mis koosneb Ettevõtluse auhinnast ja Konkurentsivõime edetabelist. Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus selgitas parimad ettevõtted Ettevõtluse Auhinna konkursil ja ettevõtlusorganisatsioonid Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ning Eesti Töoandjate Keskliit edukaimad Konkurentsivõime Edetabelis.

Sellel aastal valiti esmakordselt välja mõlema konkursi parimate hulgast Aasta Ettevõtte 2014. Arvestati majandusnäitajaid, hakkamasaamist keerulises majanduskeskkonnas, rolli töökohade loomisel, tegevusi ekspordi suunal ning panustamist ühiskonda. Parima valis välja väärikas 7-liikmeline žürii. Konkursi eesmärgiks on edendada ettevõtlikkust ning tunnustada parimaid Eesti ettevõtteid.

AASTA ETTEVÕTE 2014 ŽÜRII LIIKMED:

URMAS PAET
välisminister

ANNE SULLING
väliskaubandus- ja ettevõtlusminister

ARDO HANSSON
Eesti Panga president

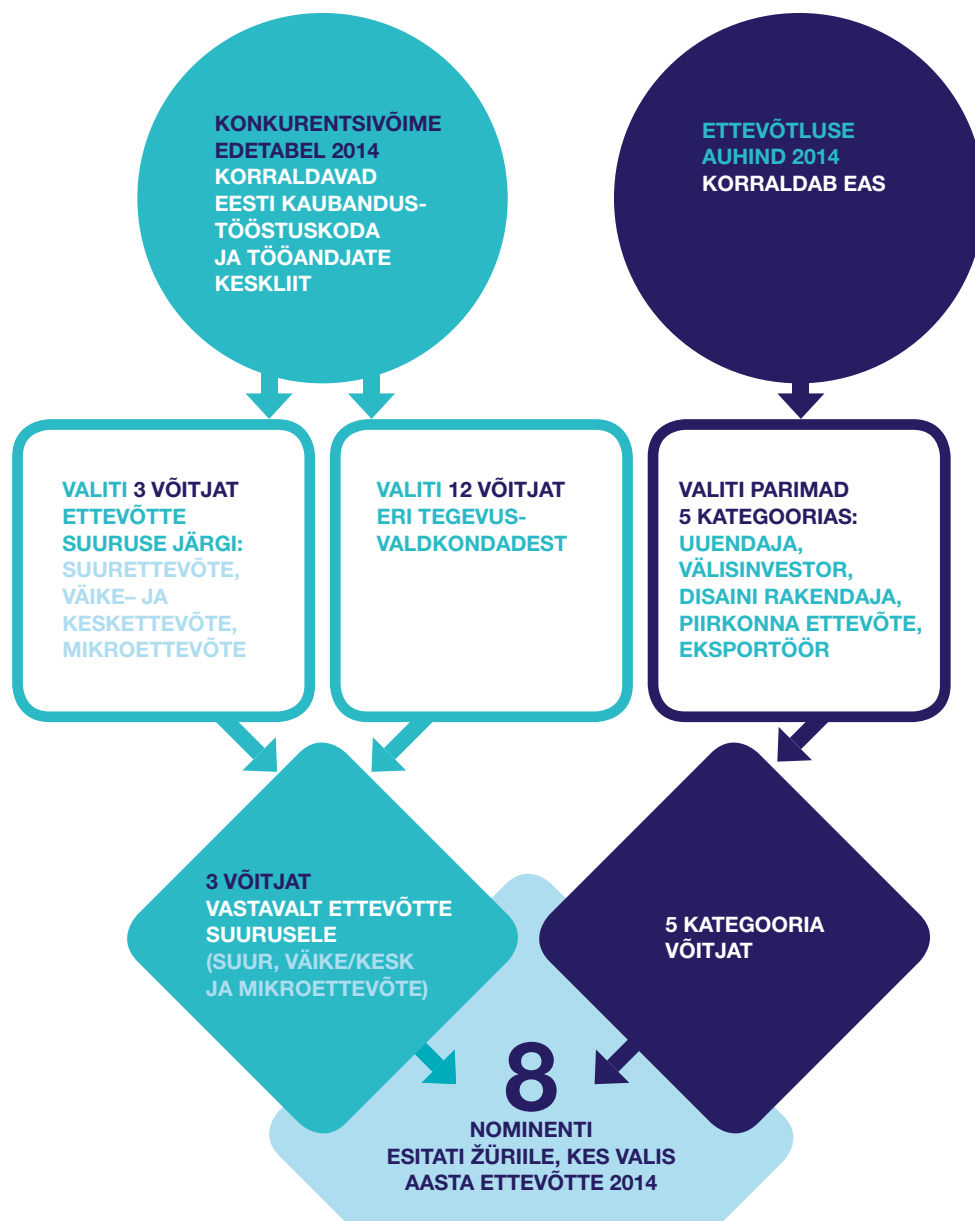
ANDRES KEEVALLIK
Tallinna Tehnikaülikooli rektor

VOLLI KALM
Tartu Ülikooli rektor

MART AMBUR
Ettevõtluse auhind 2013 üldvõitja Kühne + Nagel AS-i juhatuse liige

VÄINO KALDOJA
Silberauto AS-i juhatuse esimees

Foto: Rene Pringi

ETTEVÕTLUSE AUHIND 2014

Ettevõtluse Auhinna näol on tegemist Eesti vanima ettevõtluskonkursiga, mille juured ulatuvad juba 1996. aastasse. Praegusel kujul toimub konkurss 14. korda ja seda korraldab Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus.

2014. aasta konkursiga selgitati välja parimad ettevõtted viies valdkonnas: Aasta Uuendaja, Aasta Välisinvestor, Aasta Disaini Rakendaja, Aasta Piirkonna Ettevõtte ning Aasta Eksportöör.

Koostöös valdkonna asjatundjatega valiti igas kategoorias välja kolm kõige tublimat ettevõtet ehk auhinna nominenti. Seejärel valis žürii nominentide seast välja iga kategooria võitja. Võitjate valimisel võeti aluseks ettevõtte majandustulemused, silmapaistvad saavutused ja tulevikuperspektiivid.

EASi juhatuse esimehe Hanno Tombergi sõnul on Ettevõtluse Auhinna konkurss riigi tunnustus silmapaistvatele ja edu-meelsetele ettevõtetele. „Eriti hea meel on selle üle, et esmakordselt annavad EAS, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ning Eesti Tööandjate Keskliit välja ühise auhinna – Aasta Ettevõtte tiitli,“ nentis Tomberg.

Kõikide kategooriate võitjad saavad lisaks avalikule tunnustusele võimaluse osaleda rahvusvahelisel koolitusel. Ettevõtluse auhinna konkursi kaasrahastatakse Euroopa Sotsiaalfondist.

Tänavu osalesid konkursi žürii töös väliskaubandus- ja ettevõtlusminister Anne Sulling, Eesti Arengufondi juhatuse esimees Pirkko Konsa, EAS-i nõukogu liige David O'Brock ning Kühne + Nagel AS tegevdirektor Priit Põldar.

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL 2014

Ettevõtete konkurentsivõime edetabeli koostamise eesmärgiks on kaasa aidata Eesti ettevõtete konkurentsivõime tõusule ja koos sellega majanduse kiiremale arengule. Edetabel toob esile kõige edukamad ettevõtted ja seab need eeskujuks teistele. See on edukate ettevõtete jaoks hea võimalus ennast avalikkusele tutvustada ja selle kaudu oma konkurentsipositsiooni kindlustada.

Eesti ettevõtete konkurentsivõime edetabeli ajalugu ulatub aastasse 2003, mil seda pingerida hakati Eesti Kaubandus-Tööstuskoja initsiatiivil koostama. Alates 2006. aastast on koostööpartneriks Eesti Tööandjate Keskliit.

Tehniliste arvestuste ja edetabelite koostamisega abistab Eesti Konjunktuuriinstituut, tehes koostööd Lausanne'i Juhtimise Arendamise Instituudiga.

Konkurentsivõime edetabelites tuuakse ära ettevõtted, kes avaldavad

selleks soovi, vastavad metoodikas ettenähtud tingimustele ja esitavad nõutavad statistilised andmed kahe aasta majandustegevuse kohta: müügitulu, puhaskasum, tööjõukulud, investeeringud põhivarasse, omakapital ja aasta keskmine töötajate arv. Lisaks arvutatakse ettevõtjate poolt esitatud andmete alusel välja järgnevad näitajad: müügitulu muutumine võrreldes eelmise aastaga, kasumi muutumine võrreldes eelmise aastaga, omakapitali rentaaalus, keskmine tööjõukulu 1 töötaja kohta aruandeaastal kuus, tootlikkus 1 töötaja kohta aastas, loodud lisandväärtus (antud metoodikas kasum + tööjõukulu).

Sellel aastal esitas oma andmed ja soovi konkursil osaleda 472 ettevõtet. Teist aastat järjest jagati üldedetabel ettevõtte suuruse järgi kolmeks: selgitati välja konkurentsivõimelisim ettevõtte nii suurettevõtete, väike- ja keskettevõtete kui ka mikroettevõtete arvestuses. Lisaks ettevõtte suurusele selgitati

**EESTI KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA**
ESTONIAN CHAMBER OF
COMMERCE AND INDUSTRY

Asutatud 1917

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

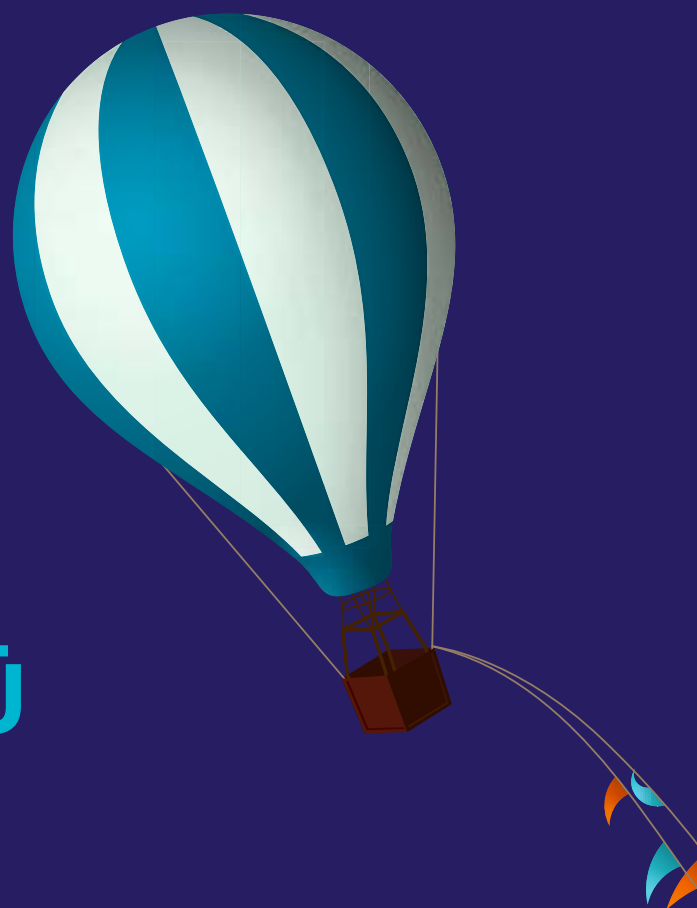
konkurentsivõimelisimad ettevõtted välja ka tegevusvaldkondade lõikes. Nendeks valdkondadeks on tänavu jaekaubandus, hulgikaubandus, tööstus ja energeetika, toiduainetööstus, ehitus, side/kommunikatsioon/ IT-teenused, transport ja logistika, turism, finantsvahendus, äriteenindus ja kinnisvara, teenindus ning projekteerimine ja arhitektuur.

**LOE AJALUGU JA TULEMUSI
VEEBIST**

www.ettevotluskonkurss.ee

TOP MARINE OÜ

ÜLDVÕITJA

AASTA ETTEVÕTE 2014

AASTA EKSPORTÖÖR 2014

Andry Prodel: parim müügimees on hea toode

Kui rahvusvaheline telepilt näitab sõudevõistlusi, mida peetakse Moskva Krõlatskoje olümpiakeskuse sõudekanalites, saab seal näha TOP Marine slippe* ja ujukaisid. Eestis valminud kaid on ka mitmes Soome sadamas ja kui nimetada eksootilisemaid kohti, siis võib neid leida Jaapanist ja Norra põhjaosast. Ettevõttes valmistatud mootorpaadipukid reisisid aga ühte liiri mereväebaasi.

LÄHTUME PÕHIMÕTTEST, ET MEIE TOOTED JA PROJEKTID ON ISE KÕIGE PAREMAD MÜÜGIMEHED.

Ekspord moodustab Top Marine käibest umbes 75% ning prognooside järgi kasvab ekspordi osakaal lähitulevikus veelgi. Eksporditurgudele laiendamine on ettevõtte juhi Andry Prodeli sõnul toimunud pigem rahulikult – üks riik korraga. „Lähtume põhimõttest, et meie tooted ja projektid on ise kõige paremad müügimehed. Ja saame sageli kinnitust, et just nii see ongi. Peaaegu igal nädalal tuleb mõni telefonikõne või kiri edasimüügist või meie esindamisest huvitatud inimeselt,“ sõnab ta. Hoolega on osaletud Skandinaavia erialamessidel.

* Slipp – veesõiduki vettelaskmise kaldtee

Top Marine on edasimüüjate kaudu esindatud Soomes, Lätis, Leedus, Rootsis, Venemaal, Valgevenes ja Jaapanis laia tootevalikuga alates lihtsamatest plastujukitega ujumiskaidest kuni keeruliste betoonist monoliitkaideni, kuhu sisse võib projekteerida elektri- ja veekanalid ning peale majad ehitada.

Top Marine sai alguse 2004. aastal sellest, kui omanikud otsustasid ühe ettevõtte ärisuunad lahku lüüa. Enne seda toodeti ja paigaldati ujukaisid plastmassivalutehase ühe tegevusharuna. Ujukaide valmistamise koondamine eraldi ettevõttesse oli plastitehase arengu loogiline jätk ning paljud tooted, nagu näiteks poid ja plastujukid, valmistatakse just plasti rotovalu tehnoloogiat kasutades. „Meie tugevusteks on kvaliteetne tootevalik, professionaalne meeskond ja tänapäevased tootmisvahendid,“ ütleb Prodel. Kogemust jagub, sest eri ujukaisid on tehtud juba aastast 1996.

Esialgul pakuti allhanget Soome ujukaide ehitajatele. Läbimurdeni jõuti kolm aastat hiljem, kui hakati välja töötama oma tooteid ning alustati tootmist Näpi tehases. Eestis on ujukaide baasil ehitatud sadamaid nii Tallinna Vanasadama jahisadamas, Kuressaare sadamas, Kalevi jahtklubis, Kärkla sadamas kui ka Pärnu jahtklubis, tänavu valmisid Tartus Sõpruse paadikaid.

TOP MARINE OÜ

Top Marine OÜ on Eesti juhtiv ujuvate kaide ja ujulahenduste tootja, kellel on vastav kogemus aastast 1996. Ettevõtte pakub ujukaidel sadamatele võtmed-kätte lahendusi ehk alates majasisesest projekteerimisest kuni täieliku valmimiseni. Aastas valmib keskmiselt 3000 meetrit ujukaisid. Top Marine OÜ tootmine asub Rakvere külje all Näpil ning müügikontor Sael. Ettevõttes töötab 15 inimest.

Top Marine tulemused 2013

Käive (tuh €)	2 683
Ärikasum (tuh €)	199
Töötajate arv	12
Lisandväärtus 1 töötaja kohta (tuh €)	36

Suurim projekt valmis eelmisel aastal Riias Kipsala saarele vantsilla kõrvale Daugava jõe. Riga City Marinasse toodeti ja paigaldati üle 1000 meetri monoliitkaid ning lisaks ujumajad riietus- ja duširuumidele, ujuvad kontori- ja õpperuumid, valvurimaja ning laoruumid noorpurjetajate varustuse hoidmiseks. Eriliseks teeb asja see, et kõik sadamahooned asuvad ujuvana Daugava jõel.

2013. aasta oli Top Marine käive 2,65 miljonit ja kasum 163 700 eurot. Tänavu loodetakse müüginumbrites samale tasemele jõuda.

AASTA EKSPORTÖÖRI
NOMINENDID 2014

SUUR-
EKSPORTÖÖR
ASSISTOR AS

VÄIKE-
EKSPORTÖÖR
TOP MARINE OÜ

ALUSTAV
EKSPORTÖÖR
TAILOR SERVICE OÜ

Pulsikiirendaja.

Uus Porsche Cayenne.

Parim päev sportautoga sõitmiseks? Iga päev!

Kõike muud kui tavapärane kaaslane teie igapäevastes toimingutes.

Hind alates 66 600 € koos käibemaksuga.

Alates 11.10.2014 Porsche Tallinna esinduses.

PORSCHE

Porsche Tallinna esindus Auto 100 AS

Mustamäe tee 12b
Telefon: +372 6837 000

www.porsche.ee

VALDO KALM ON EESTI TELEKOMI JUHT

EMT

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL
KONKURENTSIVÕIMELISIM SUURETTEVÕTE 2014

AASTA ETTEVÕTE 2014 NOMINENT

Valdo Kalm: minuTV on kohal, aga see on alles algus!

Nii võimsaid suvepäevi kui sel suvel ei mäleta ei EMT ega Elioni inimesed. Mõlemast firmast pidutses üheskoos ligi 1000 inimest, ning see ei olnud pidu peo pärast. Kaks seltskonda pidid omavahel korralikult tutvavaks saama, sest alates 1. septembrist said neist ühe firma töötajad: EMT ja Elion ühinesid Eesti Telekomiks. Ikka selleks, et efektiivsemalt majandada ning uusi ja paremaid teenuseid pakkuda.

ÜHINEMISE MASTAAP ON SAMA VÕIMAS KUI OLI HOIU- JA HANSAPANGAL.

„Ainulaadne on see ettevõtmine küll – ühinesid ikkagi kaks Eesti suurimat telekomiettevõtet,“ räägib ühinenud firmasid juhtiv Valdo Kalm. „Ei olegi millegagi väga võrrelda, mastap on sama võimas kui Hoiu- ja Hansapangal.“

Valdo Kalm on firmade ühendajana just õige mees, sest ta tunneb neid juuksejuurteni: küll on ta juhtinud EMT-d, küll Elioni, siis mõlemat... Aga ta ei arvagi, et ühinemine kergesti ja kiiresti läheb. „Kindlasti tuleb tagasilööke, sest see on siirdeprotsess ja ei lähe ühe võnkega paika,“ ütleb ta. „Mõni pole kindlasti uue tööga rahul, mõni pole saanud korralikult oma tööd üle anda jne.“ Aga ta on uhke noore ja võimeka tiimi üle, kes ühinemist eest veab. Ta räägib kolleegidele uue firma lugu ning tõmbab töötajad kaasa, sest spetsialistid muutuvad pahaseks, kui ei saa kõige kaasa olla.

Kahe firma ühendamise paistis tegelikult juba ammu välja – siis, kui kaubanduskeskustes pandi kokku EMT ja Elioni esindused. Aga näiteks suurkliendid ei märganud seda – neile on Elion ja EMT ühiseid rätsepalahendusi

juba enam kui aasta pakkunud. See oli õige samm, sest nad on suutnud äriklientide turuosa 70% tasemel hoida.

Mis uudiseid kahe firma liitmine klientidele kaasa toob? Esimene tõsisem ühishlahendus – minuTV ehk TV Everywhere – jõuab turule juba tänava sügisel. Siis ei pea Nuti-TV-d enam diivaniilt vaatama, vaid saateid saab vaadata, salvestada ja filme laenutada ka mobiilis ning tahvelarvutis.

„Aga näen juba praegu, kuidas kliendi jaoks tuleb üha enam ühiseid lahendusi ning samm-sammult liigume ka uue brändi poole. Meil ei olegi sellega kiiret, sest meil on praegu kaks tugevat brändi,“ ütleb Valdo Kalm.

Samas jälgitakse ettevõttes, et kogu aur ühinemisele ära ei läheks, sest konkurents üha tiheneb. Ka investeringutes ei saa hetkekski järele anda. EMT oli 2013. aastal koos Singapuri ja Lõuna-Koreaga maailmas päris esimeste hulgas, kes oma riigi territooriumi 4G mobiilsidega kattis, paljuski tänu väga heale koostööle Ericssoni tehasega.

EMT kogemus näitab, et 4G on üliõige suund. Kliendid soovivad mobiili nii videopilti kui ka kiiret netiühendust. Uued teenused ja suuremad võimalused on nüüd ainult aja küsimus.

Aga tehniliselt ja rahaliselt on see paras kunsttükki – ühe tugijaama uundamisega pole alla 100 000-eurosest kulust mõtet rääkida, ning selliseid on EMT-l 1500! Tõsi, päris iga jaama ei pea iga kord uuendama. Kuid tegelikult on meie mobiilifirmadel veel kolmikkoormus, sest mõned inimesed kasutavad ju veel lihtsaid klahvitelefone, nii et ka 2G-võrku peab elus hoidma.

Samas hoiab seesama uuendusmeelsus EMT ekspordi endiselt üleval: Travel-SIM-i kaarti, millele EMT tehnilist lahendust pakub, on 80 riigis juba välja antud 4 miljonit! Norras tegeldakse aga virtuaalse fikstelefoni

EMT AS

EMT, mis moodustas iseseisva ettevõtte 2014. aastani osa rahvusvahelisest TeliaSonera grupist, alustas tegevust 1991, tõustes juhtivaks mobiilsideoperaatoriks nii era- kui ka äriklienditurul kõnesides ja mobiilses internetis.

Mais 2014 sõlmisid AS EMT, Elion Ettevõtted AS ja AS Eesti Telekom ühinemislepingu, mis jõustus sama aasta septembrist. Ühinemise tulemusena liitusid EMT ja Elion Eesti Telekomiga. Ühissettevõtte ärinimeks sai AS Eesti Telekom, kasutusele jäi nii EMT kui Elioni kaubamärk.

EMT tulemused 2013

Käive (tuh €)	152 365
Ärikasum (tuh €)	27 516
Töötajate arv	490
Lisandväärtus 1 töötaja kohta (tuh €)	123

mudeli katsetamisega ning Moldaavias ja Aserbaidžaanis aidatakse juurutada mobiil-ID-d. Õnneks on uuendusmeelsus mõlema ettevõtte geenides ja ega muud võimalust polegi – väikse riigi ja rahvana on meil ainus võimalus olla uuendusmeelne, leida nišše ning ekspordida.

Nii et ettevõtte pingutab endiselt täiega, et turuliidrina teravust hoida, ja see on nagu lõputu maraton. „See on õigemini kümnevõistlus,“ ütleb Valdo Kalm. „Maratonis on vaja visadust, aga meil tuleb iga natukese aja järel spurtida. Ning ühele alale ei tohi liigselt keskenduda. Telekomis on nii, et sina harjutad tennist, samas keegi suusatab sinust mööda. Aga meil on üks salarelv – sa ei lähe ju kaotama! Selle sportliku hoiaku kujundamine ongi üks minu väga oluline ülesanne.“

JÜRI LÄLL ON TALLINNA TEEDE JUHT

TALLINNA TEEDE

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL

KONKURENTSIVÕIMELISIM VÄIKE- JA KESKETTEVÕTE 2014

AASTA ETTEVÕTE 2014 NOMINENT

Jüri Läll: firmat ei lubatud kinni panna – võtsime siis tuurid üles!

„Saavutuste eest tuleb meie ettevõtte inimesi kiita. Siin pole tegemist sellega, et üks mees oleks seda kõike juhtinud, vaid ikkagi kogu kollektiivi saavutatuga,“ ütleb Jüri Läll, Tallinna Teede AS-i juhataja. Igal juhul see, mis ettevõttes on juhtunud, on märkimist väärt.

Kui Jüri Läll 2011. aastal juhtimise üle võttis, oli ettevõtte sedavõrd nukras seisus, et tema esimene ettepanek omanikele oli hoopistükkis tegevus lõpetada. „Kuna omanikud ei olnud minu ettepanekuga nõus, siis ei olnudki muud võimalust kui purjed üles tõmmata ja seilata täistuules meresid vallutama.“

KUI KEEGI ÜTLEB TEEDEEHITAJATE KOHTA HALVASTI, LÄHEB HINGE KÜLL.

Merko ehituskontserni kuuluva Tallinna Teede AS-i viimaste aastate visiitkaardile võib uhkusega kirjutada Tallinna piiril oleva Tartu maantee lõigu Mõigus, osa Pärnu ümbersõidust, üheskoos teiste partneritega valminud Ülemiste liiklussõlme ning Loo-Maardu teelõigu, lisaks Tallinna teehoiutööd. Igal aastal koguneb suuri ja märkimisväärsed töövõite üle poolesaja, millest igapäevast võiks pikalt rääkida. „Võin julgelt öelda, et projektijuhid ja objektimeeskonnad on meil ikka väga professionaalsed,“ ütleb Jüri Läll.

Mis andis Tallinna Teede AS-ile uue hoo sisse?

Ettevõtte arengut võrdleb Jüri Läll jooksuvõistlusega: jooksmisel pole kõige tähtsam tegur mitte kiirus, vaid suund. „Sul peab olema visioon ja juhtkonnal peab olema tahe selle elluviimise poole liikuda. Edasi on vaja leida motiveeritud meeskond, kes on valmis sinuga kaasa tulema. Nii lihtne see ongi,“ ütleb ta. Ning tõdeb, et neil läks üle keskmise hästi,

sest suur osa firma töötajast ei oodanud muudatusi pelgalt juhtkonnalt, vaid oldi valmis ka enesega seotud tegevusi vähe- mal või rohkemal määral muutma.“

Iseenda üht tähtsamat rolli näeb Jüri Läll turvatunde loomises meeskonnale. „Kui ma Tallinna Teede AS-i meeskonnaga liitusin, siis otsustasin, et pole mõtet viriseda ja olemasolevat süsteemi kritiseerida, samuti ei hakanud ma meeskonda lammutama,“ ütleb ta. „Eesmärgiks oli inimesed tõhusamalt tööle suunata ning püstitada neile sobilikumaid eesmärgi. Samas tuli näidata, et meie inimesed on võimelised uusi eesmärgi ise edukalt täitma. Ju ma siis suutsin neisse indu ja motivatsiooni süstida, andes neile parasjagu vabadust.“

Ettevõtte eduteguriks peabki Jüri Läll meeskonda, seejärel tuleb tükk tühja maad ning alles siis tulevad iga- sugu tehnilised küsimused, näiteks see, millistel pakkumistel osaleda ja milliste koostööpartneritega end rohkem siduda. Praeguses turusituatsioonis on ilmne, et mida vähem kakled ja mida rohkem sul on häid koostööpartnereid, seda kindlamalt sa ellu jääd.

Ent on veel üks väga oluline tegur: „Üks Merko kontserni tugevuse alus on see, et seal ei ole inimesi kunagi petetud ning tulemuste selgumisel pole hakatud teist juttu rääkima, kui kokku lepitud. Tahan kindlasti ka meie ettevõttes samamoodi asju ajada,“ kinnitab ta.

Jüri Läll on harjunud oma inimesi veenma ja eesmärkide eest võitlema. Töötas ta ju aastaid Merkos projektijuhina. Tema juhtida on olnud muuhulgas sellised ehitused nagu Coca-Cola Plaza ja Solarise keskus Tallinnas ning Muuga sõeterminal, kus 61 hektarit maad merre juurde täideti, samuti Saaremaa süvasadam, kuhu ta läks esimest korda, kaart käes, läbi kadakate, sest tulevase sadama juurde ei viinud ühtki teed. Kadakate vahelt lautrikohta otsides oli kaasas vaid teadmine, et tollest päevast 9,5 kuud hiljem randub sealsamas esimene kruuisi-

TALLINNA TEED E AS

Tallinna Teede AS on soliidse ajaloo- ga ettevõtte, mis on loodud 1959. aastal. Varasematel aegadel keskendus ettevõtte küll peamiselt linnatänavate remondile, kuid viimased kümme- kond aastat öeldakse üha tõsisemalt sõna sekka ka riigimaantee hool- duses ja ehituses. Selleks et tagada asfaldi kvaliteet ja kättesaadavus sobilikul ajal, soetati nelja aasta eest ka uus asfalditehas. Firma laiahaardelise toimest ja ambitsioonidest teedeehitusturul annab tunnistust Tallinna Teede AS-i tütarfirmade AS Vooremaa teed ja AS Tevener tugev majanduslik positsioon ning kainelt mõõdukas areng.

Tallinna Teede tulemused 2013

Käive (tuh €)	45 820
Ärikasum (tuh €)	4 505
Töötajate arv	212
Lisandväärtus 1 töötaja kohta (tuh €)	60

laev. Mõeldud – tehtud. Täpselt nii oligi. Seega kindlad eesmärgid ja sõnapidamine on tema jaoks nagu kaksikvennad.

Aga kui keegi ütleb Eesti teedeehitajate kohta halvasti, läheb see talle hinge küll. „Kipume peegelsiledat teed tänapäeval võtma juba kui iseenesestmõistetavust. Kuid vaevalt me mõtleme sellele, et Eestis kasutatakse teehoolduses iga kilomeetri kohta 2,2 korda vähem raha kui Soomes ja 3,3 korda vähem raha kui Saksamaal,“ räägib Jüri Läll. „Samas, kui vaadata üleeuroopalisi teedeuurin- guid, siis lahutavad meid parimatest tulemustest vaid üksikud protsendipunktid. Millegipärast toovad kõik rahulolematud võrdluseks vaid lääneriikide kiirmagist- raalid, kuid realselt on vaja ikka võrrel- da kogu teedevõrgustikku.“

PRIIT KOLLOM ON ENTRONIKU JUHT

ENTRONIK

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL

KONKURENTSIVÕIMELISIM MIKROETTEVÕTE 2014

AASTA ETTEVÕTE 2014 NOMINENT

Priit Kollom: automaatikas on vaja ajusid, mitte massi

Kuidas võita ahvatleva kliendi tähelepanu olukorras, kui sa oled alles alustanud ning sul puuduvad tööd, mille järgi sind hinnata saab? Entronik oli seitse aastat tagasi just sellises olukorras. Ega muu ei aidanud, ühele suurele vee-ettevõttele tehti lihtsalt väga hea hinnapakumine, sest jalg oli vaja ukse vahele saada! Koostöö klappis ning klappib tänase päevani.

Tegelikult oli Entronik sel ajal tõesti väga toores, nagu asutaja ja tegevjuht Priit Kollom ütleb. Tema, mööblitiserist elektriku poeg oli alustanud ühemeheäri elektrisüsteemide paigaldajana. Juhtmed, arvestid, lülitid... Selleks et panna alus organiseeritud äriks, kutsus ta kampa ka oma isa Hillar Kollomi ning kaasa löi ka õemees Maido Märss, kes oli tol ajal energeetikatundeng.

SA EI TEA KUNAGI, MILLINE UKS ÄRIS HOMME AVANEB.

Palju õhtuid kulus arutluste peale, Maido õhutusel valiti elektrimontaaži asemel hoopis tööstusautomaatika, täpsemalt veetöötluste sektor. „Kui me poleks 2007. aastal seda otsust teinud, vaevalt me elus oleksime. Õnneks valisime ala, kus tähtsad on ajud, mitte mass,“ tõdeb Priit Kollom.

Ettevõtte kuus töötajat teevad kogu puhta- ja reoveepumplate automaatika otsast lõpuni valmis: projekteerivad, monteerivad ning ehitavad oma töökojas ka automaatikakilbid. Seitsme tegevusaastaga on töötajate arv kasvanud kolmelt kuuele ning ettevõttele oli suureks tunnustuseks, kui suur elektronikakontsern Schneider Electric valis nad Eesti lõunapiirkonnas koostööpartneriteks.

Aga väga vale oleks öelda, et see kõik on kergelt kätte tulnud. Kõik olemistuskivid, mis ühe väikese firma kas-

vamisega kaasnevad, leiti üles. Masu ajal tekkisid likviidsusprobleemid ning juhi põhitööks oli siis tarnijatelt võlapikendust küsida. Õnneks tulid kõik vastu nii palju kui võimalik, välja arvatud üks ettevõtte, kes pärast võla kättesaamist koostöö päevapealt lõpetas. Masu oli elav õppetund sellest, kui tähtis on headel aegadel usaldust koguda, muuhulgas korrektselt arved ära maksta. Masu õpetas ka olema paindlik – ellujäämise nimel ehitati hoopis alajaamade kõrgepingeseadmete kandekonstruktsioone.

Ent headel aegadel on ka omad probleemid. Siis kipub tööd nii palju sisse tulema, et ei jõua kuidagi ära teha. „Tean nüüd omast käest, mida tähendab, kui sa jääd ajahätta ja tellija vihastab,“ räägib Priit Kollom.

Rollid on kolmel omanikul hästi ära jagatud: poeg Priit müüb ja rehkendab firmas numbreid kokku, isa Hillar vastutab montaažimeeste ning õemees Maido automaatika poole eest. Kas peresuhted tööd ei sega? „Asju tuleb mõistusega võtta. Kui töö hakkab peresuhteid segama, tuleb meelde tuletada, et firma on loodud kasumi teenimiseks, ja siis asjad selginevad,“ ütleb Priit Kollom.

Ja 2013. aastal kasumit jagus ning võrreldes tunamullusega see kümnekordistus. Siiski annavad omanikud endale aru, et veetöötluste valdkonnas hakkab ehituse tippaeg mööda saama, seda määrab suuresti eurorahade liikumine. Viimastel aastatel on otsitud hoolega uusi suundi, üks neist on näiteks kaughaldusteenus. Kohe, kui mõni puhta- või reoveepump häiresse läheb, annab süsteem sellest märku. Remonditiim teab siis ruttu kohale kihutada.

Entroniku omanikud loodavad kaughaldusteenusest uut kasvumootorit, sest nõnda saab jälgida tuulegeneraatoreid, päikesepatareisisid, suurte tehaste tööpunkte, ruumide tempera-

ENTRONIK OÜ

Entronik OÜ on tööstusautomaatika projekteerija, tootja ja paigaldaja ning ettevõtte on Tartu lähisel ka oma koostetehas. Ühtlasi pakutakse kaughalduse teenust pumplatele, tööstusele jt klientidele ning koostatakse energiasäästu auditiit, mis võimaldab ettevõttele tootmist efektiivsemaks muuta. Samuti paigaldatakse päikeseelektrijaamu. Schneider Electric on valinud Entroniku Eesti süsteemiintegraatorite lõuna piirkonna koostööpartneriks.

Entroniku tulemused 2013

Käive (tuh €)	693
Ärikasum (tuh €)	145
Töötajate arv	5
Lisandväärtus 1 töötaja kohta (tuh €)	41

tuure. Lisaks töötatakse veel mitmel suunal: esimestele suurtele klientidele on koostatud spetsiaalne energiasäästlikkuse audit, et seadistada tootmine efektiivsemaks. Ning Meremäe valda on ehitatud kolm päikeseelektrijaama, sealhulgas sealsele koolimajale.

Aga kasvuvõimalusi otsitakse Entronikus endiselt hoolega edasi. Priit Kollom läbis hiljuti EAS-i väikefirma kasvukoolituse ning raamatut „Kasumlik projektijuhtimine“ peab ta väärt lugemiseks. „Kasvamine on üks firma osa,“ arutleb ta. „Kui firma liiga kauaks paigale jääb, ei ole see hea. Samas olen praegu just mina olnud see, kes kasvu tagasi hoiab ja vaatab rangelt, et töötajate arv ning käive tasakaalus oleks. Pigem kasutada praegu allhanget kui kehvatel aegadel töötajaid vallandada. Ning küll see õige diil ka tuleb. Sa ei tea kunagi, milline üks sinu äris homme kinni läheb ja milline avaneb. See just ongi äri juures põnev.“

MIROSLAW PIENKOWSKI
ON MP & PARTNERS ENGINEERINGU JUHT

MP & PARTNERS ENGINEERING

ETTEVÕTLUSE AUHIND
AASTA UUENDAJA 2014

AASTA ETTEVÕTE 2014 NOMINENT

Miroslaw Pienkowski: kes oleksid paremad kui endise sõjatööstuse spetsialistid!

Seda, mis toimub Miroslaw Pienkowski ettevõtteis, iseloomustab kõige paremini Narvas külas käinud TTÜ mehhaanika-teaduskonna esindajate ütlus: „Sellist tehnoloogiat näeme meie vaid kataloogidest.“ Narva on tuhandeid ruutmeetrid tihedalt kõrgtehnoloogiat täis. Just seal on püsti pandud mitmete seadmete esmaeksemplariid. Pienkowski on valinud tehnoloogialiidriks olemise strateegia.

Kõik algas üheksakümnendate alguses, kui mees alles otsis oma kohta äri maailmas. Hariduselt elektroonikainsener, sattus ta asjaolude kokkulangemisel tegelema titaanist eriotstarbeliste poltide vahendamisega. Kuna turg nõudis üha keerulisemaid tooteid, tuli leida partnereid, kes nende valmistamisega hakkama saaksid.

KUIDAS EI SAA? PANGE TREIPINK TÖÖLE FREESPINGINA! NII SEE ALGAS.

„Kes saaks siin parem olla kui spetsialistid endisest Nõukogude sõjatööstusest!“ mõtles Pienkowski. Esimene valik oli külastada Baltijetsi tehast Narvas. Seal oli üks hakkaja meister, kes huvitus väga uuendustest, kuid üldiselt oli olukord kehv. Esimest tellimust pidi Pienkowski praktiliselt otsast lõpuni ise juhendama. „Töömehed tulid minu juurde ja ütlesid, et nii pikka detaili ei saa meie pingis valmistada. Läksin siis ise tehasesse, vaatasin veidi ringi ja tegin ettepaneku panna freespink tööle treipingina. Ja nii see algas,“ meenutab Pienkowski.

1993. aastal pandi Baltijetsi kinni. Pienkowski ostis ära ühe treipingi ja freespingi ning rentis pisikesi osa tehast. Ta räägib uhkustundega, kuidas ta tegi viiele mehele ja ühele naisele ettepa-

neku hakata üheskoos titaanist keerukaid detaile tootma. Need kuus inimest töötavad tema juures tänaseni.

Pienkowski paistab silma oma oskusega tagurpidi mõelda. Freespingist treipingi tegemine on vaid üks näide. Tehase algusaegadel pööruti tema poole murega, et oleks vaja anodeerida (titaani värvimine elektriga) kuue meetri pikkune detail. Kõik anodeerimisvannid olid aga ainult neljameetrised. Pienkowski ütles kliendile, et tulgu nädala pärast tagasi. Ta võttis tavalise põrandamopi, pani kummikindad kätte, kummikud jalga ja mopile juhtmed külge. Pingestades märja mopi vajaliku elektrivõimsusega, töödeldi detail üle.

Skalpelli tehase ostmise Saksamaalt lepiti kokku suusõnaliselt ja kolme nädala pärast alustas see juba tööd Narvas. Pienkowski lasi tegevuse lõpetanud skalpelli tehase sisustuse kokku pakkida ja Eestisse vedada. „Skalpelli tehase on meil puhtalt turunduse eesmärgil. Kui iga kirurg maailmas teab, et Trinoni skalpell on maailma parim, siis usaldab ta ka meie muid meditsiinitooteid“ räägib Pienkowski.

Skalpelli tehase ostuga käivituse meditsiinitoodete suund. Teadaolevalt on titaan selline metall, mille inimorganism kergesti omaks võtab. Pienkowski töötas oma meeskonnaga välja unikaalse hambaimplantaadi. Lühidalt öeldes juurdub Trinoni Q-implant kuus korda kiiremini kui muud saadaolevad. „Selle toote loomine oli imelihtne, küsisime inimestelt, mis on nende suurim ootus seose hamba protseduuriga. Nad vastasid, et see peaks olema võimalikult kiire, valutu, odav ja kvaliteetne. Ja just nendele kriteeriumitele meie Q-implant vastabki“ selgitab Pienkowski.

Ettevõtte on oma hambaimplantaatide ärisuuna toetamiseks loonud rahvusvahelise koolitusprogrammi Collegium

MP & PARTNERS ENGINEERING OÜ

Ettevõtte alustas Eestis tegevust 1990. aastate algul, kui Poola insener Miroslaw Pienkowski otsis Ida-Euroopas soodsaid ja kvaliteetseid tootmisvõimalusi. Tema valik jäi pidama Narva Baltijetsi tehase juures. Aja jooksul on lisandunud mitmeid harusid, näiteks toodi Narva Saksamaal suletud skalpelli tehase, kust sai alguse meditsiinitoodete suund. Narvas kuulub gruppi kuus ettevõtet enam kui 300 töötajaga.

MP & Partners Engineering tulemused 2013

Käive (tuh €)	1 506
Äri kasum (tuh €)	220
Töötajate arv	97
Lisandväärtus 1 töötaja kohta (tuh €)	13

Praktikum, kus arstid saavad intensiivkursuse käigus katsetada implantaatide paigaldamist päris patsientide peal. Samal ajal on tegemist sotsiaalprojektiga, nimelt võivad Kambodža, Dominikaani Vabariigi ja Laose vaesemad inimesed vabatahtlikuks patsiendiks tulla ja neile tehakse kogu protseduur tasuta. Alates 2003. aastast on selle programmi käigus paigaldatud ligi 100 000 implantaati ja programmis on osalenud arstid kogu maailmast.

Narvas on Pienkowskiil kuus ettevõtet. Ta hoolib väga oma enam kui 300 töötajast. Pienkowski on naljatades öelnud, et ta ei saaks kunagi finantsjuhti palgata, sest efektiivsuse poolest võiks paljud inimesed koju saata, aga ta ei saa seda lubada, sest teab iga inimese elu-olu ning töökoha kaotus ei teeks neile head.

AASTA UENDAJA
NOMINENDID 2014

ARCWOOD BY
PEETRI PUIT OÜ

MP & PARTNERS
ENGINEERING OÜ

SKELETON
TECHNOLOGIES OÜ

AHTO VEGMANN ON LOODUSVÄGI JUHT

LOODUSVÄGI

ETTEVÕTLUSE AUHIND

AASTA PIIRKONNA ETTEVÕTE 2014

AASTA ETTEVÕTE 2014 NOMINENT

Ahto Vegmann: kõik sai alguse metsmustika-mustsõstraglögist

Juba prantslased ütlesid *cherchez la femme* – otsige naist. Selles, et tänane suurim Eesti mahetoidu eksportija Loodusvägi tuule tiibadesse sai, oligi tähtis roll kahel naisel.

Esiteks ühel sümpaatsel müüjal, kes Tallinnas Kosmose kino juures ökopoes töötas. Nimelt läks Loodusväe üks asutajaist Ahto Vegmann 2008. aastal tema käest uurima, millist ökokaupa tasuks Eestis toota. „Küpsiseid,“ vastas müüja, „küpsiseid tahetakse kõige rohkem.“

Juba järgmisel päeval helistas seesama ökopoe juhataja Ahtole tagasi: „Meil on siin üks naine, kes pakub küpsiseid. Ehk on teil midagi ühist.“

MEIL ON SIIN ÜKS NAINE, KES PAKUB KÜPSISEID. EHK ON TEIL MIDAGI ÜHIST?

Tänu sellele müüja vahendatud kontaktile jõudiski Loodusvägi esimese tooteni. Aga selleks ei olnud üldse mitte küpsis. Naine, kelle nimi on Lüüne Karu, töötas välja hoopis maheda metsmustika-mustsõstraglögi, mis on siiamaani firma tuntuim toode. 2008. aasta jõulude ajal läksid nad selle glögiga Raekoja platsi jõuluturule, kus jooki saatis suur edu. Järgmisel aastal müüsid nad glögi juba ka pudelites kaasa.

Ahto Vegmann ei seisnud Loodusvägi asutamise taga üksi, vaid koos endise koolivenna Kristjan Õunamäliga. Kooli ajal nad eriti ei suhelnud – kumbki pidas teist veidi imelikuks. Kuid täiskasvanuna kohtudes selgus, et neil on sarnane säde silmis.

„Panime ideed paberile – see oli meie esimene sügavam sisekaemus,“ räägib Ahto Vegmann, kes töötas tolle kohtumise ajal ühes telekomiettevõttes. 2008. aastal

panid nad paika oma tegevuse alustööd, mis kehtivad tänini: tervis, küllus, armastus, vabadus ja elurõõm. Üsna kiirelt sai neile selgeks, et mahetoit on valdkond, mis haakub nende väärtustega.

Pärast esimest jõuluturгу järgnes eneseotsimise periood – sõbrad eksportisid kaupa Iirimaaale ning pidasid söögikohta Vanasadama kruisilaevade alal. Aga inimesed eelistasid tol ajal veel rohkem kartulikrõpsu ja Coca-Colat. Silmad avas 2010. aastal käik Londonisse.

„Naturaalset ja looduslikku kaupa müüv Whole Foods Market tegi tõesti meie silmad lahti – me nägime, et sellel on potentsiaali,“ meenutab Vegmann.

2008 alustati sellest, et mehed helistasid Eesti poodidesse ning pakkusid tooteid firmadele ärikingitusteks. „Suured poeketid olid skeptilised,“ meenutas Vegmann. Vaatamata sellele oli mullune kasv 68 protsenti, tänava oodatakse 30–40 protsendist kasvu.

Toodete arv suurenes läinud aastal nelja pealt 44-ni. Marjapulbrid, mahlad, marjakompud, metsamesi, pagaritooted, toortoit...

Pool Loodusväe toodangust läheb Põhjamaadesse. Nii näiteks jõuavad tervislikud toornäksid sadakonda Soome, Belgia ja Rootsi poodi. Spetsiaalse kuitavatskapi abil valmivad suvikõrvitsa-, tomati-, maasika-, õuna-, sibula- ja peedinäksid – tõepoolest, suurepärase vaheldus õlis frititud kartulikrõpsudele.

Sel aastal on hoolega uute välisturgude nimel pingutatud: Soomes oldi kaasas meie presidendi riigivisiidil, firma toornäksid ja suussulav metsamesi läks ka nende presidendi kinkekorvi. Ning Londonis käidi Euroopa ühel suuremal mahetoodangu messil Natural & Organic Products Europe.

Nagu paljud teisedki tootmisettevõtted, tunneb ka Loodusvägi teatavat barjääri, kui juttu tuleb Eestist, kuid Vegmanni sõ-

LOODUSVÄGI OÜ

Loodusvägi on ettevõtte, mis on pühendunud eestimaiste mahetoodete väljaarendamisele, tootmisele ja turustamisele Skandinaaviamaades ja Euroopas. Firma esialgsest plaanist hakata tootma küpsiseid sai bürokraatia konaruste kiuste hoopis siht anda elule uus maik glögi müümisega jõuluturul. Sealt see kõik algas. Nüüd on jõutud paljudesse poodidesse Soomes, Belgias, Rootsis ja Taanis, juba käivad ettevalmistused oma tehase käivitamiseks 2016. või 2017. aastal.

Loodusvägi tulemused 2013

Käive (tuh €)	265
Ärikasum (tuh €)	15
Töötajate arv	3
Lisandväärtus 1 töötaja kohta (tuh €)	15

nul on selle valdkonna inimesed õnneks tavapärasest veidi avatumad. Barjäärist hoolimata nad toidu päritolu ei peida. Nende pakendeid ehib uhke slogan „Made in Estonia – Land of organic beauty“.

Üks ettevõtte nõrgemaid kohti on toorainega varustamine – nad ei kavatse loobuda kohalikust mahetoorainest. Suuremalt jaolt tuleb see Mulgimaa mahetalunikelt, mingi osa koguni aga Rapla-, Järva- ja Valgamaalt. Mustikat metsas veel jagub, kuid mahemustsõstart hakkab väheks jääma. „Mida samm edasi, seda rohkem tuleb ette planeerida,“ sõnab Vegmann.

See kehtib ka äri kohta üldiselt – kui alustaval ettevõttel on vaja asjad lihtsalt ära teha, siis pikas perspektiivis tuleb tuld hoida. Tuld aga ettevõttel jagub. „Tahame pikas perspektiivis olla arvestatav puh-ta toidu tootja Euroopas,“ ütleb Ahto Vegmann.

AASTA PIIRKONNA
ETTEVÕTTE
NOMINENDID 2014

DALE LD. AS

LOODUSVÄGI OÜ

PINTMANN GRUPP/
KUBIJA HOTELL-
LOODUSSPAA OÜ

RASMUS RASK ON LA MUU JUHT

LA MUU

ETTEVÕTLUSE AUHIND

AASTA DISAINI RAKENDAJA 2014

AASTA ETTEVÕTE 2014 NOMINENT

Rasmus Rask: kirega tehtud asjad ei ole loodud ebaõnnestuma

Tahaks teha ära midagi reaalselt ja käegakatsutavat, tahaks seda teha kirega ja vaid häid emotsioone kogedes, mõtlesid sõbrad Priit Mikelsaar ja Rasmus Rask 2012. aastal ning asutasid Pelgulinna väikese eestimaise jäätisevabriku.

Biomarketi ökopoodide keti eestvedaja ja Pagar Võtaks pagarikoja asutaja Priit Mikelsaare ning Swedbankis personali- ja turundusjuhina tegutsenud Rasmus Raski soov oli leida Eesti turul puuduv öko- või mahetoode, mida ise toota ja arendada. Pärast väikeseid ajurünnakuid loomingulises õhkkonnas leiti, et see on just jäätis. Ajendiks sai kindlasti ka soov lastele tervislikku magustoitu pakkuda, sest kodus tehti juba jäätist ise ja lisaks ammutati inspiratsiooni Itaalia *gelato*-tüüpi jäätiste ehedast maitsest.

PAKENDI PUHUL MÕISTSIME ÜHEL HETKEL, ET SEE EI PEAKSKI MEELDIMA KÕIGILE.

Priit ja Rasmus kohtusid Itaalias jäätisemasinaid tootvate ettevõtete esindajatega ja valisid partneriks Telme, kes võttis ainsana kahte n-õ Ida-Euroopast tulnud noormeest tõsiselt. Abiks oli sealne jäätisemeister Giuliano Curati. „Jagasime rollid nii, et Priit aitas müügikanaleid leida ning mina vastutasin retseptide väljatöötamise eest. 2012. aasta suvel ma väga päevavalgust ei näinudki, istusin keldris ja mässasin maitsetega,“ meenutab Rasmus Rask.

Ettevõtte on aasta-aastalt kasvanud. Praegu on üle Eesti La Muu ökojäätise müügikohti üle 50. Ettevõttel on ca 30 töötajat, pooled neist töötavad kohvikus

ning jäätist toodetakse viiel päeval nädalas ca 250 kilo päevas.

Aga mitte ainult jäätise maitse pole La Muu jaoks tähtis. Nii brändi nime, pakendi kuju kui disaini puhul juhendatakse ettevõtte põhimõttest, et see peab eristuma ja olema silmatorkav. Ovaalse pakendi kasuks otsustati just selsamal põhjusel.

La Muu kasutab kõikide sortide pakendamiseks ühesugust karpit, millele kleebitakse vastavalt sordile eri kujundusega kaaned. „Nii on võimalik paindlikult ja kiirelt uusi sorte turule tuua,“ lausub Rasmus.

Pakendi materjalivalikul kaaluti mitmeid lahendusi ning uuriti biolagunevate materjalide kohta, kuid väga head lahendust jäätise seisukohast ei leitudki – papptopsid ei ole täielikult taaskasutatavad, plastiku puhul on toormaterjaliks taastumatu maavara. Hetkel kasutatakse plastist vanni, mis on taaskasutatav ning sobilik ka hoidiste säilitamiseks. Uuel aastal on aga plaanis välja tulla ka väikese 125 ml papptopsi pakendatud jäätisega.

Pakendi kujundas Eesti esimene pakendidisainile keskendunud disainibüroo Koor. Koosloomes La Muu töötajatega mõeldakse välja ka vaimukad tekstid karbi kaanele.

„Pakendikujunduse puhul mõistsime ühel hetkel, et me ei peakski meeldima kõigile, vaid tuleb teha seda, mis endale meeldib ja millesse usud. Näeme, et praeguseks on poeletile ilmunud ka teisi mustvalge kujundusega jäätisekarpe, aga usume, et meie La Muu identiteet on juba kinnistunud ja inimesed leivad meid kenasti üles,“ lisab Rasmus Rask.

Välimüügiks mõeldud La Muu kujundusstiilis ühtse joonega kärud disainis disainibüroo Iseasi eesotsas disainer Martin Pärnaga. „Iseasi disainibüroo mõõblidisainerid seadsid lati kõrgele –

LA MUU OÜ

La Muu on esimene Eesti ökojäätist tootev ettevõtte, mis tuli turule 2012. aasta detsembris. 2013. aasta suvel alustati välimüügilettidega Tallinnas, 2014. aastal Pärnus. Sel suvel avati esimene La Muu kohvik Rahva Raamatu rendipinnal Tallinnas Viru Keskuses. 2015. aastaks plaanitakse tootmine koos uue kohvikuga tuua Telliskivi Loomelinnakusse. Leivapäeval 2014. aasta septembris pälvis La Muu pistaatsiajäätis rahva lemmikmahetoote tiitli.

La Muu tulemused 2013

Käive (tuh €)	193
Ärikasum (tuh €)	40
Töötajate arv	6
Lisandväärtus 1 töötaja kohta (tuh €)	13

välikäru pidi saama niivõrd viimistletud, et seda saaks häbenemata ka sisetingsimustes kasutada. Kasutasime tööpindadel väärispuitu ja selle tulemusena valmis diskreetne, hästi läbimõeldud ja väga selgelt lamuulik mööbel,“ on Rasmus Rask rahul.

Unikaalne ja mõtteviisilt roheline on ka La Muu tööriietus. Põlled, mida tootmishoones, köögis ja kohvikus töötavad inimesed ning ka välimüügikohtade teenindajad kannavad, disainis taaskasutusdisainer Reet Aus. Materjal tuli Uuskasutuskeskuse riidejääkidest – musta, valget ja halli värvi meestesärkidest.

Muuseas plaanib La Muu kolida oma tootmise Koplast nõukogudeaegsest robustsest tööstushoonest pisut loovamasse õhkkonda – Telliskivi Loomelinnakusse ja teha sinna ka oma uue kohviku.

BO HENRIKSSON ON ABB EESTI JUHT

ABB

ETTEVÕTLUSE AUHIND
AASTA VÄLISINVESTOR 2014

AASTA ETTEVÕTE 2014 NOMINENT

Bo Henriksson: pidev laienemine on ABB elueliksiir

ABB tehaseid ja äri enam kui 20 aastat Eestis juhtinud Bo Henriksson peab firma edu pandiks lisaks heale kohalikule majandus- ja maksukeskkonnale ka pidevat innovatsiooni ning uute projektide arendamist ABB sees. Henriksson ütleb, et laienemine ja uute suundade otsimine on ABB elueliksiir, ilma milleta kuivaks tegevus Eestis kokku.

„Tegureid, mis on mõjutanud ABB tegevust ning edu viimase 20 aasta jooksul, on palju. Nagu juba tuhandeid kordi on mainitud, on Eestis toimimise suurimaks plussiks väga mugav ja lihtne majanduskeskkond ning selge maksukeskkond. Eestis puuduvad liigsed takistused ettevõtete arendamisel,“ kirjeldab Henriksson.

MEID TÖÖTAB LINNAKUS 1200, KUID VAJADUSEL VÕIME SELLE ARVU KA KAHEKORDISTADA.

Erialaliselt tugevate töökäte puudust, mida peetakse üldiselt Eesti suurimaks arengupiduriks, ABB juht liigoluliseks ei pea – inimesi on Eestis küll vähem ning heade töötajate leidmine on keerukam kui paljudes teistes piirkondades, kuid otsija leiab alati vajalikud inimesed üles.

„Enne kriisi oli meil suurim probleem tööjõu leidmine ja ka praegu on mõnedel aladel töökäsi puudu, kuid see ei takista meie arengut. Oleme suutnud kasvada atraktiivseks ettevõtteks, saavutada hea maine ning meile tahetakse tööle tulla. ABB puhul ei ole mingit hirmu, et me hakkaksime lä-

hijal tööjõupuuduse ettekäändel Eesti tootmist ja tegevust kokku pakkima, et saaks liikuda Aasiasse odavama ning rohkema tööjõu järele. Oleme enam kui veendunud, et leiame head inimesed ka Eestist. Mäletan jutte, kui alustasime 90. aastate alguses generaatorite tootmisega, et „ABB on Eestis vaid nii kaua, kui tööjõud on odav – seejärel lähevad nad minema“.

Meie idee on ikka pikk ja jätkusuutlik areng ning nüüd uues tootmislinnakus on meil aega kümme aastat, et oma efektiivsust veelgi tõsta ja parandada. Kui suudame olla efektiivsed, ei ole mingit põhjust tööjõupuudust karta,“ räägib Henriksson.

Eelmise aasta suurimaks muutuseks firmas ongi kõikide ABB tegevuste koondamine Jüri uude tehasekompleksi või -linnakusse Campus One'i. „Tõime siia nii meie Maardu, Keila kui Tallinna kesklinna tootmised ja üksused. Hetkel tegeleme sissetöötanud linnaku veelgi efektiivsemaks muutmisega. Meid töötab linnakus 1200, kuid vajadusel võime selle arvu ka kahekordistada,“ mainib ABB juht.

Majanduskeskkonna kõrval peab Henriksson teiseks suurimaks ABB edu pandiks pidevat innoveerimist ja arendamist oma valdkonna sees ning uute projektide käsile võtmist. „Näen seda igapäevaselt, et kui võtta 10 uut ideed töösse, tuleb neist vähemalt kaks väga head toodet, millega firma arengut tagant tõugata. Vaid uute projektide pidev arendamine toob tervele ABB-le kasvu. Kui tuua välja ka kolmas samm, mis meie edu on kandnud, on selleks ehk ikkagi meie geograafiline paiknemine, mis annab eelise logistikas, mis omakorda annab edu hinnas,“ mainib firma pikaegne juht.

ABB AS

ABB sünnipäevaks Eestis saab lugeda 31. detsembrist 1991. aastal, kui registreeriti Rootsi-Šveitsi suur-korporatsiooni haruna AS ABB. Kui 1992. aastal andis ABB siin tööd kümnele inimesele, siis 2013 töötas ettevõttes juba ligi 1300 inimest. ABB on investeerinud Eestis tegutsemise jooksul siia üle 80 miljoni euro. Rahvusvahelisust kinnitab fakt, et ABB Eestis töötab insenere enam kui kümnest riigist. Tuntuim avalikkusele mõeldud ABB projekt oli 2011. aastast Eestit kattev elektriautode laadimistaristu.

ABB tulemused 2013

Käive (tuh €)	186 679
Ärikasum (tuh €)	13 778
Töötajate arv	1 151
Lisandväärtus 1 töötaja kohta (tuh €)	44

**Estonian
Railway
Services**

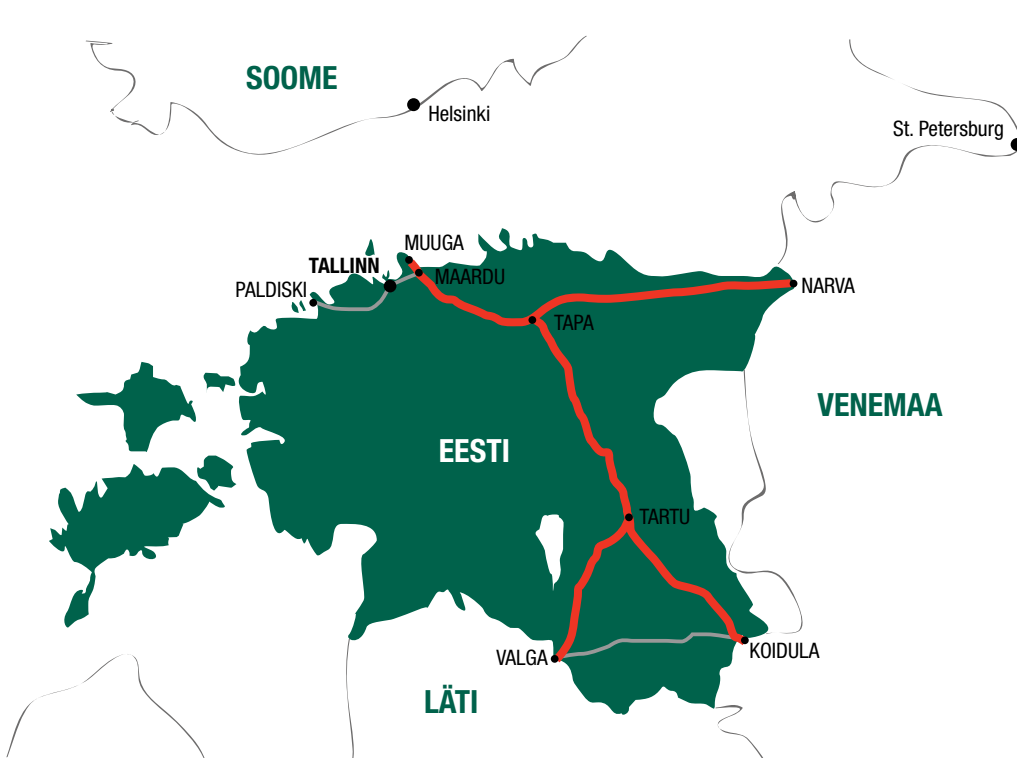
E.R.S. AS ROHKEM KUI OPERAATOR

2008 a. teostab E.R.S.AS kaubavedu raudteelõigul Orava-Maardu, vedude teostamiseks oli soetatud magistraalvedurid ja komplekteeritud koosseis kvalifitseeritud tööjõuga. Samal aastal oli loodud veerevkoosseisu teenistus mille ülesandeks oli vedurite remondi organiseerimine ja veduribrigaadide töö koordineerimine.

2009. aasta maikuu sõlmis operaator veolepingu kaubarongide transportimiseks marsruudil Narva-Maardu Kirisi naftatöötlemistehasest AS-i Vopak E.O.S. terminalidesse. Sellega sai AS E.R.S. suurimaks raudteetranspordi ettevõtteks Eestis. Samal ajal soetas ettevõtte endale veduridepoo, kuna operaator tegeles aktiivselt ka raudteeveeremi remondi- ja uuendamisega ning tänu sellele sai märkimisväärselt vähendada veeremi eksploatatsioonikulusid.

2011 a aastal SRÜ ja Baltimaades on realiseeritud ainulaadne projekt – moodustati tütarettevõtte, RVTest nimeline aktsiaselts, mis osutab saabuvate rongide komertstöötlemissüsteemide ning teostab kaubavagunite tehnilist ülevaatust ja jooksvat remonti. Seega on eraoperaator esmakordselt lubatud teenindama ja remontima teekonnal olevaid kaubavaguneid.

2013 aastal on alustati veduridepoo laiendamise töid ja on projekteeriti uus veduridepoo. Uue depoo eksploatatsiooni võtmine võimaldab laiendada remondiliikede teostamist ning tänu sellele viia operaatori arengu uuele tasemele. Depoo on planeeritud anda eksploatatsiooni 2014 a. märtsis (depoo anti käiku plaani järgi)

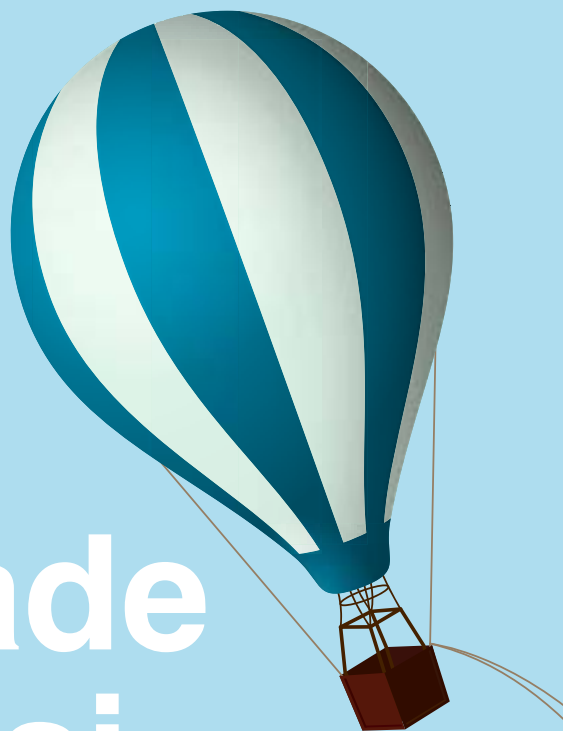

AS E.R.S.

Reg.kood 106 767 15

Pirita tee 102,
12011 Tallinn,
Estonia

Tel +372 715 2601
Fax +372 715 2620

Valdkondade konkurentsivõimelisimad ettevõtted

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL 2014

**EESTI KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA**
ESTONIAN CHAMBER OF
COMMERCE AND INDUSTRY

Asutatud 1917
TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL

KONKURENTSIVÕIMELISIM TÖÖSTUS- JA ENERGEETIKAETTEVÕTE 2014

ABB, üks esimesi julgeid, kes Eestit usaldas

Kui 2012. aastal alustati Eestis maailma esimese üliriigilise elektrautode kiir- ja laadimisvõrgustiku rajamist, sai riigi partneriks selles unikaalses projektis energeetika- ja automaatikaettevõtte ABB. Täna kannab enam kui 160 kiir- ja laadijat Eesti linnades ja maanteed ääres just ABB logo. Elektrautode kiir- ja laadimissüsteem on aga vaid väike osa ABB panusest Eesti tehnoloogiasektori arengusse.

Jüris aasta tagasi hiiglasliku tehnoloogialinnaku One Campus avanud Rootsi-Šveitsi päritolu ettevõtte ABB ei näi väsisvat. Ilma suurema kärata investeeritakse tootmisse, palgatakse inimesi ning kinnistatakse oma kohalolu Eestis. CV Keskuse iga-aastase Eesti hinna-

tuima tööandja uuringus peeti ABB-d paremuselt kuuendaks tööandjaks, mis tähendab, et ABB-s leiab töötaja lisaks heale palgale ka kiired arenguvõimalused ja inspireeriva kollektiivi!

Generaatoreid, muundureid, komplektalajaamasid ja elektrikilpe tootva ettevõtte teeb eriliseks ka asjaolu, et ABB on üks esimesi globaalseid korporatsioone, kes Eestis tugevalt kanda kinnitas. Tänapäevaks on siin tegutsetud juba üle 20 aasta. Kui 1992. aastal andis ABB Eestis tööd kümnele inimesele, siis 2014. aastal töötas ettevõttes juba üle 1200 inimese. Tallinna lähistel Rae vallas Jüri alevikus tegutsevasse tehnoloogialinnakusse on aastate jooksul investeeritud üle 80 miljoni euro.

ABB tegevus Eestis jaotub kolme valdkonna vahel. Ettevõtte neljas tehases toodetakse tuule- ja diiselgeneraatoreid, ajameid ja taastuvenergiaseadmeid, elektrikilpe ning komplektalajaamu. Müügiüksused tegelevad ülekandevõrkude ja jaotusalajaamade projektide, kesk- ja madalpingetoodete, automaatikaprojektide ja robotite müügiga, lisaks pakub ABB korrashoiuteenuseid tööstusklientidele.

Foto: Kaido Einama

TÖÖSTUS- JA ENERGEETIKAETTEVÕTTED 2014

www.ettevotluskonkurss.ee

Koht	Ettevõtte * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	%	Koht	€/kuus	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
1	ABB AS*	181 668	3	114,2	40	9 477	6	91,8	86	20,0	59	2 206	7	154	31	7 965	7	40 791	2	100,0%
2	VIRU KEEMIA GRUPP AS*	213 018	1	103,2	76	19 356	1	55,5	111	6,3	104	1 717	38	106	56	90 900	1	60 831	1	99,3%
3	STORA ENSO EESTI AS	196 572	2	112,2	46	11 097	5	102,9	64	19,8	62	1 799	30	316	11	3 017	10	24 547	4	92,1%
4	FORTUM TARTU AS*	30 322	21	108,0	55	11 594	4	82,1	91	20,9	54	2 090	10	357	9	14 638	3	13 726	11	83,6%
5	VKG OIL AS	159 219	4	97,9	101	6 178	9	19,8	122	3,2	111	1 627	51	254	14	29 545	2	18 402	5	79,1%
6	HENKEL MAKROFLEX AS	98 920	6	100,9	89	12 272	3	167,2	24	16,0	74	2 156	9	845	1	940	27	15 300	10	78,0%
7	PKCEESTI AS	144 329	5	107,5	59	17 722	2	92,9	85	24,7	43	1 210	94	131	41	817	33	33 772	3	75,0%
8	LEMEKS AS*	89 823	7	118,8	31	6 820	7	101,4	66	20,3	58	1 493	65	170	28	8 725	6	16 279	8	70,5%
9	HEKOTEK AS*	31 065	20	91,7	121	3 271	20	119,3	52	60,2	9	3 169	2	379	6	1 576	17	6 390	22	68,6%
10	ESTONIAN CELL OÜ	65 201	12	96,6	106							2 070	13	767	2	13 626	4	-826		61,6%
11	FLIR SYSTEMS ESTONIA OÜ	31 901	19	95,7	111	3 097	21	95,9	77	23,4	48	1 691	42	626	3	4 260	9	4 132	30	61,1%
12	KRIMELTE OÜ*	81 032	10	93,0	118	4 157	13	67,5	107	17,8	67	1 686	43	373	8	1 902	16	8 546	14	59,8%
13	AKZO NOBEL BALTICS AS*	64 538	13	104,6	71	3 467	18	163,2	25	21,2	52	2 036	17	343	10	884	29	8 061	17	57,5%
14	DRAKA KEILA CABELS AS	53 762	17	103,9	74	3 835	15	116,7	54	44,2	16	2 078	12	538	4	100	80	6 329	23	57,0%
15	HORIZON TSELLULOOSI JA PABERI AS*	58 958	16	99,9	96	3 524	17	70,3	102	5,7	106	1 622	52	132	40	10 807	5	12 245	13	56,7%
16	ENICS EESTI AS*	87 969	8	109,0	53	3 612	16	906,7	3	64,9	7	1 099	113	119	47	876	31	13 372	12	54,9%
17	HARJU ELEKTER AS*	48 288	18	91,5	123	5 173	11	143,6	34	9,1	98	2 079	11	106	55	2 318	13	16 523	7	52,3%
18	SAINT-GOBAIN GLASS ESTONIA AS	61 574	15	112,5	43	6 660	8	94,3	82	13,3	82	1 649	48	117	49	1 995	15	17 108	6	52,1%
19	GLAMOX HE AS	28 564	23	126,4	20	5 613	10	162,1	26	25,4	42	1 820	27	225	17	558	42	8 386	15	48,5%
20	NOVOTRADE INVEST AS*	70 350	11	112,4	44	2 725	23	88,7	87	55,7	11	1 011	121	475	5	104	79	4 521	27	48,4%
21	FILTER AS*	63 084	14	100,5	91							2 387	5	274	12	366	54	6 429	21	43,5%
22	WENDRE AS*	85 932	9	90,8	124	5 154	12	72,8	100	10,3	91	1 152	104	112	51	1 164	21	15 760	9	42,6%
23	VARA SAEVESKI OÜ	16 598	35	106,6	62	1 819	31	107,5	60	19,6	63	1 831	25	231	15	1 501	18	3 402	38	41,1%
24	PELIFE EESTI AS	25 423	25	94,1	115							2 189	8	374	7	632	39	729	90	40,9%
25	ENTRONIK OÜ	693	128	146,2	9	145	90	100,0	71	159,1	1	1 140	105	173	27	67	92	200	127	40,5%
26	SILLAMÄE SEJ AS	14 729	37	96,6	107	2 084	29	143,5	35	16,7	73	877	131	86	80	6 505	8	3 883	34	39,6%
27	REMEI BALTICA OÜ	1 578	113	93,0	119	179	85	125,1	46	17,8	66	3 499	1	225	16	16	113	473	114	39,5%
28	UPM-KYMMENE OTEPÄÄ AS	29 587	22	100,5	92	4 119	14	112,1	56	13,0	85	1 819	28	157	30	364	56	8 245	16	38,4%
29	TRAFOTEK OY EESTI FILIAAL	19 860	34	171,0	3	2 642	24	258,3	10			1 234	92	203	19	969	25	4 093	31	37,7%
30	ALUVER TOOTMINE OÜ	1 854	104	123,0	23	303	70	318,1	7	86,6	3	1 581	54	143	34			550	107	37,1%

Koht	Ettevõtte * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus % (2012=100)		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus % (2012=100)		Omakapitali tootlikkus %		Tööjõukulu 1 töötaja kohta €/kuus		Tootlikkus 1 töötaja kohta Tuh €		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)	
		Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	%	Koht	€	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht		
31	KAIU EKO METALL OÜ	1 019	124	170,1	4	130	92	924,0	2	57,1	10	1 840	23	64	99	24	111	484	113	36,8%	
32	RESPO HAAGISED AS	12 521	41	117,1	35	1 611	33	93,7	84	20,3	56	1 675	44	139	37	2 187	14	3 420	37	36,7%	
33	CLEVERON OÜ	3 980	73	129,6	15	1 452	34	158,8	27	39,9	18	1 987	19	117	48	912	28	2 262	52	36,2%	
34	AQ LASERTOOL OÜ	21 966	28	120,7	25	3 443	19	104,9	62	31,3	34	1 651	47	102	60	500	46	7 702	18	35,6%	
35	SYSTEMTEST OÜ	1 605	112	94,0	117	242	79	138,1	42	33,6	27	3 074	3	107	54	12	123	795	85	35,5%	
36	SAKSA AUTOMAATIKA OÜ	3 503	77	125,9	21	180	84	74,4	97	21,2	53	2 443	4	195	21	71	90	708	92	34,8%	
37	TMB AS*	27 696	24	96,2	108	1 765	32	95,6	79	39,1	21	1 714	39	110	53	506	45	6 928	19	34,4%	
38	ESTIKO-PLASTAR AS	22 542	27	101,8	84	2 211	26	79,1	93	17,4	69	1 693	41	173	26	435	51	4 853	25	33,5%	
39	ELECTROAIR OÜ	2 729	89	160,7	5	897	41	142,1	38	74,8	5	1 161	102	88	77	1 365	19	1 329	69	33,3%	
40	PAEKIVITOODETE TEHASE OÜ	7 931	49	107,9	57	440	52	214,8	15	6,9	103	1 804	29	68	93	2 494	11	2 972	41	33,2%	
41	A & R CARTON AS*	7 685	52	100,1	94	787	45	95,4	80	33,3	30	2 054	14	183	24	15	118	1 822	56	33,1%	
42	DVIGATEL-ENERGEETIKA AS	3 018	83	148,4	7	400	55	260,9	9	15,1	78	1 506	62	201	20	583	41	671	97	33,0%	
43	BESTRA ENGINEERING AS*	6 886	58	87,1	128	292	71	154,9	29	24,5	45	2 294	6	164	29	34	107	1 448	67	32,8%	
44	INTERCONNECT PRODUCT ASSEMBLY AS*	20 315	32	134,5	11	2 144	27	128,2	45	40,6	17	1 306	83	150	32	148	73	4 259	28	32,7%	
45	EESTI HÖÖVELLIST OÜ	21 022	30	119,8	26	2 511	25	154,4	30	17,0	71	1 260	90	139	38	1 034	23	4 794	26	32,6%	
46	METOS AS	8 239	47	105,3	68	868	42	172,5	20	35,2	24	2 047	16	121	44	82	83	2 539	47	32,4%	
47	ZIRCON GROUP OÜ	3 297	80	110,7	48	797	44	140,9	39	39,6	20	1 850	21	110	52	970	24	1 463	66	32,3%	
48	PROMENS AS	21 490	29	115,0	38	2 846	22	120,1	51	18,1	65	1 528	61	100	63	650	37	6 770	20	32,0%	
49	FINLAID OÜ	3 327	79	106,3	64	104	99	439,3	5	39,8	19	987	123	222	18	4	128	282	125	31,8%	
50	EESTI ELECSTER AS	3 764	74	101,3	88	1 265	36	1 639,2	1	46,9	15	1 543	60	48	114	36	105	2 728	43	31,8%	
51	ESRO AS*	7 427	53	99,6	97	833	43	122,0	49	12,0	87	1 732	35	190	22	883	30	1 644	62	31,6%	
52	MDC MAX DAETWYLER EESTI AS	8 006	48	116,8	36	642	48	148,9	31	29,8	36	1 667	45	105	58	1 041	22	2 163	54	30,6%	
53	HILDING ANDERS BALTIC AS*	24 975	26	104,2	72	2 091	28	105,7	61	33,4	28	1 160	103	100	64	865	32	5 558	24	29,6%	
54	NURME TURVAS AS*	2 390	96	104,9	69	1 194	38	148,4	32	37,9	22	1 831	24	92	70	476	47	1 766	59	29,6%	
55	THOMEKO EESTI OÜ	5 610	61	98,4	100	26	118	28,3	117	2,4	114	1 928	20	267	13			512	110	29,4%	
56	ESTANC AS*	10 807	42	116,1	37	42	111	7,8	125	1,8	120	1 831	26	92	71	2 333	12	2 635	45	29,4%	
57	BRENSTOL OÜ	20 893	31	106,4	63	1 955	30	128,8	44	29,5	38	1 093	114	141	35	465	48	3 896	33	28,4%	
58	FAVOR AS	20 022	33	101,7	86	339	67	72,6	101	9,5	94	1 729	36	143	33	644	38	3 244	39	28,4%	
59	BED FACTORY SWEDEN OÜ	7 406	54	119,4	28	584	49	189,0	16	82,1	4	1 060	117	93	69	52	96	1 602	64	28,1%	
60	MISTRA-AUTEX AS	14 377	38	101,9	82	927	40	142,5	37	21,4	51	1 405	74	87	79	1 189	20	3 726	36	27,8%	
61	PEETRI PUIT OÜ*	10 219	43	127,4	17	1 216	37	123,8	47	25,8	41	1 438	70	136	39	133	74	2 510	48	27,6%	
62	KITMAN THULEMA AS*	14 891	36	117,9	33	1 111	39	78,8	94	19,2	64	1 548	58	94	67	773	34	4 045	32	27,5%	
63	INTERNATIONAL ALUMINIUM CASTING TARTU AS	7 316	55	107,7	58	677	46	315,2	8	20,6	55	1 333	81	106	57	442	50	1 781	58	27,1%	
64	RADIUS MACHINING OÜ	1 943	102	134,4	12	281	72	176,0	18	49,2	13	1 433	71	78	84	293	61	711	91	26,3%	
65	AFTERONE OÜ	544	131	119,8	27	54	107	95,2	81	115,7	2	1 086	115	49	113	35	106	197	128	26,1%	
66	ARRAS CONSTRUCTION FURNITURE OÜ	2 387	97	118,6	32	460	51	156,5	28	31,6	32	1 390	76	119	46	537	43	793	86	26,0%	
67	TOCI OÜ	2 692	90	110,2	51	358	64	171,7	21	53,0	12	1 136	106	128	42	150	72	645	99	25,3%	
68	ESTPAK PLASTIK AS	4 185	71	102,4	81	671	47	110,9	58	27,0	39	1 279	88	174	25	162	70	1 039	76	25,0%	
69	MERINVEST OÜ	14 027	39	104,0	73	409	54	100,0	69	74,3	6	1 077	116	47	115	231	63	4 246	29	24,7%	
70	ESTKO AS	3 443	78	105,7	66	362	63	100,0	70	13,2	83	1 772	32	104	59	196	65	1 064	75	23,3%	
71	CHEMI-PHARM AS*	3 012	84	119,2	29	155	88	138,7	41	9,4	96	1 765	33	94	66	188	66	833	83	23,2%	
72	TIPTIPTAP OÜ	2 857	87	157,2	6	188	83	135,3	43	30,9	35	1 286	87	99	65	66	93	636	100	23,2%	
73	DANIVAL EHITUS OÜ	102	139	266,1	1	4	123	100,0	74	63,9	8	673	137	51	110	43	101	20	137	137	22,7%
74	IKODOR AS	2 457	95	132,9	14	55	106	388,1	6	2,1	117	1 135	107	117	50	16	114	341	121	22,6%	
75	SAMESTI METALL OÜ	132	137	100,4	93	6	122	629,1	4	12,8	86	1 412	73	44	118			57	135	22,6%	
76	REBRUK GH OÜ	1 309	117	108,8	54	94	101	66,8	108	15,7	76	2 049	15	77	86	1	130	512	111	22,5%	
77	KRAVER AS*	1 193	120	129,1	16	377	59	177,8	17	34,9	25	1 254	91	70	91	227	64	632	101	22,0%	
78	TNC-COMPONENTS OÜ	7 064	57	97,3	102	582	50	100,7	67	26,2	40	1 198	97	94	68	594	40	1 660	60	21,5%	
79	TERASMAN OÜ	8 561	46	99,3	98	27	117	3,7	127	1,3	122	2 012	18	69	92	343	57	3 021	40	21,4%	
80	VERTEX ESTONIA AS	4 422	67	97,3	103	423	53	169,3	22	17,6	68	1 698	40	49	111	9	126	2 277	50	21,3%	
81	ARTIUM ITC OÜ*	1 531	114	104,9	70	204	82	241,8	11	22,4	50	1 208	95	90	75	309	58	450	115	21,3%	
82	EESTI TURBATOOTED AS	3 138	82	86,8	130	353	65	95,8	78	17,1	70	1 403	75	121	45	445	49	791	87	21,3%	
83	RGR AIRON OÜ	7 126	56	91,6	122	209	81	81,6	92	8,1	100	1 482	67	140	36	46	100	1 116	74	20,8%	
84	LIIMPUIT AS	3 284	81	113,9	41	335	68	109,6	59	32,0	31	1 317	82	91	73	14	120	904	79	20,8%	
85	ALISE TECHNIX OÜ	2 191	101	126,7	19	129	94	67,6	106	20,0	60	1 377	77	78	85	675	36	592	104	20,7%	
86	GRADER SERVICE AS	2 326	98	89,3	125	244	78	140,2	40	19,9	61	1 631	50	73	89	55	95	870	81	20,4%	

Koht	Ettevõtteid * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	%	Koht	€/kuus	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
87	STRUCTO INDUSTRY OÜ	2 501	93	103,2	77	101	100	94,1	83	14,5	80	1 759	34	71	90	81	84	840	82	20,4%
88	SAME OÜ	4 316	70	77,0	137	379	57	68,6	104	14,9	79	1 798	31	73	88	129	76	1 652	61	20,3%
89	K.MET AS*	2 935	85	99,3	99	263	74	218,5	13	22,5	49	1 172	99	44	119	746	35	1 205	72	20,0%
90	HISSMEKANO ESTONIA OÜ*	1 744	108	110,1	52	255	76	100,3	68	37,1	23	1 371	78	65	98	68	91	699	94	19,9%
91	GREENFORCE OÜ*	755	127	133,8	13	70	103	100,0	72			1 849	22	63	100	75	89	337	122	19,9%
92	VIPEX AS	4 677	65	92,1	120	152	89	65,2	109	3,3	110	1 206	96	187	23	156	71	514	109	19,9%
93	TK-TEAM AS	2 919	86	105,6	67	340	66	172,6	19	29,6	37	942	127	122	43	15	119	612	102	19,6%
94	WERROWOOL OÜ	338	133	173,2	2	1	127	100,0	75	2,0	118	1 492	66	84	82	11	124	73	134	19,5%
95	ALCANTRA OÜ*	2 218	100	135,4	10	124	95	101,8	65	31,4	33	1 166	100	82	83	76	87	502	112	19,4%
96	SOFTREND GROUP OÜ	2 248	99	117,3	34	115	98	82,7	90	24,7	44	1 545	59	59	102	24	110	819	84	19,3%
97	EKSAMO AS	1 758	107	112,3	45	30	116	99,4	76	11,6	88	1 555	55	57	105	520	44	603	103	19,3%
98	ELEMARK AS	1 078	122	110,5	50	170	87	76,5	95	34,7	26	1 428	72	37	123	375	52	667	98	19,1%
99	VECTA DESIGN OÜ	1 524	115	119,1	30	249	77	85,3	89	48,4	14	1 025	119	66	97	130	75	532	108	18,6%
100	DOORDEC OÜ	1 709	109	96,1	109	54	108	37,9	114	20,3	57	1 719	37	66	95	47	99	590	106	18,6%
101	FEIN-ELAST ESTONIA OÜ*	4 515	66	101,9	83	373	62	120,6	50	9,6	93	1 342	80	90	74	92	82	1 178	73	18,4%
102	PRINTCENTER EESTI AS	5 272	62	111,7	47	385	56	168,0	23	16,7	72	1 287	86	51	109	29	109	1 976	55	18,3%
103	NUIA PMT AS	3 989	72	94,8	113	317	69	88,6	88	10,0	92	1 305	85	52	108	952	26	1 506	65	18,2%
104	LSAB VÄNDRA AS	1 630	111	106,9	61	256	75	123,3	48	15,6	77	1 501	63	58	103	3	129	760	88	18,1%
105	INLOOK COLOR OÜ	2 683	91	103,1	78	130	93	29,1	116	4,3	109	1 665	46	87	78	51	97	749	89	17,7%
106	ENERPOINT SAARE OÜ	12 626	40	103,6	75	374	61	116,8	53	9,1	97	1 121	110	90	76	40	102	2 270	51	17,6%
107	AADE LÕNG OÜ	625	129	100,1	95	56	105	218,1	14	33,3	29	1 221	93	35	125			320	123	17,6%
108	AEROC AS	7 768	51	101,8	85							1 641	49	91	72	165	69	1 005	77	17,5%
109	AKSI-METALL OÜ	116	138	114,8	39	3	125	221,0	12	7,4	101	1 441	69	46	116			46	136	17,3%
110	KIVILUKS AS	2 530	92	101,7	87	37	113	100,0	73	1,5	121	1 590	53	74	87	77	86	685	95	17,3%
111	KMT PREFAB OÜ	3 669	75	146,3	8							1 552	57	62	101	16	115	900	80	16,2%
112	HOLZ PROF OÜ	271	135	106,1	65	23	119	111,0	57	24,1	46	1 277	89	54	106	30	108	99	133	16,0%
113	RAUAMEISTER AS	6 113	59	84,8	134	173	86	24,5	119	2,8	113	1 501	64	68	94	299	60	1 794	57	16,0%
114	TARFURGO OÜ	1 880	103	78,4	135	138	91	74,3	99	23,8	47	1 123	108	85	81	166	68	435	117	15,3%
115	DAGÕPLAST AS	9 363	45	121,1	24							1 166	101	102	62	186	67	1 273	70	15,3%
116	RANTELON OÜ	1 323	116	71,5	138	275	73	75,0	96	10,5	89	1 462	68	58	104	78	85	678	96	14,7%
117	MIVAR AS*	10 089	44	113,7	42	378	58	115,2	55	7,0	102	807	134	43	120	369	53	2 664	44	13,6%
118	TERG OÜ	914	126	47,0	139							1 554	56	102	61	1	131	1	138	13,0%
119	MS BALTI TRAFU OÜ	5 183	63	96,9	105	375	60	104,7	63	9,4	95	1 012	120	34	127	236	62	2 208	53	13,0%
120	VÄLK OÜ	1 807	106	127,1	18	119	96	143,7	33	10,5	90	988	122	37	124	15	117	700	93	13,0%
121	SPRINGMAR OÜ	1 214	119	86,0	131	49	110	25,2	118	5,7	107	1 306	84	49	112	307	59	441	116	12,3%
122	SUN TIMBER OÜ	593	130	102,6	80	2	126	7,2	126	1,2	123	1 344	79	66	96			147	130	12,0%
123	REESTER AS	2 475	94	94,3	114	119	97	57,7	110	13,9	81	1 187	98	31	130	13	122	1 258	71	11,9%
124	RAPALA EESTI AS	7 928	50	86,8	129	1 325	35	49,5	113	5,4	108	907	129	34	128	113	77	3 860	35	11,9%
125	NANSO GROUP EESTI AS	3 604	76	94,1	116	41	112	24,2	120	6,1	105	1 121	111	35	126	75	88	1 413	68	10,2%
126	SVARMIL AS	4 836	64	100,9	90	58	104	74,4	98	2,2	116	955	124	21	135	96	81	2 740	42	9,8%
127	M JA P NURST AS	5 950	60	95,3	112	33	114	9,6	124	1,0	125	1 032	118	46	117	56	94	1 618	63	9,5%
128	SANGAR AS	4 403	68	96,0	110	226	80	70,1	103	8,6	99	868	132	22	134	13	121	2 309	49	9,2%
129	TALENT PLASTICS TARTU AS	2 794	88	85,2	132							1 123	109	54	107	104	78	430	118	9,2%
130	RONI REM AS*	1 232	118	110,6	49	86	102	143,4	36	15,9	75	657	138	19	136	23	112	591	105	8,9%
131	LEKU METALL OÜ	303	134	87,4	127	7	121	29,3	115	3,0	112	1 103	112	38	122	16	116	113	132	8,4%
132	VOKA MASIN AS	1 055	123	78,0	136	31	115	68,6	105	13,1	84	904	130	30	133	37	103	411	119	8,2%
133	PROTEX BALTI AS	4 377	69	107,5	60							834	133	16	138	365	55	2 566	46	7,8%
134	VIRTEL GRUPP OÜ	1 079	121	85,0	133	3	124	11,5	123	1,1	124	949	125	41	121	9	125	299	124	6,6%
135	RAASIKU ELEKTER AS	928	125	88,8	126	13	120	22,2	121	2,4	115	940	128	30	132	36	104	363	120	6,6%
136	SKAMET OÜ	432	132	108,0	56	1	128	1,4	128	0,4	126	944	126	31	131			159	129	6,6%
137	GALVI-LINDA AS	1 830	105	97,0	104	50	109	53,7	112	1,8	119	731	135	17	137	50	98	972	78	5,5%
138	PINEA OÜ	1 671	110	102,7	79							714	136	33	129			222	126	4,7%
139	KATRAMEKS OÜ	198	136	125,7	22							470		9	139	8	127	113	131	3,7%

Mis ühendab Eesti konkurentsivõimelisemaid ettevõtteid?

**Kindlasti hulgaliselt
õigesti langetatud
otsuseid.**

Olulise tähtsusega nende seas on personaliga seotud otsused. Üle 80% Eesti konkurentsivõimelisematest firmadest on värbamisel kasutanud CV-Online'i abi (2013. aasta statistika järgi).

Meie kirk on aidata Teil leida sobivaimad töötajad, kes aitavad Teil edu saavutada ja seda hoida.

Võtke meiega ühendust ja leiame Teie jaoks parimad lahendused - töökuulutuse ülespanemisest kuni terve värbamisprotsessi läbiviimiseni.

Miks valida just CV-Online?

- 75% CV-Online'i kaudu tööd otsivatest inimestest omavad kutse- või kõrgharidust
- 2/3 CV-Online'i kaudu tööd otsivatest inimestest on töötanud juhi või spetsialistina
- Süveneme individuaalselt iga kliendi vajadustesse ja pakume välja just Tema jaoks sobivaimad lahendused

Eripakkumine ↘

www.cv.ee/kve

www.cv.ee

*Parimad tööandjad
Parimad töötajad*

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL

KONKURENTSIVÕIMELISIM TOIDUAINETÖÖSTUS ETTEVÕTE 2014

A. Le Coq: klienti tuleb pidevalt üllatada

Eesti suurim joogitootja A. Le Coq jätkab endiselt täistuuridel. Raske uskuda, et 1998. aastal, kui praegune juht Tarmo Noop tehase üle võttis, oli firma turuosa Eestis vaid 13%. Ise meenutab ta 1998. aastat nõnda: kvaliteet – olematu, maine – olematu, turundus – olematu.

Aga siis läks lahti. Mis kord otsustati, see ka ellu viidi. Uus müügiimeeskond paika, eesmärgid paika, kriitilised edutegurid paika; ehitati kaasaegne tehas, lansseeriti A. Le Coqi bränd ning osteti mahlatootja Ösel Foods. Ning pöörane kahjum muutus kasumiks. 2013. aasta tegevuskasum oli 16 miljonit eurot, mis on aasta varasemaga võrreldes 23% enam.

Selleks et areng ei seiskuks, võeti nelja aasta eest suund ekspordile. Praegu on Tartu joogitootja suuremad eksporditurud Taani, Ungari, Tšehhi, Ukraina, Kreeka ja Aserbaidžaan, kaupa müüakse ka Lätti-Leetu, Rootsi, Soome ja Armeeniasse.

15 aastat tagasi vastu võetud põhimõtteid järgib ettevõtte siiani. Näiteks seda, et klienti tuleb pidevalt üllatada, midu muutub ettevõtte tema silmis igavaks. Nii kuuluvadki viimaste uute toodete hulka näiteks vitamiinivesi Vitamineral Water ning uudne mahla-piimakokteil Active Shake.

A. Le Coq on Eesti vanim ja suurim joogitootja, mille tootevalikust leiab 11 tootegrupi.

Ettevõtte kuulub 1990. aastate lõpust Soome joogitootja Olvi OY gruppi, sellest ajast alates on tootmisse ja tootearendusse investeeritud 73 miljonit eurot.

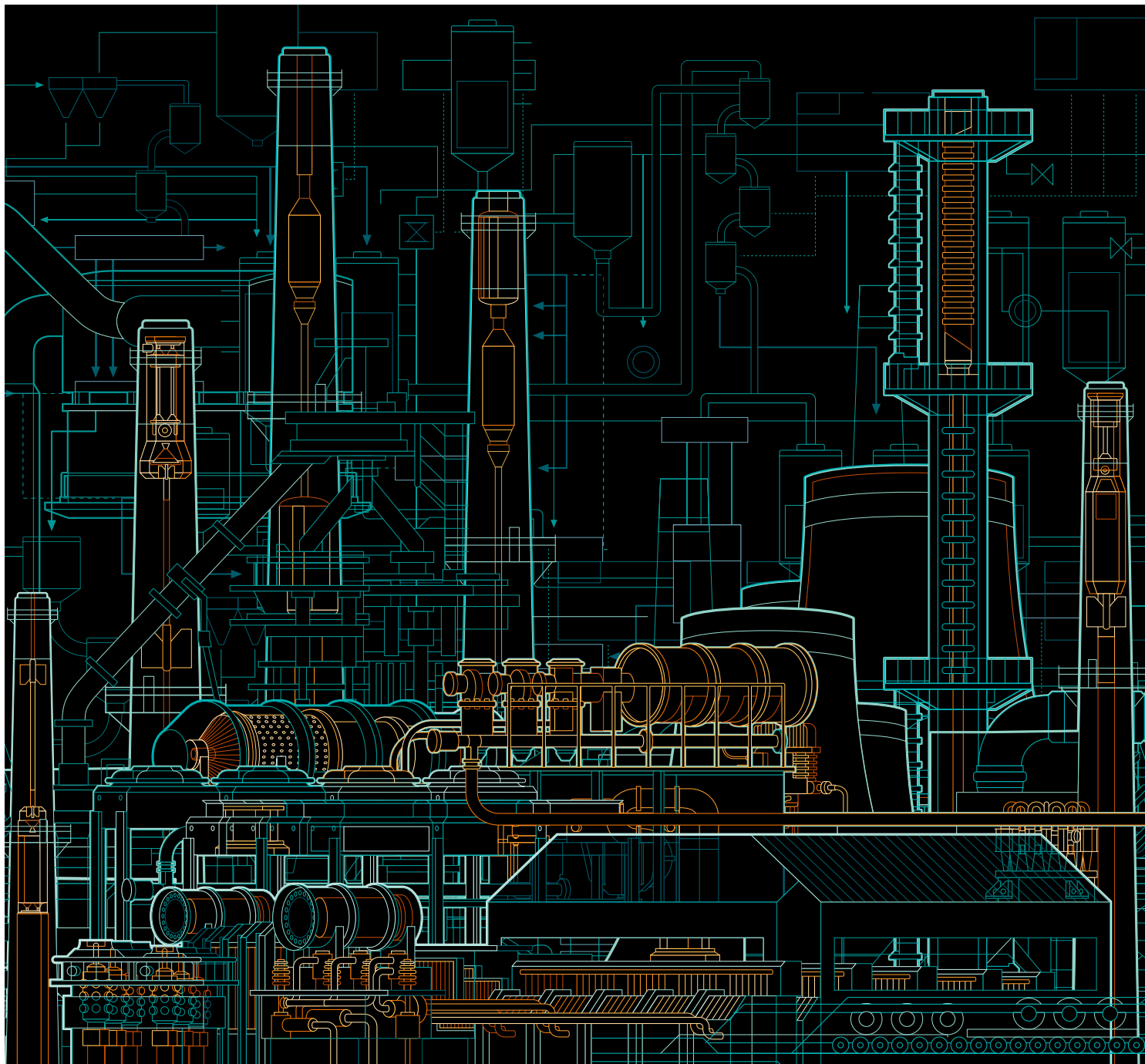

Foto: A. Le Coq

TOIDUAINETÖÖSTUSE ETTEVÕTTED 2014

www.ettevotluskonkurss.ee

Koht	Ettevõtte * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	%	Koht	€/kuus	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
1	A. LE COQ AS	81 259	3	101,6	13	13 888	1	117,5	11	18,0	10	1 857	5	261	4	2 281	4	20 817	1	100,0%
2	LIVIKO AS*	135 182	1	99,0	15	2 723	5	133,2	8	21,1	7	1 661	8	360	1	648	10	10 216	4	78,2%
3	SAKU ÕLLETUHASE AS	71 192	5	105,3	12	2 859	4	82,6	16	4,7	17	2 005	3	216	7	6 310	1	10 776	3	76,0%
4	COCA-COLA HBC EESTI AS	26 134	9	107,0	10	1 533	8	268,0	2	6,3	15	2 705	1	247	6	1 366	8	4 973	8	60,8%
5	RAKVERE LIHAKOMBINAAT AS	98 803	2	96,2	16	4 777	2	191,2	3	5,8	16	1 080	15	106	13	1 540	7	16 911	2	60,2%
6	VALIO EESTI AS	76 482	4	123,2	3	1 948	7	54,3	18	11,0	12	1 128	12	208	8	2 895	3	6 930	6	57,9%
7	KALEV AS	38 462	6	109,1	8	2 378	6	177,1	4	14,1	11	1 377	10	101	14	3 767	2	8 673	5	56,3%
8	SAAREMAA PIIMATÖÖSTUS AS*	26 028	10	112,3	5	131	15	123,2	10	2,5	18	2 193	2	310	2	1 931	5	2 342	10	53,3%
9	TARPLANI KAUBANDUSE OÜ	3 670	14	94,5	18	605	12	115,8	12	66,9	1	1 922	4	175	10	103	15	1 090	13	47,5%
10	LINDA NEKTAR AS	3 659	15	105,8	11	737	10	86,4	15	32,5	3	1 852	6	305	3	300	13	1 004	14	45,7%
11	SPRATFIL AS	36 493	7	150,9	2	1 043	9	115,5	13	26,5	5	1 110	14	176	9	619	11	3 800	9	44,6%
12	PREMIA TALLINNA KÜLMHOONE AS	28 993	8	108,3	9	3 689	3	127,2	9	20,4	8	1 117	13	132	12	1 247	9	6 638	7	42,8%
13	BUDAMPEX AS	6 337	13	101,0	14	331	14	156,8	6	30,3	4	1 695	7	253	5			840	15	39,3%
14	ARKE LIHATÖÖSTUS AS	8 762	11	113,3	4	449	13	105,0	14	19,9	9	1 205	11	91	15	1 892	6	1 837	11	31,2%
15	VÄRSKA VESI AS	6 723	12	110,5	6	714	11	56,7	17	23,4	6	1 467	9	140	11	439	12	1 559	12	29,7%
16	LOODUSVÄGI OÜ	265	18	168,6	1	15	18	152,9	7	38,6	2	376		44	17	32	17	42	18	25,7%
17	VIRU RAND OÜ	1 719	16	94,7	17	36	17	1 014,3	1	8,3	14	731	17	29	18	112	14	562	16	13,6%
18	BACULA AS	1 035	17	110,5	7	88	16	157,9	5	10,7	13	1 019	16	49	16	90	16	345	17	12,6%

Increasing energy efficiency by 25%?

A complete power and automation solution from ABB help to increase energy efficiency by 25 percent, boosting productivity at the same time. With research and development geared toward improving performance and resource conservation, we're constantly working to save energy and money. And the environment. www.abb.com/betterworld

Certainly.

Power and productivity
for a better world™

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL

KONKURENTSIVÕIMELISIM JAEKAUBANDUSETTEVÕTE 2014

Tallinna Kaubamaja, palju enamat kui üks kauplus

Vaieldamatult seisneb Tallinna Kaubamaja grupi erakordsus selles, et tänu mitmele ärisuunale pakutakse kliendile väga mitmekesiseid võimalusi. On sisenetud kingaärisse, autokaubandusse, suurendatud I.L.U ketti. Aktiivselt laiendatakse Selveri ketti ja lisaks oma Topsec Turvateenuste loomisele omandas Tallinna Kaubamaja tänavu ka turvafirma Viking Security. Sünergia uutes ärisuundades otsitakse aga jätkuvalt edasi. Selle kohta leiab viiteid nii kinnisvaramaastikult, sest parasjagu käib uue Viimsi keskuse rajamine, kui ka toiduineteostusest – nimelt on kunagisest Selveri Kõögist välja kasvanud Baltikumi moodsaim suurköök Kulinaaria OÜ. Nii saab Tallinna Kaubamaja grupist praktiliselt kõik eluks vajaliku ja tõenäoliselt mõtlevad nad peagi välja sellegi, kuidas tulevikus elektrit müüma hakata.

Numbrid näitavad, et tööd pole tehtud tulutult. Tänavuse poolaasta käive on eelmise aasta sama ajaga võrreldes kas-

vanud ligi 9%. Selle tõusu eestvedajateks on uued Selveri kauplused, täienenud sortiment ja edukad turunduskampaaniad.

Mis siis täpsemalt toimub kulisside taga? Kuidas näeb välja kliendikeskne lähenemine, mida peetakse samuti üheks edu pandiks? Näiteks tegeletakse pidevalt brändiportfellide korrastamisega, mõeldakse, kuidas täiendada ja arendada püsiklientidele pakutavaid teenuseid ja teha nende elu mugavamaks.

Mida kliendid soovivad? Eks ikka tähelepanu ja käega katsutavat võitu. Kasvõi näiteks ajavõitu, mida pakuvad SelveEkspressid, e-tšekk ja e-kinkekaart. On ka vihjatud, et kavandatakse eri formaatides internetikaubandust.

Oluline märksõna on muidugi efektiivsus: uus kaubandustarkvara kiirendab kaupade käsitlemist, samuti mõeldakse kaubanduspindade efektiivsuse suurendamist.

54-aastane Tallinna Kaubamaja on endiselt oma primäris aastais.

Foto: Tallinna Kaubamaja

Tallinna Kaubamaja alustas tegevust 1960. aastal, 1966 avati Tartu Kaubamaja. 1994. aastal müüdi enamusaktiiv E-Investeringugruppile. 1995. aastal avati Tallinnas Punasel tänaval esimene Selver ning 2005. aastal uus Tartu Kaubamaja. Sellest ajast alates on Tallinna Kaubamaja pidevalt oma tegevust uutesse valdkondadesse laiendanud, alates kingaärist ning lõpetades automüügiga.

JAEKAUBANDUSETTEVÕTTED 2014

www.ettevotluskonkurss.ee

Koht	Ettevõtteid * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	%	Koht	€/kuus	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
1	TALLINNA KAUBAMAJA AS*	498 721	1	106,6	14	17 464	1	83,7	16	11,1	12	975	15	140	11	30 143	1	59 035	1	100,0%
2	SELVER AS*	342 749	2	103,7	19	4 660	3	51,3	20	21,7	8	849	20	166	10	8 069	2	25 697	2	67,8%
3	SILBERAUTO AS*	205 543	3	122,9	5	6 741	2	101,2	12	11,6	11	1 822	2	412	1	663	9	17 650	3	67,3%
4	VEHO EESTI AS	39 861	9	112,0	8	643	11	462,4	2	9,0	15	2 367	1	324	2	1 979	5	4 136	10	62,8%
5	ON24 AS*	7 694	15	123,2	4	364	13	235,9	3	54,2	3	1 600	5	321	3	23	19	825	15	51,9%
6	RAUTAKESKO AS*	68 704	5	108,1	13	1 810	6	100,0	13	64,1	2	1 431	8	206	5	203	13	7 527	6	48,9%
7	ESPAK AS	57 624	7	103,5	21	2 769	4	117,6	9	8,6	16	1 627	4	305	4	931	6	6 459	7	44,8%
8	HARJU TARBIJATE ÜHISTU	40 033	8	105,6	15	2 210	5	178,1	4	22,6	7	1 198	11	184	8	2 235	3	5 331	8	39,2%
9	PRISMA PEREMARKET AS	194 115	4	109,4	11	1 740	7	65,6	19	8,1	18	946	17	183	9	888	7	13 793	5	34,3%
10	SWIPE EESTI OÜ*	118	24	91,5	25	15	20	81,4	17	76,5	1	977	14	118	14			26	24	31,2%
11	MATKASPORT OÜ	3 277	17	128,1	3	119	15	157,2	5	24,4	6	1 731	3	113	15	52	17	722	16	30,4%
12	CARRING AS*	3 019	18	110,0	10	48	18	143,3	7	26,3	5	1 441	7	131	13	54	16	446	18	26,8%
13	INFOTARK AS	15 022	13	103,8	18	694	10	146,7	6	7,4	19	1 454	6	139	12	390	11	2 578	14	25,0%
14	LPP RETAIL ESTONIA OÜ	15 157	12	112,5	7	1 566	8	105,1	11	46,5	4	811	21	80	20	445	10	3 414	11	25,0%
15	ELGERY OÜ	1 587	20	610,5	1							1 374	9	93	18	3	22	220	20	22,8%
16	Ü&A AS	1 285	21	98,1	22	61	17	72,3	18	10,6	13	1 370	10	184	7			176	21	22,3%
17	ESPAK VILJANDI AS	7 239	16	111,2	9	203	14	121,3	8	9,5	14	1 111	12	191	6	128	14	710	17	21,7%
18	SAAREMAA TARBIJATE ÜHISTU TUÜ	37 397	10	104,3	17	1 079	9	108,4	10	14,1	9	909	18	104	17	679	8	4 985	9	20,0%
19	BALTICA AS*	58 353	6	103,6	20	102	16	12,6	21	0,9	22	960	16	44	22	2 197	4	15 299	4	19,3%
20	KODUVANA OÜ	45	25	135,9	2	1	22	623,7	1	11,7	10							1	25	15,9%
21	PÕLVA TARBIJATE ÜHISTU*	26 158	11	104,7	16	408	12	85,5	15	8,3	17	863	19	107	16	280	12	2 935	12	14,1%
22	HUMANA SORTEERIMISKESKUS OÜ*	13 552	14	119,4	6							1 016	13	54	21	101	15	2 919	13	8,3%
23	ESPAK PÄRNU AS	2 327	19	108,8	12	40	19	100,0	14	2,2	21	751	22	90	19	11	20	275	19	7,1%
24	ANGLO BALTIC AS	678	22	95,1	24	7	21	9,8	22	2,4	20	577		42	23	4	21	118	22	1,4%
25	MAASIKAS & KO OÜ	530	23	96,7	23							393		31	24	29	18	70	23	0,4%

Eesti populaarseim tööportaal

www.cvkeskus.ee | info@cvkeskus.ee

CV
KESKUS

EFEKTIIVSEIM VÄRBAMISKANAL

Suurem kandideerimiste arv tagab efektiivsema värbamisprotsessi.

SUURIM KÜLASTATAVUS

CV Keskus on suurima külastatavusega tööportaal Eestis.

SUURIM CV-DE ANDMEBAAS

87% rohkem CV-sid kui lähimal konkureerival tööportaall Eesti tööturul.

ÜLE 134 000 KÕRGHARIDUSEGA TÖÖOTSIJA

Suurim kõrgharidusega töötajate andmebaas Eestis.

KESKMISELT 35,6 KANDIDAATI

58% tööandjatest tunneb täna tööjõupuudust. Meil on lahendus! Keskmise kandideerimiste arv töökuulutusele on 35,6.

SUURIM ARV TÖÖOTSIJAJD

Enam kui 582 000 kasutajat teeb CV Keskusest Eesti populaarseima tööportali.

VÄRBAMISTURU LIIDER

40% enam kasutajaid kui lähimal konkureerival tööportaall teevad CV Keskusest kindla värbamisturu liidri.

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL KONKURENTSIVÕIMELISIM HULGIKAUBANDUSETTEVÕTE 2014

Toyota Baltic: edu toob areng ja roheline mõtlemine

Toyota Baltic juhindub Toyota kontserni väärtusi koondavast Toyota Wayst, mille üks kandvaid osi on jaapanikeelne termin *kaizen*, mis tähendab pidevat arengut, juhtides ettevõtet püüdlustes üleüldise kvaliteedi poole. Seda kinnitab ka Saksamaa juhtiv tehnilise kontrolli agentuur (TÜV), mis hindas juba neljandat aastat järjest Toyota sõidukid kõige kvaliteetsemaks ja töökindlamaks.

Esindades Toyota kontserni väärtusi, järgib ettevõtte igapäevaselt kvaliteedi ning keskkonnahoiu põhimõtteid. Toyota on Baltimaade ainuke automüüja, kellel on ISO 14001 sertifikaadiga edasimüüjad. See tähendab, et edasimüüjad on seadnud ettevõtte tegevusele kõrged keskkonnanalased eesmärgid.

Keskkonnahoid on kõigi jaoks oluline ning Toyota teab seda, hoolitsedes autotootjana selle eest, et uued sõidukid saastaks keskkonda üha vähem, ning populariseerides iga aastaga hübriid-sõidukite müüki – hübriidid pole enam

Foto: Toyota Baltic

sugugi niši-, vaid peavoolutoode. Toyota roheline mõtlemine on nakkav – tänava aprillis vahetasid toidutootjad AS Kalev ja AS Põltsamaa Felix kogu oma autoparki (51 sõidukit!) uute keskkonnasõbralike Toyota Yarise ja Aurise hübriidautode vastu.

Toyota Baltic AS on 1993. aastal asutatud Toyota ning Lexuse ametlik maaletooja. Ettevõtte kaubamärke müüb Eestis edasi üheksa, Lätis neli ning Leedus kuus esindust. Toyota on viimase kümne aasta müüduim automark Eestis.

HULGIKAUBANDUSETTEVÕTTED 2014

www.ettevotluskonkurss.ee

Koht	Ettevõtteid * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus % (2012=100)		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus % (2012=100)		Omakapitali tootlikkus %		Tööjõukulu 1 töötaja kohta €/kuus		Tootlikkus 1 töötaja kohta Tuh €		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	%	Koht	€	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
1	TOYOTA BALTIC AS	153 648	3	109,2	29	2 798	3	107,4	36	9,2	51	4 014	3	3 841	3	1 298	2	4 725	3	100,0%
2	BALTIC AGRO AS	192 181	2	129,9	7	3 774	2	108,3	34	15,7	35	3 503	5	3 768	4	31	26	5 918	2	93,1%
3	ORLEN EESTI OÜ	460 712	1	98,5	48	2 275	4	107,7	35	78,5	3	5 037	1	51 190	1	2	49	2 819	8	86,4%
4	SANDMANI GRUPI AS	76 384	5	111,0	27	3 937	1	104,8	38	23,4	22	2 461	20	979	11	184	13	6 241	1	85,0%
5	BALTEM AS*	28 404	12	99,8	45	1 102	9	131,7	23	10,0	47	2 321	25	374	30	902	3	3 219	6	68,6%
6	TATOLIAS	37 224	7	124,1	14	2 044	6	133,1	21	21,5	26	2 250	28	716	17	267	10	3 448	5	67,7%
7	OILSEEDS TRADE AS*	38 836	6	88,9	61	1 148	8	147,0	15	22,5	23	1 965	35	777	15	849	4	2 327	11	66,0%
8	KONEKESKO EESTI AS*	36 516	8	116,6	21	950	11	237,2	7	20,1	27	2 850	12	619	20	204	12	2 968	7	63,3%
9	KIA AUTO AS	33 629	11	117,2	19	2 221	5	109,8	33	47,9	5	2 921	11	3 737	5	52	22	2 537	10	62,9%
10	ESVIKA ELEKTER AS	21 513	13	95,3	54	531	19	67,0	56	8,5	54	2 532	19	377	29	473	7	2 263	12	60,3%
11	VOLVO ESTONIA OÜ	34 659	10	125,5	13	1 009	10	100,0	42	11,1	46	2 711	16	462	27	95	18	3 448	4	57,3%
12	MARK OIL OÜ	141 189	4	119,8	16	870	12	350,8	4	15,6	36	1 786	42	10 861	2			1 149	17	55,4%
13	PEPSICO EESTI AS*	20 841	14	102,1	40							2 625	18	359	33	1 725	1	953	21	54,2%
14	METAL EXPRESS OÜ*	7 816	22	108,0	32	542	18	114,0	32	39,9	10	4 788	2	868	12	25	28	1 060	20	53,1%
15	ANTALIS AS	20 018	15	101,7	41	1 187	7	121,6	28	11,8	44	2 923	10	477	26	19	33	2 660	9	52,0%
16	ADDINOL LUBE OIL OÜ	15 325	16	101,2	44	746	14	93,6	48	12,7	43	3 217	7	479	25	15	35	1 981	14	48,4%
17	VIVAREC OÜ	3 093	44	121,1	15	263	30	117,4	29	24,2	19	1 878	39	206	44	548	5	601	30	46,2%
18	WIRTGEN EESTI OÜ	3 924	34	82,6	65	149	36	40,7	62	11,5	45	3 478	6	490	24	207	11	482	35	46,2%
19	AGROVARU AS	3 446	39	150,8	4	90	48	334,3	5	15,1	39	1 306	54	164	51	513	6	419	40	44,8%
20	HANSAPAKEND OÜ	6 955	25	99,8	46	445	22	96,0	47	37,3	13	2 781	14	497	23	37	24	912	22	43,9%
21	PEIKKO EESTI OÜ	1 633	54	96,3	53	121	39	67,8	55	29,9	15	3 887	4	817	13			214	55	42,9%

Koht	Ettevõtteid * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus % (2012=100)		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus % (2012=100)		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta €/kuus		Tootlikkus 1 töötaja kohta Tuh €		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	%	Koht	€	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
22	VAGA TEHNIKA EESTI OÜ	4 285	31	127,4	9	286	27	125,6	25	15,3	37	3 014	9	612	21	4	44	539	33	42,1%
23	TARTU TERMINAAL AS	36 462	9	116,6	22	402	23	144,5	16	6,4	58	1 708	48	1 072	10	79	20	1 099	19	41,8%
24	ALGOL CHEMICALS OÜ*	4 651	30	125,7	12	76	50	100,0	43	19,1	29	3 211	8	775	16			307	47	41,1%
25	MASS AS*	3 530	36	131,4	5	586	17	166,0	13	18,5	30	1 505	51	353	34	125	16	766	26	41,0%
26	MOREK IT OÜ	3 277	41	85,9	63	216	32	82,4	53	23,9	20	1 722	46	273	38	353	8	464	38	39,6%
27	KAVIAL OU*	3 479	38	96,6	51	302	25	62,7	58	931,5	1	1 785	43	129	61			881	24	38,1%
28	SWECON AS*	9 662	19	108,3	31	599	16	86,3	52	8,9	53	2 397	21	268	40	40	23	1 635	15	37,4%
29	FLINT KAUBANDUS OÜ	4 081	32	112,6	24	470	21	80,5	54	14,3	41	1 335	53	371	32	134	15	646	29	37,4%
30	ATCAS	10 559	18	176,2	2	169	34	90,8	50	37,6	12	1 250	57	1 760	7	20	31	259	52	37,2%
31	ISIS MEDICAL OÜ*	3 354	40	107,2	34	113	41	132,2	22	27,2	16	2 761	15	305	36	27	27	477	36	37,0%
32	ROLANDS MOISEJS OÜ	5 130	29	130,6	6	145	37	135,5	20	23,7	21	1 958	37	641	19			333	44	36,5%
33	SKS VÕRU OÜ	3 135	43	98,5	49	108	43	143,8	17	22,4	24	2 371	22	348	35	3	47	364	43	35,3%
34	A.TAMMEL AS*	5 396	28	117,1	20	268	29	6 700,0	2	6,8	56	1 407	52	216	42	86	19	690	27	34,8%
35	VEPAMON OÜ	2 176	49	128,1	8	105	44	205,6	10	43,5	6	2 108	31	272	39	2	50	307	48	34,6%
36	EXCELLENT GRUPP AS	2 365	47	102,7	39	514	20	93,0	49	14,8	40	1 739	45	788	14	1	52	577	31	34,3%
37	NORDIUM OÜ*	1 735	52	106,0	36	8	62	87,1	51	7,4	55	2 636	17	1 735	8			40	65	34,3%
38	REPAL-E OÜ	2 618	46	108,9	30	48	54	114,1	30	9,1	52	1 997	34	374	31	7	41	215	54	32,8%
39	KULBERT AS	6 146	26	96,4	52	83	49	52,8	60	5,5	60	1 785	44	439	28	60	21	383	41	32,3%
40	NORES PLASTIC OÜ	5 595	27	92,7	59	75	51	106,3	37	9,9	48	1 860	40	559	22	25	29	298	50	32,3%
41	MERCANTILE GROUP AS	10 614	17	98,4	50	621	15	104,1	39	9,6	50	1 722	47	152	54	123	17	2 068	13	32,1%
42	PRO LIFT OÜ	3 525	37	94,6	56	95	47	65,7	57	15,3	38	2 034	33	705	18			217	53	31,9%
43	DELAVAL OÜ	8 313	20	126,9	10							2 824	13	231	41	13	37	1 196	16	31,7%
44	BALTIC PULP AND PAPER OÜ	8 157	21	49,2	67	757	13	47,5	61	4,7	61	1 681	49	1 165	9	5	42	898	23	31,6%
45	ACG-NYSTRÖM EESTI OÜ	1 776	51	166,1	3	100	46	137,7	19	38,3	11	2 262	27	178	49			372	42	31,1%
46	PRIME PARTNER AS*	4 077	33	109,5	28	196	33	226,5	8	41,1	8	1 959	36	204	45			666	28	30,9%
47	KOMPRESSORIKESKUS OÜ	2 664	45	101,6	43	348	24	159,7	14	47,9	4	2 293	26	166	50	7	40	788	25	30,7%
48	ROVICO BÜROO OÜ	397	63	106,1	35	108	42	190,8	11	39,9	9	1 271	55	132	60	274	9	154	58	30,2%
49	BENITO PUIT AS	7 606	23	111,1	26	296	26	100,1	41	6,1	59	973	62	2 535	6	31	25	331	45	30,0%
50	BEAM BALTIC OÜ	190	65	198,6	1	3	63	100,0	46	21,8	25	2 215	29	190	47			30	66	29,7%
51	BENEFIT AS	2 230	48	101,7	42	23	58	566,2	3	2,5	65	2 342	23	139	57	15	36	472	37	29,6%
52	SEMETRON AS*	7 441	24	104,0	37	223	31	39,2	63	9,9	49	2 165	30	213	43	21	30	1 133	18	28,1%
53	LORE EESTI OÜ	915	58	116,5	23	113	40	179,0	12	27,1	17	1 021	60	305	37			150	59	27,5%
54	PINTAVÄRI EESTI OÜ	1 128	56	99,0	47	143	38	225,3	9	19,7	28	1 947	38	161	52	3	48	306	49	24,5%
55	FINEST METALLID OÜ	3 698	35	83,5	64	28	57	114,1	31	6,8	57	1 265	56	195	46	151	14	316	46	23,5%
56	KENTEK EESTI OÜ*	2 168	50	117,8	18	73	52	100,0	44	17,7	31	2 040	32	145	56	4	45	440	39	22,9%
57	HAKLIFT BALTIC OÜ	1 666	53	91,7	60	158	35	102,5	40	13,5	42	2 329	24	139	58	3	46	494	34	22,6%
58	BALTI KELLA AS*	672	60	118,5	17	103	45	239,0	6	43,4	7	1 189	58	134	59	1	53	174	57	22,2%
59	SIGARI MAJA OÜ	3 225	42	112,4	25	269	28	122,6	26	16,3	34	1 188	59	161	53	16	34	554	32	21,1%
60	KLIKO OÜ*	745	59	93,3	57	8	61	100,0	45	4,6	62	1 598	50	186	48	8	39	85	60	18,7%
61	SIGNITI OÜ	1 040	57	80,3	66	41	56	28,1	64	26,7	18	1 803	41	149	55			193	56	17,9%
62	INCHRIST OÜ	39	67	126,5	11	1	65	9 870,0	1	32,9	14	336		20	68	19	32	9	67	17,6%
63	KASSETITANKLA OÜ	113	66	107,8	33	21	60	140,8	18	99,0	2	648	66	28	67	5	43	52	63	15,8%
64	FINROPORT PLUS OÜ	473	61	102,9	38	42	55	122,0	27	17,3	32	840	64	118	62			82	61	13,3%
65	MALMOND OÜ	217	64	92,8	58	21	59	127,0	24	16,6	33	849	63	109	63			41	64	12,0%
66	AGROTARVE AS	1 374	55	95,0	55	56	53	58,2	59	2,9	64	744	65	53	65	13	38	288	51	7,5%
67	AP TRADING AS	424	62	88,4	62							1 010	61	71	64			62	62	7,2%
68	JUKOTEC OÜ	31	68	48,4	68	2	64	20,0	65	4,2	63			31	66	1	51	2	68	0,8%

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL KONKURENTSIVÕIMELISIM TURISMIVÕIVÕTE 2014

ESTRAVEL, algusest peale kiire ja paindlik

Koos esimeste kapitalistlike turuideedega sündis 1988. aasta augustis kooperatiivne turismiettevõtte Est-Travel, millest 1990. aastal sai aktsiaselts Estravel. Oli aeg, mil tuli hankida luba väliturismiga tegelemiseks, valuuta teenimiseks, välismaal käimiseks, välisfirmadega lepingute sõlmimiseks ning isegi faksiaparaadi ostmiseks.

Ettevõtte edu üheks aluseks oli see, et omanikud suunasid algusaastail kogu kasumi ettevõtte arendusse, saavutasid seeläbi konkurentide ees edumaa ja on seda tänaseni säilitanud. Lisaks värvati ambitsioonikas meeskond, kellel on pidevalt uusi ideid ning võimekus neid ka teoks teha. Väga oluliseks sammuks Estraveli arengus oli õigel ajal tugeva strateegilise investori kaasamine Finnairi näol. Kontserni tütar-ettevõtteks on tagatud nii oskusteave kui ka tiptasemel koolitus.

Estraveli töö on viia ellu inimeste unistusi ning tänu suurele partnerite võrgustikule suudetakse täita ka kõige keerulisemad reisisoovid. Estravel on endiselt kiire ja paindlik – kui mõne aasta eest purskas kurikuulus Eijafjällajökull tuhka, reageeris ettevõtte välkkiirelt, aidates koju naasta mitte ainult oma klientidel, vaid paljudel eestlastel.

Foto: Estravel

2013. aastat võib Estraveli jaoks pidada igati kordaläinuks — vaatamata järjest tihedemale konkurentsile suudeti saavutada kõik olulisemad eesmärgid ning tugevdada oma positsiooni Eesti ülekaalukalt suurima reisibüroona. 2013. aasta jooksul jõudis Estraveli 111 reisikonsultandi abil keskmiselt 452 inimest päevas 174 riiki üle maailma.

Estravel on Baltimaade suurim reisibüroo, pakkudes lennu-, laeva- ja rongipileteid, kõikvõimalikke reise ja kõike muud reisimisega seonduvat. Estravelil on üle Eesti seitse büroo: Tallinnas, Tartus, Pärnus, Haapsalus ja Kuressaares, ning lisaks 24/7 töötav tellimuskeskus. Tütar-ettevõtted tegutsevad edukalt ka Läti ja Leedu turul.

TURISMIVÕIVÕTTED 2014

www.ettevotluskonkurss.ee

Koht	Ettevõtte * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	%	Koht	€/kuus	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
1	ESTRAVEL AS*	64 657	1	111,8	9	907	5	91,5	10	40,6	5	2 010	2	414	4	19	7	4 669	1	100,0%
2	NOVATOURS OÜ*	19 955	2	119,4	6	1 571	2	127,2	7	65,0	4	2 331	1	1 109	1	28	5	2 074	4	92,4%
3	TEZ TOUR OÜ	15 282	3	124,3	5	1 235	3	250,4	3	108,3	3	1 459	5	695	3			1 620	6	83,5%
4	NORDIC HOTELS OÜ	7 158	5	103,4	11	922	4	163,6	4	136,1	2	1 204	6	61	8	433	2	2 612	2	79,5%
5	VIA HANSA EESTI AS	11 978	4	98,8	12	1 764	1	97,8	9	9,5	13	1 593	4	749	2	4	10	2 070	5	70,3%
6	AQVA HOTELS OÜ	5 356	6	143,2	2	778	6	360,4	1	28,2	8	1 048	8	43	10	532	1	2 363	3	68,9%
7	ESTONIAN NATURE TOURS (KUMARI REISID OÜ)	285	12	149,3	1	15	11	100,0	8	150,3	1	988	9	143	5			39	12	43,5%
8	VIKING FORELL OÜ	460	10	129,8	4	128	8	296,5	2	34,5	6	489		58	9	123	3	175	10	31,7%
9	WRIS AS	1 878	7	97,2	13	106	9	130,8	6	32,2	7	1 713	3	78	7	14	9	599	8	31,0%
10	AMER INVEST OÜ*	1 085	8	106,9	10	380	7	153,7	5	9,6	12	1 165	7	35	12	43	4	813	7	26,2%
11	DIPOLLO OÜ	370	11	118,3	7	10	13	44,9	12	25,5	10	981	10	41	11	18	8	116	11	15,6%
12	CUCE-CAMP OÜ	178	13	130,4	3	17	10	44,1	13	9,1	14	749	11	89	6	20	6	35	13	14,5%
13	SEASON CAFFEE OÜ	633	9	115,7	8	8	14	35,2	14	27,5	9	656	12	26	13	1	11	197	9	9,8%
14	KILPLANE OÜ*	45	14	67,5	14	12	12	49,5	11	12,6	11	306		22	14	1	12	19	14	1,0%

PARIMALT
PARIMATELE!

A. Le Coq
ELUS ON MAITSET

TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VOIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL

KONKURENTSIVÕIMELISIM ÄRITENINDUS- JA KINNISVARAETTEVÕTE 2014

Arealis: lihtsam elu rentnikele

Sa ei pea häbenema, öeldes oma äripartnerile, et sinu ettevõtte kontor on Tallinnas näiteks Shnelli Ärimajas (Eesti Raudtee peamaja), Liivalaia Arenduse ärihoones (Nordea Maja), Tehnopolis Kinnisvaras (Skype Eesti peamaja) või ECE Ärimajas (büroomaja Tallinnas Liivalaia tänaval). Need esinduslikud ärihooned on AS-i Arealis omanduses ja hallata.

2005. aastal asutatud aktsiaselts Arealis on Nordic Contractors AS-i tütar-ettevõtte, mis on keskendunud A+ klassi (ehk siis n-õ *upper market*) ärihoonete portfelli arendamisele ning haldamisele. Arealise ärihoonetes on rendipinda 40 819 m² ning täituvus 96,3%. Ettevõtte sihtturgudeks on Eesti ja Leedu ning varade maht on praeguseks 114 miljonit eurot, omakapitali 46 miljonit eurot. Arealises töötab 11 inimest.

Arealis on arendamisel otsustanud kontrollida kogu väärtusahelat alates detailplaneeringu protsessist ja projekteerimisest kuni äripindade väljaüürimise ning haldamiseni. Aktsiaseltsi juhatuse liikme Ando Voogma sõnul saab vaid

kogu protsessist ülevaadet omades tagada hea tulemuse ning kvaliteedi, teisisõnu rahuldada paremini iga rentniku spetsiifilisi vajadusi. Ja kokkuvõttes teeb see elu lihtsamaks nii rentnikele kui ka ettevõttel endal.

„Taoline kogu väärtusahela kontroll ja haldamine eeldab muidugi ka äärmiselt kõrge professionaalsusega personali. Igaüks peab olema võimeline katma selle väärtusahela enam kui ühte etappi,“

AS Arealis, endise nimega AS Eurox, on Nordic Contractorsi kontsernis kinnisvara arendusele spetsialiseerunud tütar-ettevõtte.

sõnab Voogma, lisades, et praeguses majandussituatsioonis on Arealise tulemu- sele kindlasti toeks ka madalad intressi- määrad, kuna selles äris on laenukapitali osakaal küllaltki suur ja intressikulud seega nimetamisväärse tähendusega.

Foto: Wikipedia

ÄRITENINDUS- JA KINNISVARAETTEVÕTTED 2014

www.ettevotluskonkurss.ee

Koht	Ettevõtteid * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	%	Koht	€/kus	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
1	AREALIS AS*	12 341	3	131,3	7	4 514	2	342,7	6	10,3	27	3 757	1	1 028	1	1 391	6	5 055	4	100,0%
2	RONDAM GRUPP AS*	29 967	1	104,3	23	5 133	1	132,1	16	23,7	21	1 730	17	197	7	1 728	5	8 288	1	97,1%
3	TECHNOPOLIS ÜLEMISTE AS	5 575	7	114,8	13	4 304	3	185,9	9	12,5	26	2 049	10	293	6	19 452	1	4 772	5	90,3%
4	MAINOR ÜLEMISTE AS*	2 731	10	125,1	11	3 938	4	159,9	11	6,0	30	2 287	6	303	4	4 942	4	4 185	6	82,2%
5	KAAMOS KINNISVARA OÜ*	7 690	5	107,2	19	2 132	8	50,3	32	6,2	29	2 446	5	296	5	6 197	2	2 895	9	76,3%
6	MAINOR AS*	13 992	2	109,2	17	2 814	6	109,2	19	4,6	32	1 458	21	59	20	6 188	3	6 977	2	73,2%
7	ADVOKAADIBÜROO SORAINEN AS	5 797	6	108,5	18	1 592	9	152,4	13	113,5	1	3 362	2	97	12	29	11	4 012	7	73,1%
8	TASKU KESKUS AS	4 590	8	113,0	15	2 161	7	499,6	4	39,9	13	1 941	11	574	2	284	7	2 347	10	70,5%
9	ARCO VARA AS*	10 728	4	98,1	27	3 427	5	100,0	23	67,1	4	1 173	23	60	19			5 947	3	58,6%
10	ADVOKAADIBÜROO LEX TAL OÜ	1 869	12	125,6	10	388	10	1 419,7	3	73,9	3	2 100	8	69	17	36	10	1 069	12	47,1%
11	IMG NUMERI OÜ*	1 899	11	299,9	1	143	13	286,9	8	54,8	10	1 515	19	28	28	85	8	1 379	11	39,2%
12	BDA CONSULTING OÜ	587	19	85,0	31	38	20	1 777,8	1	39,8	14	2 592	3	84	13	2	16	256	19	38,6%
13	IN NOMINE OÜ	349	23	129,2	8	28	23	153,0	12	99,0	2	1 903	12	70	16			142	22	37,2%
14	BDO EESTI AS*	1 253	14	113,4	14	86	15	337,9	7	60,5	6	2 085	9	34	25			1 012	13	35,7%
15	GRANT THORNTON RIMESS OÜ*	4 520	9	105,1	21	360	11	95,4	25	52,0	11	1 798	16	36	24	68	9	3 056	8	34,7%
16	META ADVISORY GROUP OÜ*	556	20	127,0	9	73	16	100,6	22	55,2	8	2 539	4	79	14			286	18	33,5%
17	ESMA VARA AS	764	16	112,9	16	324	12	140,6	15	5,7	31	1 027	26	382	3	1	19	348	17	31,1%
18	MEGARAM OÜ	206	26	101,9	26	4	30	408,8	5	66,6	5	1 493	20	34	26			112	24	29,9%
19	KINKSTON OÜ*	1 565	13	133,2	6	55	18	1 756,8	2	30,7	18	1 119	24	71	15			351	16	27,6%
20	GEOMARK AS	710	17	140,6	4	50	19	103,9	21	55,7	7	1 799	15	39	23	8	14	439	15	26,4%
21	LOGOTRADE OÜ	707	18	117,3	12	12	29	107,4	20	21,7	22	1 804	14	141	8			120	23	23,9%
22	PROFEXPO OÜ	217	25	94,0	28	36	21	85,1	27	55,2	9	1 352	22	108	10			69	27	22,9%

Koht	Ettevõtte * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus % (2012=100)		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus % (2012=100)		Omakapitali tootlikkus %		Tööjõukulu 1 töötaja kohta €/kuus		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	%	Koht	€	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
23	RÖDL & PARTNER OÜ	976	15	170,6	2	58	17	117,9	17	33,1	16	1 595	18	30	27	29	12	670	14	22,5%
24	3K&T RAAMATUPIDAMINE OÜ	158	27	103,1	25	23	25	111,1	18	49,3	12	1 808	13	40	22			110	25	22,3%
25	HEA TAVA OÜ	295	24	106,9	20	17	26	69,8	30	13,0	25	2 262	7	49	21	14	13	180	20	18,8%
26	KAARDIEKSPERT OÜ	488	21	105,0	22	108	14	90,8	26	32,7	17	1 025	27	122	9			158	21	18,1%
27	SUPERSERVICE OÜ	428	22	103,2	24	13	28	81,8	29	25,2	19	1 027	25	107	11			62	28	14,7%
28	GUNITA OÜ	49	31	140,9	3	1	31	163,3	10	24,4	20	1 005	28	25	29	1	18	25	30	12,7%
29	L.L CORRECTOR OÜ	142	28	133,4	5	28	24	83,1	28	38,8	15	767	29	24	31	3	15	83	26	11,7%
30	AMC AMARIS AS	51	30	87,7	30	30	22	145,2	14	20,7	23	591		25	30	1	20	45	29	6,9%
31	GVANDRON OÜ	67	29	71,7	32	14	27	96,2	24	16,9	24	716	30	67	18	1	17	23	31	6,7%
32	GENATEJA OÜ	33	32	93,6	29	1	32	58,0	31	10,3	28	613		17	32			15	32	2,3%

baltman.andmorefashion.com

Tallinn - Rocca Al Mare Keskus, Paldiski mnt 102; Kristiine Keskus, Endla
Tartu - Kaubamaja Keskus, Riia 1
Pärnu - Rütli 33

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL

KONKURENTSIVÕIMELISIM TRANSPORDI- JA LOGISTIKAETTEVÕTE 2014

E.R.S. – logistika- ja transporditeenuste täisvalik

Raudtee-ettevõtte AS E.R.S., mis loodi aastal 2003, on Euroopa suurima naftasaaduste hoiustaja ja terminalioperaatori AS Vopak E.O.S. tütarettevõtte. AS-i E.R.S. loomise eesmärk oli laiendada raudteeveeteenuste valikut, aga ka pakkuda manöövrivõimalusi terminalides.

Praegu tegeleb ettevõtte kaubarongide veoga Narva, Koidula ja Valga piirijaamadest ning on üheks suuremaks raudteeoperaatoriks, kes teostab kaubavedu AS-i Eesti Raudtee taristul. Ettevõttel on oma magistraal- ja manöövriveduripark ning ta veab ning töötleb igal aastal ligikaudu 9 miljonit tonni naftasaadusi. Lisaks transpordile pakub E.R.S. ka veduriremonditeenuseid oma veduripeos, tegeleb rahvusvaheliselt ringlevate kaubavagunite remondi ja tehnohooldega, kaubarongide kommerts-teenindusega, aga samuti raudteetsisternide

ettevalmistamisega heledate naftasaaduste veoks oma pesu- ja aurujamas. Ettevõtte eduka tegevuse tagab kvalifitseeritud ja kogenud 230-liikmeline personal.

Aastatel 2012–2013 viisid AS-i E.R.S. spetsialistid läbi General Electricu (USA) tellimisel uute, ökonoomsete ja keskkonnale ohutute vedurite EVOLUTION sõidukatsed ning pidurisüsteemi sobivuskontrolli. Neid katsed tehti euroliidus esmakordselt 1520 mm rööpmelaiusega raudteel.

Peamiseks AS-i E.R.S. konkurentsieeliseks on raudteelogistika- ja transpordialaste teenuste täieliku valiku pakkumine, aga ka tihe koostöö terminalioperaatoritega. Ettevõtte efektiivne tegevus lubab teostada raudteevagunite kohaletoometamist, tühen-damist ja tagastust minimaalse võimaliku aja jooksul.

AS E.R.S. pakub klientidele naftatoodete raudteetranspordiks usaldusväärset ja ülimalt kuluefektiivset lahendust.

Foto: E.R.S.

TRANSPORDI- JA LOGISTIKAETTEVÕTTED 2014

www.ettevotluskonkurss.ee

Koht	Ettevõtte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu		Tootlikkus		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	%	Koht	€/kuus	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
1	E.R.S. AS	59 514	1	96,3	19	8 260	1	95,2	17	33,5	11	1 944	12	241	9	2 800	2	14 023	1	100,0%
2	RUSSIAN ESTONIAN RAIL SERVICES AS	18 052	5	95,3	20	5 490	2	91,3	18	14,1	18	3 663	1	4 513	1			5 666	3	66,7%
3	KÜHNE+NAGEL AS	22 845	4	109,4	15	438	10	144,1	9	80,8	2	3 257	2	208	11	375	6	4 737	5	62,5%
4	VKG TRANSPORT AS*	23 916	3	109,8	14	4 845	3	62,3	20	14,6	16	1 174	20	149	15	4 253	1	7 100	2	60,5%
5	VIA3L SPEDITION OÜ	10 078	10	122,3	7	223	14	268,2	4	100,1	1	2 362	7	775	5	121	12	592	16	60,3%
6	SCHENKER AS	36 878	2	92,1	24	1 448	4	100,0	12	14,1	17	1 908	13	244	8	366	8	4 906	4	49,0%
7	LUX EXPRESS ESTONIA AS*	13 644	7	114,2	12	1 328	6	100,0	13	52,0	5	1 025	23	56	25	2 535	3	4 306	6	48,0%
8	EESTI CHEM OÜ	9 323	12	125,7	5	132	17	157,2	8	38,1	9	2 634	5	1 036	4			416	17	47,4%
9	DPD EESTI AS	12 864	9	117,7	10	1 390	5	169,4	7	57,0	4	2 114	10	169	13	229	11	3 318	7	46,0%
10	AMISCO AS	17 077	6	124,3	6	245	13	208,0	6	4,7	21	2 660	4	1 314	3			660	15	45,4%
11	ASSISTOR AS	9 944	11	203,8	1	1 169	7	251,1	5	44,0	7	1 555	16	131	16	374	7	2 587	9	43,2%
12	PRENTON OÜ	4 413	17	129,3	3	833	8	337,4	3	24,3	13	1 237	19	116	17	1 100	4	1 398	12	37,1%
13	SEATRADER AGENCY OÜ	480	25	104,2	17	208	15	102,0	11	78,9	3	2 725	3	96	19	2	19	372	18	36,0%
14	RAIN AS*	3 254	19	114,7	11	504	9	559,8	2	38,1	8	1 581	15	48	26	364	9	1 794	10	33,2%
15	KPR SPEDITION OÜ	4 433	16	119,0	9	86	19	58,4	22	30,4	12	704	24	1 478	2	51	15	111	24	30,5%
16	TNT EXPRESS WORLDWIDE EESTI AS	7 973	13	114,2	13	422	11	62,0	21	19,0	15	2 215	8	159	14	86	14	1 751	11	30,5%
17	LOGISTIKA PLUS OÜ	6 704	14	141,0	2	249	12	123,6	10	34,8	10	1 250	18	39	27	497	5	2 814	8	27,6%
18	RUU KIVI OÜ	5 994	15	95,3	21	152	16	82,2	19	10,7	19	674	26	666	6	99	13	225	23	27,2%
19	TRANSPONT INTERNATIONAL (EST) AS	13 399	8	93,9	22							1 733	14	231	10	6	17	1 036	13	25,2%
20	OILTANKING TALLINN AS	3 498	18	102,8	18	77	20	100,0	14	2,2	23	2 439	6	109	18	271	10	1 014	14	24,9%
21	ASPERAAMUS OÜ	2 891	20	84,5	26	120	18	49,9	23	19,2	14	1 118	21	289	7	6	16	255	21	24,2%
22	PRESTO OÜ	792	24	127,0	4	29	21	1 320,1	1	9,5	20	1 367	17	57	24	3	18	259	20	21,1%
23	ARIJUS LOGISTICS OÜ	192	27	120,3	8	15	22	100,0	15	48,2	6	542		64	22			34	25	16,0%
24	GRAN TARALRUD OÜ	1 143	22	105,7	16	4	23	7,3	24	0,6	24	2 047	11	82	21			348	19	15,2%
25	AVANTI PLUS OÜ	388	26	88,1	25	1	24	100,0	16	3,3	22	675	25	194	12			17	26	13,3%
26	MILSTRAND AS	2 313	21	32,5	27							2 153	9	83	20	1	20	-88		12,1%
27	KEILA TRANS AS	1 045	23	93,9	23							1 047	22	58	23			226	22	7,0%

Kire ja pühendumisega.
Tänaseks 7 riigis.

Silmapaistvad esinejad • Laitmatu teenindus • Kaasaegsed mängud • Glamuur
Parim meeskond • Põnevad kohtumised • Tuhanded naeratused
Las Vegas siin ja praegu • Meelelahutus • Online casino
Spordibaarid • Spordipanused • Alati avatud

www.olympic-casino.com

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL

KONKURENTSIVÕIMELISIM EHTUSETTEVÕTE 2014

Merko Ehitus: laienemine tasus ära

Mis on ühist KUMU-I, Ämari lennuväebaasil, Estlink 2 maakaablil, Viru keskusel, Ülemiste liiklussõlmel, Radisson SAS hotellil, Viru vanglal ning Iru jäätmepeletusjaamal? Viimase 20 aasta jooksul on kõik need objektid valminud Merko Ehituse projektijuhtide, inseneride ja töömeeste käe all. Olenemata turbulentsetest aegadest on Merko Ehitus olnud üks Eesti ajaloo edukamaid ettevõtteid.

Pärast erastamist 1990. aastal sai firma nimeks Merko Ehitus ning koduturuks Eesti. Aastatega on tegevust laiendatud ka teistesse Balti riikidesse ning tänaseks on vähe ehitusega seotud valdkondi, kus Merko ettevõtet poleks turuliidrite hulgas. Ettevõtte annab praegu Eestis, Lätis ja Leedus tööd rohkem kui 850 inimesele. 2013. aasta müügitulu oli 262,7 miljonit.

Mis on selle taga, et Merkost on saanud valdkonna juhtiv ettevõtte? Merko teeb nii väikesemahulisi ehitustöid kui ka masstaapseid, keerukaid ja innovaatilisi projekte. Merkol on professionaalsed töötajad,

Merko Ehitus on 1990. aastal alguse saanud ettevõtte, mis tegutseb Eestis, Lätis ja Leedus ning mille aktsiad on noteeritud Tallinna börsil alates 1997. aastast. Merko Ehitus on suurima omakapitaliga ehitusturul tegutsev ettevõtte Eestis ning võimeline projekte ise pikaajaliselt finantseerima.

kellest komplekteeritakse tulenevalt objekti keerukusest ja suuruselt objekti-meeskond, mida toetab tugev *back-office*. Lisaks valdab Merko kõiki keti lülisid, alustades ehituse peatöövõtust ja projekteerimisest, lõpetades kinnisvara arenduse ja müügiga. Aastatega on Merko ehitanud Baltimaades kodusid tuhandetele peredele ning korteriarendusega jätkatakse aktiivselt. Lisaks muutis tegevuse laiendamine viimase majanduslanguse ajal Merko arvestatavaks tegijaks ka infrastruktuuri- ja teedeehituses, samuti ollakse üha aktiivsemad elektriehituse valdkonnas nagu Baltikumis.

Foto: Tiit Veermäe

EHTUSETTEVÕTTED 2014

www.ettevotluskonkurss.ee

Koht	Ettevõtteid * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus % (2012=100)		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus % (2012=100)		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	€/kus	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
1	MERKO EHITUS AS*	262 719	1	105,5	24	10 399	1	136,3	18	8,7	33	3 020	1	308	8	1 442	4	41 313	1	100,0%
2	NORDIC CONTRACTORS AS*	184 628	2	112,6	19	5 786	3	100,0	23	13,4	28	2 303	5	235	11	3 508	1	27 454	2	74,7%
3	NORDECON AS*	173 651	3	108,9	21	4 639	4	240,9	8	14,2	27	2 275	6	229	13	2 299	2	25 303	3	73,4%
4	TALLINNA TEEDE AKTSIASELTS*	45 820	7	123,3	15	4 494	5	304,0	5	57,8	6	2 572	3	216	15	564	11	11 037	5	63,4%
5	MITT&PERLEBACH OÜ	7 329	22	253,8	1	139	32	186,7	14	73,1	1	1 862	18	666	2	54	30	385	37	52,6%
6	PURUSTAJA OÜ	3 491	33	129,4	12	177	29	503,1	2	64,5	3	2 475	4	249	10	132	19	593	31	50,4%
7	KODUMAJA AS*	53 220	6	130,9	11	6 542	2	126,0	19	29,6	19	2 125	10	115	30	326	14	18 297	4	49,9%
8	LEMINKÄINEN EESTI AS	68 322	5	84,6	37	1 709	9	92,7	29	11,4	30	2 152	7	200	16	2 201	3	10 540	6	49,9%
9	KAAMOS EHTUS OÜ	11 200	13	160,8	3	1 722	8	481,8	3	31,9	17	1 890	17	659	3	98	23	2 108	13	48,7%
10	WINDOOR AS	11 281	12	116,2	16	2 301	7	443,0	4	71,2	2	1 544	26	235	12	82	26	3 190	10	47,0%
11	EHTUSFIRMA RAND & TUULBERG AS*	86 115	4	142,4	7	1 705	10	150,1	17	8,3	34	1 996	13	426	5	94	24	6 543	7	44,1%
12	ADELANTE TELLINGUD OÜ	2 687	34	155,1	4	602	13	198,4	11	63,7	4	1 992	14	67	37	829	5	1 558	21	43,9%
13	ESTON EHTUS AS	9 661	17	69,7	41	475	16	85,5	32	60,3	5	2 134	9	403	6			1 089	27	42,4%
14	IREST EHTUS AS*	14 694	11	64,3	44	3 318	6	107,7	20	36,6	15	1 577	25	288	9	395	13	4 283	9	40,3%
15	KAURITS OÜ	4 323	32	108,0	22	380	19	169,3	15	39,5	14	2 078	11	79	35	715	7	1 751	18	35,6%
16	SCHÖTTLI KESKKONNATEHNIKA AS	6 092	25	83,6	39	169	31	88,5	30	31,8	18	1 775	20	381	7	8	39	510	33	33,2%
17	FRESH-EST OÜ	1 958	37	188,1	2	225	26	196,9	12	53,0	8	1 389	34	196	17	22	36	392	36	33,2%
18	HIJU TEEDE OÜ	8 027	18	150,8	5	472	17	7 872,7	1	18,2	23	1 902	16	174	20	32	35	1 522	22	33,1%
19	PLUVO OÜ	7 063	23	127,1	13	1 020	11	254,9	7	47,1	12	1 655	24	157	24	61	29	1 914	17	33,0%
20	E-SERVICE AS	5 470	28	112,7	18	542	15	105,1	21	52,3	9	1 748	22	54	42	549	12	2 682	11	32,5%
21	VIIMSI KEEVITUS AS	18 061	10	93,5	33	906	12	39,5	38	9,3	32	1 753	21	452	4	99	22	1 747	19	31,2%
22	KNOOBUS OÜ	662	41	105,8	23	33	37	193,5	13	40,2	13	2 631	2	66	38	68	27	349	39	29,9%
23	CAVERION EESTI AS	4 674	30	97,6	32	125	34	266,1	6	52,2	10	1 671	23	82	33	125	20	1 269	25	28,7%
24	T-TAMMER OÜ	9 968	14	100,9	30	191	28	29,9	42	9,4	31	1 926	15	129	27	615	10	1 970	15	26,3%
25	TRV KLIIAMA AS	4 341	31	131,5	10	255	24	104,0	22	29,6	20	2 014	12	121	28	44	33	1 125	26	25,7%

Koht	Ettevõtte * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus % (2012=100)		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus % (2012=100)		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta €/kuus		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	%	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
26	JÄRVA TEED AS	9 722	16	139,5	9	422	18	207,0	10	20,0	22	1 500	29	145	26	178	17	1 628	20	25,6%
27	MERKO TARTU AS*	24 225	9	125,0	14	1	42	100,0	27	0,0	42	1 269	37	1 615	1	15	37	229	40	25,3%
28	NORDECON BETOON OÜ*	31 382	8	111,2	20							2 138	8	173	21	174	18	4 299	8	24,6%
29	RANTELL AS	1 600	38	141,8	8	217	27	151,4	16	48,8	11	1 264	39	73	36	52	31	551	32	23,2%
30	ESMAR EHITUS AS*	7 712	21	77,1	40	258	23	30,3	41	6,1	36	1 408	31	184	18	624	9	968	28	23,1%
31	VILLAARE OÜ	1 972	36	150,8	6	336	20	99,6	28	57,2	7	791	43	116	29	14	38	497	34	22,8%
32	MATEK AS*	6 984	24	113,2	17	231	25	100,0	24	5,1	37	1 334	36	66	39	816	6	1 927	16	22,3%
33	AEK OÜ*	5 687	27	86,3	36	133	33	52,6	36	11,9	29	1 805	19	227	14	4	40	674	30	21,6%
34	SEVE EHITUSE AS*	5 866	26	84,3	38	176	30	31,8	40	6,8	35	1 528	28	59	40	674	8	2 010	14	19,4%
35	PAIDE MEK AS	9 868	15	101,2	29	545	14	77,9	33	15,6	25	1 413	30	103	32	233	15	2 172	12	19,3%
36	ALION EST PL OÜ	1 205	40	104,6	25	62	36	77,5	34	32,6	16	1 106	40	172	22	1	42	155	41	19,1%
37	MOVEK GRUPP OÜ	2 393	35	103,5	26	121	35	100,0	25	14,9	26	1 407	32	160	23	46	32	374	38	18,0%
38	FENESTRA AS	7 993	19	102,2	28	5	40	100,0	26	0,1	41	1 544	27	104	31	122	21	1 431	23	14,6%
39	MAITIM OÜ	533	42	65,1	43	20	38	32,9	39	4,8	38	1 391	33	178	19	3	41	70	44	12,7%
40	TAFRIX OÜ	7 780	20	100,5	31							1 269	38	150	25	38	34	706	29	12,1%
41	TÕRVA ELEKTER AS	1 423	39	103,1	27	326	21	88,3	31	22,0	21	638		80	34	64	28	463	35	11,6%
42	EBCEHITUS AS	5 343	29	68,8	42	298	22	47,2	37	16,1	24	892	42	57	41	217	16	1 294	24	10,3%
43	KEMEHH OÜ	436	43	92,0	34	5	39	225,9	9	2,2	40	958	41	34	43	91	25	155	42	7,9%
44	ELKON ELEKTER OÜ	183	44	90,7	35	1	41	75,0	35	2,8	39	1 354	35	26	44			115	43	6,7%

**Jäta reklaamtrükised, kliendiajakirjad
ja keerulised tekstid meie hooleks.
Meil on kogemust.**

Tekstide kirjutamine ja toimetamine. Trükiste kontseptsioon ja teostus. Helista **625 1859** või pia.mones@directormedia.ee

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL

KONKURENTSIVÕIMELISIM SIDE-, KOMMUNIKATSIOONI- JA IT-ETTEVÕTE 2014

EMT – uuenduste geen on ettevõttel alles

Raske öelda, kuidas see juhtus, aga mingil moel õnnestus 1991. aastal EMT asutajail ja esimestel töötajatel üks tubli uuenduste geen firma DNA-sse sisse panna. Ning see on toimunud kõik need aastad.

Vaid mõned näited selle kinnituseks:

- Aasta oli siis 2000. EMT tõi esimesena Eestis turule mobiilse parkimise. Tõepoolest, mis on veel mugavam kui mobiilne parkimine? Ainult parkimine EMT M-Parkimise mobiiläpiga, mis toimib juba 2011. aastast.
- Aasta oli siis 2005. Ja 1. jaanuar oli päev, kui Eestis hakkas kehtima numbri liikuvus. Enamik inimesi uskus, et suurima turuosaga EMT kaotab meeletult kliente. Aga, võta näpust – kvaliteeti hindavale inimestele mõjus see hoopis üleskutsena võtta oma number kaasa ja tulla EMT võrku. Hinnapõllul oli võidumeheks agressiivne ja odav Diil, kes poole aastaga endale pea 40 000 klienti korjas, ja koos temaga võitis ka EMT, sest just EMT oligi selle triki taga.

EMT (tegutseb praegu ärinime AS Eesti Telekom all) on Eesti suurim mobiilsideoperaator. 1. septembril 2014 liitus EMT sõsarettevõttega Elion, ühisettevõtte osutab teenuseid kogu IT- ja telekommunikatsiooniteenuste spektri ulatuses. Ettevõtte on osa rahvusvahelisest TeliaSonera grupist ning on seadnud endale eesmärgiks olla turuliider innovaatiliste lahenduste pakkumisel ja rakendamisel.

- Aasta oli siis 2007. EMT oli koos Sertifitseerimiskeskusega välja arendanud ja turule toonud täiesti uudse lahenduse Mobiil-ID, mugava alternatiivi ID-kaardile ja PIN-kalkulaatorile. Siis unistati juba maailma esimestest mobiilivalimisest Eestis ning 2011 saigi see unistus teoks.
- Aasta siis oli 2010. EMT käivitas esimese kiire 4G-võrgu. 2013. aasta suveks sai sellega kaetud terve Eesti ning tänavu tõuseti kiirust 4G-võrgus juba 300Mbit/sek.

Foto: Erik Prozes / Postimees

Selle uuendusliku mõtteviisi tulemused kajastuvad ettevõtte turuosas ja kasuminumbrites. Ettevõtte puhaskasum oli 2013. aastal 24,5 miljonit eurot ja turuosa 44%.

SIDE-, KOMMUNIKATSIOONI- JA IT-ETTEVÕTTED 2014

www.ettevotluskonkurss.ee

Koht	Ettevõtteid * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	%	Koht	€/kuus	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
1	EMT AS*	152 365	1	87,0	27	24 540	1	115,8	16	45,5	13	2 079	22	311	6	24 067	1	36 762	1	100,0%
2	ADCASH OÜ	24 235	3	173,6	4	4 536	3	164,9	8	96,1	2	5 379	2	1 212	1			5 827	4	70,9%
3	SANTA MONICA NETWORKS GROUP OÜ*	57 102	2	100,2	25	4 594	2	90,3	21	55,5	9	4 662	3	408	3	549	3	12 425	2	66,7%
4	MICROSOFT ESTONIA OÜ	3 717	14	100,4	23	340	15	93,4	20	60,1	8	8 849	1	219	7	21	21	2 145	11	42,0%
5	FORTUMO OÜ*	19 139	4	150,7	6	798	7	78,5	23	31,6	17	2 854	8	383	4	10	24	2 511	10	41,6%
6	KMA OÜ	379	28	190,8	2	54	23	3 105,7	1	85,1	7	2 343	16	54	23			251	27	37,0%
7	TRINIDAD CONSULTING OÜ	1 338	22	181,0	3	234	20	259,0	5	86,3	6	2 579	12	103	11	44	16	637	23	36,4%
8	GREEN IT OÜ	5 560	11	102,0	19	301	17	149,1	11	50,0	10	1 618	27	927	2	250	6	418	24	35,3%
9	CYBERNETICA AS	7 143	8	200,5	1	934	6	1 207,0	2	25,2	20	2 614	11	83	14	100	10	3 631	7	35,2%
10	SANTA MONICA NEWTORKS AS	9 920	7	100,8	21	486	12	78,0	24	18,2	23	3 375	4	331	5	199	7	1 701	12	34,9%
11	COLUMBUS EESTI AS	4 161	13	106,0	18	650	8	194,0	6	93,4	3	3 215	5	74	16	50	15	2 810	9	34,1%
12	GOSWIFT OÜ*	1 056	25	73,8	28	334	16	338,0	4	117,8	1	1 668	26	53	25	338	4	734	21	30,8%
13	DIRECTO OÜ	1 526	20	121,0	10	467	13	135,5	13	88,7	5	2 349	15	85	13	12	23	974	18	28,8%
14	HELMES AS*	14 162	5	122,6	9	2 119	4	182,4	7	31,9	15	2 314	17	91	12	74	14	6 450	3	28,1%
15	TELEGRUPP AS	12 708	6	100,3	24	1 198	5	131,2	14	31,7	16	2 247	19	179	8	112	8	3 113	8	27,1%
16	SERTIFITSEERIMISKESKUS AS*	3 668	15	109,3	16	490	11	79,4	22	20,1	21	3 073	6	126	9	663	2	1 560	13	25,6%
17	AK SÜSTEEMID OÜ	1 192	24	111,9	15	60	22	100,0	19	89,6	4	1 822	24	79	15	92	12	388	25	25,0%
18	AXINOM EESTI OÜ	1 994	18	131,2	8	283	18	162,2	9	47,9	11	2 578	13	52	26	100	9	1 459	14	23,5%
19	CGI EESTI AS*	6 475	10	155,4	5	641	9	114,8	17	16,7	24	2 820	10	50	27	90	13	5 006	5	23,2%
20	PROEKSPERT AS	6 513	9	106,2	17	576	10	156,6	10	20,0	22	2 828	9	53	24			4 750	6	20,6%
21	BALTIC COMPUTER SYSTEMS AS*	2 155	16	119,9	12	256	19	145,4	12	26,4	19	2 266	18	65	18	23	20	1 153	16	18,0%

Koht	Ettevõtte * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus % (2012=100)		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus % (2012=100)		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta €/kuus		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	%	Koht	%	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
22	TELEMA AS	1 510	21	115,3	13	395	14	104,2	18	34,7	14	2 154	20	69	17	6	25	964	19	17,9%
23	LINXTELECOM ESTONIA OÜ	4 503	12	100,7	22							3 010	7	122	10	271	5	1 189	15	17,7%
24	IITEE OÜ	233	29	120,1	11	24	24	354,4	3	46,7	12	846	29	29	29	24	19	105	29	16,5%
25	MERIT TARKVARA AS	1 245	23	101,7	20	182	21	70,7	25	31,1	18	2 113	21	62	19	15	22	689	22	14,9%
26	EKTACO AS	1 652	19	114,2	14	11	26	122,7	15	2,1	27	1 996	23	50	28	100	11	802	20	11,6%
27	ECONET SYSTEMS OÜ	420	27	131,6	7	11	25	47,6	26	15,1	25	1 480	28	60	20			136	28	10,9%
28	BCS ITERA AS*	2 095	17	93,9	26	11	27	5,6	27	2,4	26	2 360	14	54	22	32	17	1 116	17	9,6%
29	USESOF AS	1 041	26	72,5	29							1 682	25	58	21	25	18	308	26	5,0%

Mis ühendab Eesti konkurentsivõimelisemaid ettevõtteid?

**Kindlasti hulgaliselt
õigesti langetatud
otsuseid.**

Olulise tähtsusega nende seas on personaliga seotud otsused. Üle 80% Eesti konkurentsivõimelisematest firmadest on värbamisel kasutanud CV-Online'i abi (2013. aasta statistika järgi).

Meie kiring on aidata Teil leida sobivaimad töötajad, kes aitavad Teil edu saavutada ja seda hoida.

**Võtke meiega ühendust ja leiame Teie jaoks parimad lahendused -
töökuulutuse ülespanemisest kuni terve värbamisprotsessi läbiviimiseni.**

Miks valida just CV-Online?

- 75% CV-Online'i kaudu tööd otsivatest inimestest omavad kutse- või kõrgharidust
- 2/3 CV-Online'i kaudu tööd otsivatest inimestest on töötanud juhi või spetsialistina
- Süveneme individuaalselt iga kliendi vajadustesse ja pakume välja just Tema jaoks sobivaimad lahendused

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL

KONKURENTSIVÕIMELISIM FINANTSVAHENDUSETTEVÕTE 2014

Swedbank, tehnoloogiliselt maailmas esimeste seas

Aastaid TNS Emori uuringute järgi Eesti kõige mainekamate ettevõtete eesotsas olev Swedbank peab oluliseks suhteid klientidega, olgugi et neid on üle miljoni! Kliendisuhete väärtustamine väljendub ulatuslikus jaevõrgustikus ning hästi välja arendatud telefoni-, interneti- ja mobiiliteenustes. Swedbankil on Eestis 41 kontorit ja üle 450 sularaahautomaadi. Töö elektrooniliste pangakanalite väljaarendamisega käib sünkronis tehnoloogia võidukäiguga. Selles vallas on, mille üle uhke olla, sest näiteks Global Finance on kuulutanud Swedbanki internetipanga Eesti parimaks ning mobiilipanga äriklientide lahenduse lausa maailma parimaks.

Pangale kui majanduse peeglile on majanduslanguse ajad üsna keerukad ja nõuavad julgeid otsuseid. Täna võib öelda, et viimasest masust väljuti tugevamana kui varem ja seda tänu kulude kokkuhoiule, elektrooniliste

kanalite arendusele, madala riskiprofiili hoidmisele ja puhvrite olemasolule.

Mis on aga panga väärtuste ehk lihtsuse, avatuse ja hoolivuse taga? Need tähendavad muuhulgas seda, et teenused ja nõuanded olgu kõigile mõistetaavad ning et lubadustest peetakse kinni.

Swedbanki kaubamärk Eestis tekkis 2006. aastal Rootsi päritolu FöreningsSparbankeni ja Baltikumis tegutsenud Hansapan-ga tippjuhtide koostöös. Swedbank on kõige suurem pank nii Eestis kui Rootsis. Suurusele vaatamata lähtub pank oma igapäevatoos kolmest põhiväärtusest: olla lihtne, avatud ja hooliv. Eestis töötab pangas ca 2300 töötajat, pangal on miljon eraklienti ja ligi 125 000 äriklienti.

Foto: Raul Mee / Äripäev

FINANTSVAHENDUSETTEVÕTTED 2014

www.ettevotluskonkurss.ee

Koht	Ettevõtteid * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	%	Koht	€/kuus	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
1	SWEDBANK AS*	328 800	1	96,1	11	216 300	1	88,8	9	11,6	9	2 450	6	141	4		285 100	1	100,0%	
2	DANSKE BANK A/S EESTI FILIAAL	72 532	3	113,2	6	47 267	3	76,4	10	63,4	2	2 502	5	144	3	3 294	1	62 426	3	84,6%
3	SEB PANK AS*	149 677	2	87,7	12	72 766	2	102,1	6	9,9	10	2 560	4	140	5	2 633	2	105 672	2	79,6%
4	NORDEA FINANCE ESTONIA AS*	22 224	5	96,6	10	13 219	4	115,8	3	20,2	6	3 390	2	347	1	119	8	15 822	5	61,5%
5	RENTES AS*	3 865	8	109,7	7	243	9	109,6	4	26,4	4	1 552	11	322	2	2 135	3	466	11	61,1%
6	MARSH KINDLUSTUSMAAKLER AS	1 404	10	106,2	8	288	8	107,9	5	23,4	5	4 145	1	100	7		984	8	44,3%	
7	BIGBANK AS*	53 363	4	116,3	4	10 795	5	153,6	1	16,7	7	1 873	7	96	8	546	4	23 223	4	42,1%
8	VERSOBANK AS	5 110	7	234,5	2	1 046	7	100,0	7	12,0	8	3 227	3	106	6	122	7	2 905	7	41,8%
9	OPTIMAL KINDLUSTUSMAAKLER OÜ	209	13	114,7	5	24	11	146,2	2	78,6	1	1 141	12	23	13	6	10	147	12	38,6%
10	KINDLUSTUSEST KINDLUSTUSMAAKLER OÜ	1 177	11	104,5	9	181	10	94,8	8	55,8	3	1 655	10	35	11		856	9	29,7%	
11	IIZI KINDLUSTUSMAAKLER AS	2 498	9	203,2	3							1 791	8	52	9	33	9	584	10	15,7%
12	SÖBRALÄN OÜ KONSOLIDEERIMISGRUPP*	367	12	505,7	1							942	13	31	12	230	6	-144		14,5%
13	EESTI KREDIIDIPANK AS*	11 950	6	79,3	13	1 060	6	49,2	11	4,2	11	1 735	9	49	10	236	5	6 161	6	11,3%

- Kuni 8 värvilised kleebisetiketid
 - Kleebised kõikidele tööstustele
 - Kuum fooliumtrükk - Hotfoil
 - Külma fooliumtrükk - Coldfoil
 - Siiditrükk
 - Kleebised lehtedena laser- ja tindiprinteritele (A4, A5 + erimõõdud)
 - Duolabels - kahekihilised kleebised
 - Löötskleebised - booklet labels
 - Kartongetiketid
 - Piletid
 - Erilahendused
- Up to 8 colours
 - Labels for all type of industries
 - Hotfoil
 - Coldfoil
 - Silkscreen
 - Self-adhesive labels for inkjet printers, laser printers and copiers
 - Duolabels (multilayer labels)
 - Booklet labels
 - Carton labels
 - Tickets
 - Special solutions

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL

KONKURENTSIVÕIMELISIM TEENINDUSETTEVÕTE 2014

Olympic Entertainment Group: ambitsioonikus eelkõige

Esimene Olympic Casino avas ukseid Tallinnas Piritas hotellis 21 aastat tagasi ning laienes sealt edasi kiirelt üle kogu Eesti. Peatselt jõuti Leetu, Läti ja Valgevenes ning kõrged sihid viisid eestlastest kasiinoettevõtjad isegi Poola, Slovakkiasse ja Itaaliasse.

Olympic on julge laienema, kuid vajadusel ei venita ka ebameeldivate otsustega, näiteks lahkuti mõne aasta eest sirge seljaga tänaseni puudulikult reguleeritud ja ebaausat konkurentsi võimaldaval Rumeenia turult. Juba esimeste masumärkide ilmnmisel suleti arvestatav hulk kasiinosid, süveneti üksipulgi kõikidesse protsessidesse ning saavutati täiesti uuel tasemel efektiivsusnäitajad. Kuid ka sel keerulisel ajal suudeti hasartmänguhuvilistele pakkuda ridamisi meeldivaid uudiseid,

alates *lounge*'ide rajamisest kasiinode juurde kuni päris oma netikasiino lansseerimiseni. Uue suunana on OlyBet tänu suurimale mänguvalikule muutunud vaid aastaga paljude huviliste esmavalikuks pidevalt kasvavas spordiennustuse valdkonnas.

Olympic on aegade algusest paistnud silma kui ambitsioonikas Eesti ettevõtte ja kuigi ta on saanud ka kõrvetada, on praegu ette näidata seitsme riigi laiune haare. Pange tähele – ettevõtte juhid on lausa veendunud, et geograafiline haare laieneb edaspidi veelgi, sest oma teadmisi ja oskusi oleks lausa kuritegu kasutamata jätta. Ning oskusi ja teadmisi jagub, seda kinnitab ka eelmisel aastal Londonis vastu võetud aasta parima kasiinooperaatori tiitel.

Olympic Entertainment Group on regiooni suurim kasiinomeelelahutuse pakkuja, andes tööd kokku enam kui 2500 inimesele. Praegu tegutseb grupp Eestis, Lätis, Leedus, Poolas, Slovakkias, Valgevenes ja Itaalias.

Foto: Olympic Entertainment Group

TEENINDUSETTEVÕTTED 2014

www.ettevotluskonkurss.ee

Koht	Ettevõtte * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	%	Koht	€/kuus	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
1	OLYMPIC ENTERTAINMENT GROUP AS*	145 819	1	107,3	28	25 694	1	106,2	26	26,4	17	1 196	32	58	25	15 034	1	61 572	1	100,0%
2	RAMIRENT BALTIC AS*	29 554	3	102,2	36	3 758	2	87,5	33	13,5	31	2 107	12	142	6	8 785	2	9 016	3	69,2%
3	G4S EESTIAS	49 321	2	103,8	34	1 112	4	18,9	40	1,4	40	1 019	35	20	42	3 131	3	30 738	2	64,1%
4	RAIDLA LEJINS & NORCOUS ADVOKAADIBÜROO OÜ	5 793	8	108,2	24	2 596	3	108,1	25	84,0	4	3 469	1	135	7	47	19	4 387	5	61,3%
5	KLIINIK32 OÜ	3 130	13	121,1	9	270	13	129,0	16	104,2	1	3 283	2	87	15	8	32	1 688	9	57,3%
6	KAESER KOMPRESSORIT OY EESTI FILIAAL	2 051	21	123,0	7	182	16	27 956,3	1	24,3	20	2 296	8	293	2	16	28	375	25	52,0%
7	MAVAM OÜ	207	40	107,9	26	69	26	455,1	4	98,9	3	2 187	11	103	10	2	36	121	35	50,9%
8	TOIDU- JA FERMENTATSIOONI- TEHNOLOOGIA ARENDUSKESKUS	2 797	16	128,5	4	212	15	286,4	6	104,1	2	1 802	16	61	21	12	31	1 207	14	47,5%
9	TRÜB BALTIC AS	7 211	5	106,2	30	800	6	135,5	15	17,8	27	2 228	9	277	3	195	11	1 495	12	43,8%
10	KAARLI HAMBAPOLIKLIINIK OÜ	6 265	7	114,8	16	165	18	121,3	20	30,0	15	2 618	3	48	35	271	9	4 281	6	38,3%
11	GSMVALVE OÜ	2 817	15	103,2	35	298	11	62,9	37	18,4	26	1 613	20	97	14	2 051	4	859	19	38,3%
12	CARAT ESTONIA OÜ	4 907	11	115,5	14	12	35	72,2	36	13,9	30	1 585	23	446	1	1	37	221	30	38,3%
13	CV-ONLINE ESTONIA OÜ*	2 862	14	118,6	10	704	8	125,5	17	41,5	12	2 323	6	64	19	98	16	1 958	7	36,9%
14	AVATAR OÜ	355	34	124,3	6	35	29	587,8	3	57,3	9	1 318	30	51	33	35	23	146	33	35,8%
15	EUROPARK ESTONIA OÜ	5 578	9	114,7	17	1 055	5	179,6	13	26,7	16	1 573	25	169	4	127	13	1 678	10	35,6%
16	ADM INTERACTIVE OÜ*	1 629	23	105,6	31	172	17	94,2	31	52,3	10	2 308	7	58	24			947	17	33,1%
17	LUIISA TÕLKEBÜROO OÜ	1 809	22	105,2	32	105	25	5 439,4	2	24,5	19	1 817	15	40	36	57	18	1 086	15	31,4%
18	HANSAB AS	6 531	6	113,1	20	337	10	200,7	11	17,0	28	1 928	13	104	9	34	24	1 795	8	31,4%
19	ARTEREGA OÜ	947	27	116,3	13	121	23	212,1	10	32,9	13	1 598	22	73	17	237	10	370	26	29,3%
20	BCS KOOLITUS AS	740	29	118,0	12	128	21	100,1	27	19,5	23	2 462	4	53	29	14	30	542	21	29,0%
21	MONTENERO OÜ	1 241	24	128,0	5	130	20	191,7	12	8,4	35	542		103	12	1 075	5	208	31	27,3%
22	BEST4U OÜ	3 325	12	115,5	15	761	7	111,9	22	47,3	11	868	38	55	28	451	6	1 396	13	27,0%
23	LABELPRINT OÜ	5 533	10	109,0	23	438	9	94,3	30	19,3	24	1 646	18	102	13	115	14	1 505	11	26,8%
24	SALIBAR OÜ	307	36	99,6	39	36	28	92,9	32	81,3	5	1 095	34	61	23	26	27	101	39	26,8%
25	RIVA LAB OÜ	277	37	114,5	18	22	31	122,6	19	8,3	36	2 416	5	69	18	15	29	138	34	26,6%
26	VÄRVALTRANS OÜ*	2 221	20	118,1	11	213	14	218,7	8	13,2	32	1 472	28	63	20	437	7	832	20	26,5%

Koht	Ettevõtte * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus % (2012=100)		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus % (2012=100)		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta €/kuus		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0 ... 100%)
		Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	%	Koht	€	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
27	AF-CONSULTING AS	2 606	17	75,2	45	61	27	117,6	21	18,6	25	2 203	10	145	5	31	25	536	22	26,5%
28	AURE OÜ	672	31	107,8	27	123	22	122,7	18	23,1	21	1 352	29	134	8			204	32	23,5%
29	HALDUSMAAILM OÜ	209	39	134,8	2	9	37	100,0	28	60,7	8	478		11	44	2	35	118	36	22,5%
30	MAVES AS	560	32	130,8	3	34	30	50,1	38	7,9	37	1 866	14	51	32	37	21	280	28	22,0%
31	POSTIMEES AS	13 746	4	99,6	38							1 642	19	53	30	150	12	4 988	4	21,5%
32	KINKEKAART OÜ	17	45	106,7	29	6	39	222,4	7	63,2	7							6	45	21,4%
33	PARKLI HL OÜ	730	30	105,1	33	18	33	343,8	5	3,0	39	1 583	24	56	26	7	33	265	29	21,2%
34	FILOLOOG OÜ	103	43	101,5	37	5	40	100,0	29	21,8	22	1 499	27	103	11			23	43	20,8%
35	EESTI KOOLITUS- JA KONVERENTSISKESKUS OÜ	261	38	98,8	40	16	34	108,5	24	26,1	18	1 679	17	52	31			117	37	20,2%
36	INVARU OÜ	2 487	19	107,9	25	116	24	74,1	35	12,1	33	1 603	21	61	22	38	20	905	18	19,5%
37	A&E KEELTEKOOL MTÜ	47	44	92,1	41	8	38	145,1	14	70,1	6	374		16	43			21	44	19,3%
38	MAMETA H OÜ*	152	42	113,6	19	11	36	218,5	9	32,8	14	600		38	37	26	26	40	42	18,0%
39	AIDE AS	1 125	25	112,3	21	289	12	76,9	34	9,4	34	893	37	80	16	324	8	439	23	16,6%
40	ARBOREST OÜ	200	41	145,9	1							1 112	33	33	38	36	22	70	41	14,5%
41	REITING PR OÜ	878	28	87,9	42							1 531	26	49	34	113	15	321	27	11,5%
42	KOOPIA KOLM AS	1 046	26	110,9	22	22	32	35,8	39	5,7	38	926	36	30	41	95	17	411	24	9,8%
43	TEA KIRJASTUS AS	2 544	18	82,6	43	148	19	110,6	23	17,0	29	819	40	31	40			964	16	9,0%
44	WWW MARKETING OÜ	333	35	122,4	8							835	39	33	39	1	38	99	40	8,4%
45	PRIMETA OÜ	554	33	82,0	44							1 289	31	55	27	6	34	113	38	7,8%

Business Solutions.

Usaldusväärne sõidukipark edukale äriettevõttele.

Mercedes-Benz Business Solutions on Eestis registreeritud juriidilistele isikutele suunatud eritingimuste pakett, mis pakub parimaid lahendusi ettevõtte sõidukipargi täiendamiseks.

Business Solutions sisaldab hulgaliselt tasuta lisateenuseid ning mahusoodustusi. Eripaketis sisalduvad äritegevuseks enim sobiva mudelklassi ja varustusega Mercedes-Benz'i sõiduaudod hinnasoodustusega kuni 10 000 eurot.

Vaadake lähemalt www.mercedes-benz.ee/business

Mercedes-Benz

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL

KONKURENTSIVÕIMELISIM PROJEKTEERIMIS- JA ARHITEKTUURIETTEVÕTE 2014

Reaalprojekt oskab olla usaldusväärne partner

Reaalprojekt, Eestis oma valdkonna suurimate hulka kuuluv ettevõtte, pakub ehitusgeoloogiliste ja -geodeetiliste uuringute ning teede-tänavate, raudteede ja territooriumide infrastruktuuri projekteerimise teenust.

Firma on Eestis tegutsenud juba 13 aastat, väga tõsiselt on asi käsile võetud aga ka Lätis, kus SIA Latvijas mērnīeks.lv nime all tegutseb koguni 18 bürood. Ettevõtte arendab aktiivselt oma tegevust piiri taha, ekspordides teenust koostööpartnerite kaudu Rootsi ja Soome.

Ettevõtte edu üheks pandiks on suurepärase koostöö riigiga – üle 50% Reaalprojekti tellimuste kogumahust on riigisektorilt, kusjuures suurima kliendi, maanteeameti tellimuste maht moodustab enam kui 40% ettevõtte kogukäibest. Juhtkonna sõnul on see võimalik ainult tänu tugevatele põhiväärtustele: meeskonnatööd innustades,

klienti aidates ja partneritega usaldusväärset suheldes.

Mitu korda maanteeameti „Parima projekteeerija“ auhinnaga pärjatud Reaalprojekt teeb edukat koostööd ka enamiku Eesti kohalike omavalitsustega ning erasektori suuremate infraehituse ja -konsultatsiooniettevõtete, samuti lüüakse aktiivselt kaasa Asfaldiliidu ja Teedeklastri tegemistes.

Eesti kapitalil põhinev **Reaalprojekt** on 2001. aastal Viljandis asutatud projekteerimise, geodeetiliste ja geoloogiliste töödega tegelev ettevõtte, mis annab koos tütarfirmadega tööd enam kui 140 spetsialistile Eestis ja Lätis.

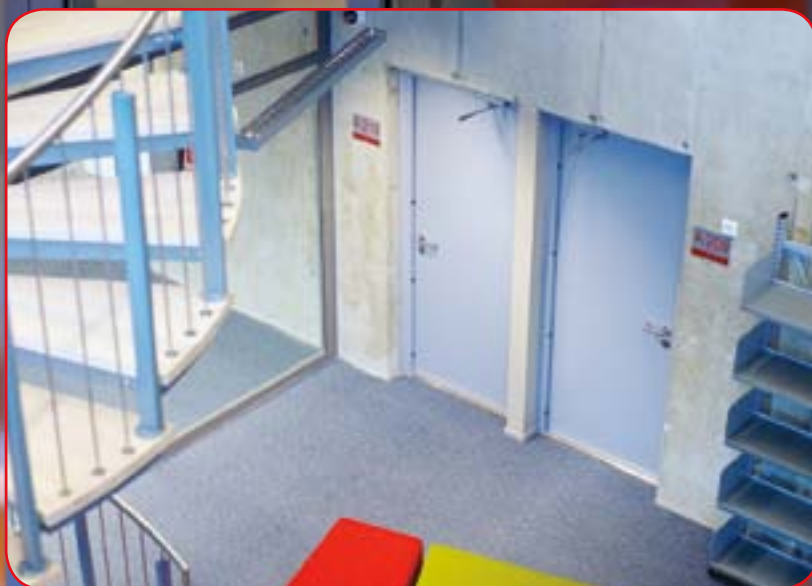
Foto: Reaalprojekt

ARHITEKTUURI- JA PROJEKTEERIMISETTEVÕTTED 2014

www.ettevotluskonkurss.ee

Koht	Ettevõtte * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus % (2012=100)		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus % (2012=100)		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta €/kuus		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	%	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
1	REALPROJEKT OÜ*	3 515	1	246,9	1	77	7	158,2	1	7,1	8	1 014	6	25	10	451	1	1 794	1	100,0%
2	AMHOLD AS	2 749	2	109,5	6	181	1	145,4	2	27,4	4	1 612	4	44	5	47	4	1 399	2	97,1%
3	HEATCONSULT OÜ	389	7	170,1	2	102	2	142,3	3	118,7	1	1 339	5	65	1	11	8	199	7	82,6%
4	TELORA-E AS	1 672	3	79,1	10	83	6	20,7	9	7,7	7	2 344	1	52	3	35	6	983	3	71,8%
5	P.P.EHITUSJÄRELEVALVE OÜ	895	5	83,6	9	91	3	32,0	8	26,6	5	2 138	2	60	2	72	3	475	5	71,3%
6	TARI AS	1 298	4	120,8	4	87	4	100,0	4	17,8	6	1 778	3	50	4	35	5	642	4	67,5%
7	SIRKEL & MALL OÜ	781	6	117,2	5	84	5	100,0	5	57,6	2	895	7	37	6	84	2	309	6	52,9%
8	TEMPT OÜ	117	10	107,7	7	8	8	100,0	6	41,0	3	864	8	29	8	16	7	49	10	21,6%
9	K & M PROJEKTIBÜROO OÜ	166	9	106,1	8	6	9	100,0	7	4,3	9	631		28	9	10	9	52	8	11,8%
10	MELIOR PROJEKT OÜ	186	8	136,6	3	0	10	8,4	10	1,0	10	711	9	31	7	6	10	52	9	7,4%

**TERASPROFIILUKSED
SILEMETALLUKSED
TULETÕKKEUKSED**

Sein eraldab, uks ühendab

tammer

T-TAMMER OÜ

Peterburi tee 47b, 11451 Tallinn

Tel 614 5500 Faks 614 5501

info@tammer.ee

www.tammer.ee

eetl JSC
Eesti Ühiskondlik
Tööstus JSC

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL

Sellel aastal Konkurentsivõimelisima põllu- ja metsamajanduse ettevõtte auhinda välja ei antud, kuna antud valdkonnas ei kvalifitseerunud piisaval arvul ettevõtteid. Tunnustame ja toome siiski välja tublima ettevõtte HD Festforest Estonia.

HD Festforest Estonia: mets on kindel investeering!

AS HD Festforest Estonia alustas tegevust Eestis 1998. aastal. Ettevõtte peamised tegevusalad on metsakasvatus, metsamajanduslik planeerimine, metsade uuendamine, hooldus- ja uuendusraied. Lisaks tegeleb ettevõtte ka metsamaade hindamisega, metsamajanduslike investeeringutega Balti riikidesse ja kinnisvara arenduse ning vahendusega. Ettevõtte tegutseb Eestis, Lätis ja Leedus.

Täna on ettevõtte klientide nimekirjas UK, USA, Iirimaa, Taani, Rootsi ja Saksamaa investorid, kes paigutavad oma raha pikaajaliselt meie metsadesse. Ettevõtte ostab investori jaoks metsa koos maaga, hooldab seda ning müüb selle kokkulepitud tähtaja saabudes maha. Investorid on teeninud oma investeeringu

gult keskmiselt 15% aastas.

Selleks et tagada jätkusuutlik metsade majandamine, on oluline osa tööde organiseerimisel infotehnoloogial. Kõik majandatavate metsade takseerandmed on

koondatud ühtsesse andmebaasi, mille töötlemiseks on loodud pidevalt täienev veebipõhine andmete töötlemise süsteem. See võimaldab ettevõtte halduses olevate metsade struktuurist väga head ülevaadet.

Foto: erametsaseits.ee

PÕLLU- JA METSAMAJANDUSETTEVÕTTED 2014

www.ettevotluskonkurss.ee

Koht	Ettevõtte * konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu 1 töötaja kohta		Tootlikkus 1 töötaja kohta		Investeeringud		Lisandväärtus		% esimesest (0...100%)
		Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	Tuh €	Koht	% (2012=100)	Koht	%	Koht	€/kuis	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	Tuh €	Koht	
1	HD FESTFOREST ESTONIA AS	5 882	2	138,1	2	377	4	842,7	1	34,1	1	2 322	2	535	1	10	8	683	4	100,0%
2	RAKVERE FARMID AS	36 293	1	92,6	6	1 228	1	48,4	5	4,3	6	1 039	8	191	4	266	5	3 598	1	95,4%
3	RAIKKÜLA FARMER OÜ*	2 970	3	119,7	4	943	2	192,2	3	17,4	3	1 105	7	56	8	722	2	1 646	2	72,3%
4	LÕUNA-EESTI ERAMETSA OÜ	772	8	637,2	1	15	8	36,4	7	13,0	5	1 580	3	257	2	843	1	72	8	68,6%
5	KESKPUNKT OÜ	1 356	7	82,0	7	671	3	41,3	6	17,8	2	2 611	1	194	3	10	7	890	3	68,4%
6	VIRAITO OÜ	1 626	5	122,0	3	329	5	404,9	2	16,6	4	1 293	5	74	7	566	4	671	5	57,0%
7	ORGITA PÖLD OÜ	2 551	4	108,7	5	77	6	23,7	8	2,2	8	1 490	4	85	6	682	3	614	6	38,3%
8	NURMIKO AS	1 514	6	35,7	8	60	7	100,0	4	2,7	7	1 132	6	89	5	94	6	291	7	11,7%

PAKENDITOOTEID küsi Antalisest!

antalis

est. as. Antalis

trükipaberid • kontoripaberid • pehme paber • pakenditooted • reklaammaterjalid • www.antalis.ee

TÄHED ON LÄHEDAL

Eesti astronoomiakoolkonna ühe rajaja Ernst Öpiku järgi nime saanud ärihoone vastab kõigile kaasaegse ettevõtte vajadustele – stiilne ja esinduslik, moodne ja efektiivne.

Kitsale spetsialiseerumisele vastanduv Öpik käsitles iga küsimust vastassuhtes kogu ülejäänud universumiga – samamoodi on mitmekülgset läbimõeldud ka tema nime kandav uuenduslik ärihoone.

2016. a valmiv Öpiku Maja sobitub suurepäraselt innovaatilist mõttelaadi toetavasse Ülemiste City linnakusse ja on ideaalne asukoht inspireerivat keskkonda vajavatele ettevõtetele.

ÖPIKU MAJA

Tähed on lähedal

ÜLDANDMED

Address: Valukoja 8

Büroopinda: 14 100 m²

Korruselisus: 13 korrust

Arhitektuurilahendus: Architect 11

Arendaja: Mainor Ülemiste AS

Ehituse algus: 2015 kevad

ÖKONOOMNE

Öpiku Maja energiatõhususe ja keskkonnasõbralikkuse tagab hoone vastavus LEED sertifikaadi nõuetele.

Hoone on projekteeritud vastavaks B-energiaklassi nõuetele, mis hoiab kütte- ja jahutuskulud väga madalal.

Eesti majandus 2013. aastal: läks paremini, kui kardeti

Autor LEEV KUUM, Eesti Konjunktuuriinstituut

Eesti majandus arenes 2013. aastal oodatust aeglasemalt, kuid potentsiaalseid (väliseid) ohte ja riske silmas pidades läks paremini, kui kardeti. Majanduskasv jäi madalaks, sest see toetus suuresti vaid sisenõudlusele ning välisnõudluse traditsiooniline panus jäi tavalisest väiksemaks. Eesti ekspordikäivet pidurdas kõige enam Soome halb majandusolukord, aga ka Venemaa oodatust aeglasem areng. Sisenõudluse kasv oli ootuspärane, kuid toimus valdavalt majapidamiste tarbimise suurenemise toel (mitte investeeringute baasil nagu 2012. aastal). Kuigi intressimäärad püsisid Eesti laenuturul kogu aasta madalad, ei piisanud sellest, et investeeringud põhivarasse oleksid ootuste kohaselt kasvanud. Põhjuseid oli mitmeid, kuid põhiline seisnes valitsussektori investeeringute vähenemises EL struktuurifondi rahade ammendumise tõttu.

Aastat jääb positiivselt iseloomustama (eriti euroala riikide võrdluses) valitsussektori tugev rahandus, riigieelarve tasakaal, riigi madal võlakoorumus, töötasude arvestatav kasv jm. Kõike seda arvestades võib Eesti kümnendat aastat EL-is ja kolmandat euroaastat hinnata rahuldavaks. Nüüd kõigest lähemalt.

Sisemajanduse kogutoodang

Sisemajanduse kogutoodangu (SKT) reaalkasv oli 2013. aastal 1,6% ja SKT jooksevhindades ulatus 18,7 mld euroni (2012. aastal 17,6 mld eurot, kasv jooksevhindades 6,2%). Kvartalite lõikes oli reaalkasv järgmine (võrreldes eelmise aasta vastava perioodiga): I kvartal 3,9%, II kvartal 0,8%, III kvartal 0,3% ja IV kvartal 1,7%. Majandusharude lõikes panustasid majanduskasvu kõige enam kaubanduse (kasv 8%), töötleva tööstuse (kasv 1,6%) ning info ja side (kasv 14,9%) tegevusala. Majanduskasvu pidurdasid veondus ja laondus (langus 4,8%) ning ehitustegevus (langus 3,9%). Ehitusmaht Eesti turul küll kasvas 2% võrra, kuid

lisandväärtus kahanes hoonete ehituse osakaalu vähenemise tõttu.

SKT arvestus tarbimismeetodil näitab, et sisemajanduse nõudlus kasvas 2013. aastal 1%, sellest eratarbimiskulutused 3,8% ja investeeringud 2,5%. Selle tulemusena tõusis investeeringute osakaal SKT-s 27,3%-ni (2012. aastal 27%) ja eratarbimiskulutuste osakaal 50%-ni (2012. aastal 49,7%).

Tööhõive

Tööhõive (aasta keskmine hõivatute arv) kasvas aeglasest majanduskasvust hoolimata 2013. aastal 1,3% (võrreldes 2012. aastaga) ning moodustas aasta keskmisena 621 300 inimest (kasv 6400 inimest). Tööhõive kasvu mõjutas kõige enam majutuse ja toitlustuse, kutse-, teadus- ja tehnikaalaste tegevuste, kaubanduse ning kultuuri valdkonnas hõivatute arvu suurenemine. Tööhõive kasvas nii töötute kui ka majanduslikult mitteaktiivsete arvelt. Tööhõive määr (2013. aasta keskmine) ulatus 62,1%-ni. Töötuse aasta keskmine määr oli 8,6%, mis on 1,4 protsendipunkti madalam kui 2012. aastal (10,0%), ning töötute aasta keskmine arv langes 58 700 inimeseni. Töötute seas olid ülekaalus lühiajalised töötud ning tunduvalt vähenes pikaajaliste töötute arv (neid oli 26 100). Meeste tööpuudus oli naiste omast kõrgem, kuid vähenes samas jõudsamalt.

Kaupade eksport

Kaupade eksport moodustas 2013. aastal 12,3 mld eurot, mis on 2% vähem kui 2012. aastal. Seejuures aastalangus oli esmakordne pärast majanduskriisi. Ekspordi peamised sihtriigid püsisid traditsioonilised ning ka nende osakaal koguekspordis ei muutunud oluliselt. Esikohal püsis Rootsi 17%-ga, järgnesid Soome – 16% ja Venemaa – 11%. Riigiti langes eksport kõige enam USA-sse (39%) ja tõusis enam Läti (16%). Kõige enam eksporditi Eestist elektriseadmeid (20% kogueks-

pordist), mineraalseid tooteid (sh bensiin, põlevkiviõli ja elektrienergia; 11%) ning põllumajandussaadusi ja toidukaupa (10%). Ekspordi mahu vähenemist 2013. aastal (võrreldes 2012. aastaga) põhjustasid kõige enam mineraalsed tooted (langus 31%) ja metallitooted (langus 14%). Ekspordihinnad langesid 2013. aastal võrreldes 2012. aasta keskmisega 1,1% ja seda esimest korda kriisijärgsel perioodil.

Eesti töötleva tööstuse ettevõtted ekspordisid umbes 70% oma toodangust, mis on ligilähedane varasematele aastatele.

Kaupade import

Kaupade import (jooksevhindades) moodustas 2013. aastal 13,6 mld eurot, mis on 1,7% vähem kui 2012. aastal (13,9 mld eurot). Kõige rohkem imporditi Eestisse kaupa Soomest (15% koguiimpordist), Saksamaalt (11%) ja Rootsist (10%). Samad riigid olid eesotsas ka 2012. aastal. Enim vähenes kauba sissevedu Venemaalt ja Hollandist (langus vastavalt 22% ja 16%) ning suurenes sissevedu Poolast (kasv 24%) ja Soomest (4%). Kaubagruppide lõikes olid impordikäibes esikohal elektriseadmed 18%-ga, millele järgnesid mineraalsed tooted 13%-ga ja põllumajandussaadused ning toidukaubad 11%-ga. Import vähenes kõige enam mineraalsete toodete osas (langus 19%) ning suurenes transpordivahendite (sh sõidukid ja raudteeveerem) osas (kasv 12%). Impordihinnad langesid aasta keskmisena 1,6%.

Väliskaubavahetuse bilanss

Väliskaubanduse bilanss oli 2013. aastal mõõdukas miinuses, rahalises väljenduses 1,4 mld eurot ehk 11% ekspordi suhtes. Võrreldes 2012. aastaga kaubavahetuse puudujääk kasvas 17 mln euro võrra ehk 1,4% (rekordiline puudujääk oli 2007. aastal ja moodustas siis 3,4 mld eurot). Riikide arvestuses oli defitsiit kõige suurem kaubavahetuses Saksamaaga – 880 mln eurot, Leeduga – 503 mln eurot,

EESTI KONKURENTSI- VÕIMELISIMAD ETTEVÕTTED ON KAUBANDUSKOJA LIIKMED

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
on suurim ja vanim ettevõtjate
esindusorganisatsioon Eestis

LIITU EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJAGA!

www.koda.ee

**EESTI KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA**
ESTONIAN CHAMBER OF
COMMERCE AND INDUSTRY

Algas lk 54

ja Suurbritanniaga – 275 mln eurot. Kaubavahetuse ülejääk seevastu oli suurim Venemaa ja Rootsiga (mõlemaga üle 600 mln euro). Kaubagruppide loikes on suurim positiivne saldo puidu- ja puidutoodete osas (+ 689 mln eurot) ja miinussaldo transpordivahendite osas (– 628 mln eurot). Samad kaubagrupid olid eesotsas ka 2012. aastal.

Keskmine brutopalk

Keskmine brutopalk kasvas 2013. aastal 7% ja oli 949 eurot. Kiiresti kasvas ka reaalpalk – 4,1%, seda osaliselt ka tänu inflatsiooni aeglustumisele võrreldes 2012. aastaga. Majanduskasvu ületav palgakulude tõus survestas ettevõtete kasumlikkust ja selle mõju võib ulatuda ka 2014. aastasse. Palgakasv oli tegevusalade loikes üsna laiapõhjaline. Keskmisest kiiremini kasvasid palgad infos ja sides, mäetööstuses, põllumajanduses ning veonduses ja laonduses. Kõrgemad palgad olid nagu ka varasematel aastatel info ja side, rahanduse, energia ja mäetööstuse valdkonnas.

Kinnisvaraturg

Kinnisvaraturg elavnes taas ning seda juba neljandat aastat järjest. Võrreldes 2012. aastaga kasvas kinnisvaratehingute arv 15% ning ulatus 41 800

tehinguni. Tehingute koguväärtuseks kujunes 2,1 mld eurot, mis on 17% enam kui 2012. aastal. Buumiaegsest turumahust on puudu veel umbes 30%. Kinnisvaratehingu keskmine väärtus oli 2013. aastal 49 400 eurot ehk 1% enam kui 2012. aastal. Umbes pooled tehingud tehti korteriomandiga ning nende arv kasvas ka kõige kiiremini. Korteriomandi ostu-müügi keskmine hind oli 840 eurot ruutmeetri kohta, mis on 10% enam kui 2012. aastal. Ligi kolmandiku (31%) kinnisvaratehingutest moodustasid hoonestamata maa tehingud ja 19% hoonestatud maa tehingud. Kinnisvaraturu arengut 2013. aastal soodustasid elanike kindlustunde kasv ning soodsad intressimäärad ja taas elavnev uusarendus.

Laenukurg

Laenukurg muutus 2013. aastal vähesel määral kitsamaks: Eesti ettevõtetele ja majapidamistele antud laenude ja liisingute kogumaht kasvas 1,3% ning portfelli maht kasvas aastaga 185 mln euro võrra. Ilma liisinguteta moodustas pankade koondlaenuportfell aasta lõpul 14,4 mld eurot. Seejuures eluasemelae- nude portfell kasvas aastaga 50 mln euro võrra ehk 0,9%. Laenuintressimäärad püsisid kogu aasta jooksul madalad.

Näiteks detsembris väljastatud eluaseme- laenude ja ettevõtete pikaajaliste laenude keskmised intressimäärad olid vastavalt 2,5% ja 3,1%. Ligilähedasel tasemel olid intressimäärad kogu aasta vältel.

Eesti ettevõtete ja majapidamiste hoiused kasvasid 2013. aastal 5,1% ning aasta lõpu seisuga oli neid kokku 9,1 mld euro väärtuses. Sellest 5,0 mld eurot kuulus majapidamistele ja 4,1 mld eurot ettevõtetele. Aastaga suurendasid majapidamised oma pangahoiuseid 297 mln euro võrra ja ettevõtted 143 mln euro võrra. Eestis tegutsevad pangad teenisid sama ajaga kokku 444 miljonit eurot puhaskasumit.

Äriettevõtete tegevus

Äriettevõtete tegevust 2013. aastal iseloomustavad järgmised andmed: ettevõtted müüsid 2013. aastal kaupa ja teenuseid 50,4 mld euro eest, mis on 9% rohkem kui aasta varem. Ettevõtete kogukasum oli 3,1 mld eurot ehk kasv 5%. Ettevõtete investeringud moodustasid 2,6 mld eurot ehk ligilähedasel sama palju kui 2012. aastal. Tööstustoodang (mahuindeks) kasvas 2,9%, jaemüük püsihindades suurenes 5,2% ning ehitustööde maht püsihinnas moodustas 2,1 mld eurot (sama tase oli 2012).

EESTI RAHVUSVAHELISES VÕRDLUSES

Valik rahvusvaheliste reitinguagentuuride hinnanguid, mis iseloomustavad Eesti positsiooni võrreldes teiste riikidega.

• Rahvusvaheline konkurentsivõime reiting

(*Institute for Management Development, Lausanne*)
30. koht 60 riigi arvestuses (mai 2014). Reiting iseloomustab Eesti majanduse seisundit, valitsuse töö tõhusust, äritegevuse efektiivsust ja infrastruktuuri arengutaset. Võrreldes aasta varasemaga on reiting viie koha võrra langenud.

• Globaalne konkurentsivõime reiting

(*World Economic Forum, Geneva*)
29. koht 144 riigi võrdluses (september 2014). Reiting iseloomustab riigi võimet tagada jätkusuutlik majanduskasv keskpika perioodil. Tugineb informatsioonile, mis iseloomustab riigi arengutaset sõltuvalt sellest, kas areng toimub ressursside, tehnoloogia või innovatsiooni baasil. Võrreldes aasta varasemaga on reiting kahe koha võrra paranenud.

• Rahvusvaheline inimarengu indeks (ÜRO)

33. koht 187 riigi edetabelis (juuli 2014). Indeks arvestab elanike haridustaset, eluiga, majanduse arengutaset jne. Võrreldes eelmise aastaga jäi Eesti koht edetabelis samaks.

• Rahvusvaheline majandusvabaduse indeks

(*The Heritage Foundation*)
11. koht 178 riigi võrdluses (jaanuar 2014). Hindamise aluseks on kaubanduspoliitika, riiklik sekkumine, rahandus-

poliitika, musta turu osakaal majanduses jne. Võrreldes möödunud aastaga on Eesti kaks kohta tõusnud.

• Rahvusvaheline pikaajaliste väliskohustuste täitmise võimet iseloomustav reiting

(*Standard & Poor's*)
Reitinguagentuur Standard & Poor's (S&P) jättis 2013. aasta augustis Eesti riigireitingu AA–tasemele (väljavaade negatiivne). Aluseks on riigis läbiviidud struktuurireformid, otseinvesteeringute maht, fiskaal- ja rahapoliitika.

• Rahvusvaheline korrupsioonitajumise indeks

(*Transparency International*)
28. koht 177 riigi edetabelis (detsember 2013). Esikohal olevas riigis on korrupsioon väiksem. Aastaga on Eesti positsioon nelja koha võrra paranenud.

• Rahvusvaheline infotehnoloogia indeks

(*World Economic Forum*)
22. koht 144 riigi võrdluses (september 2013). Aluseks on IT kasutamine riigi majanduse edendamisel. Võrreldes aasta varasemaga on Eesti kahe koha võrra tõusnud.

• Turismi konkurentsivõime indeks

(*World Economic Forum*)
Eestile kuulub 140 riigi hulgas 30. koht (märts 2013). Lan- gus aastaga viis kohta. Indeks võtab arvesse riigis valitsevat turvalisust, transpordi- ja IT infrastruktuuri, loodus- ja kultuuriressursse, tervishoiu- ja hügieenitingimusi jne.

Suurinvestori toetus tööstus- ettevõtjale

Toetuse eesmärk on suurinvestorite aktiivne kaasamine Eesti majandusse läbi tehnoloogiainvesteeringute, mis toovad kaasa ettevõtja:

- tootlikkuse kasvu
- ekspordipotentsiaali kasvu
- toodete lisandväärtuse suurenemise
- uute turuvõimaluste avanemise
- kõrgemat lisandväärtust loovate töökohtade loomise

Broneeri aeg eelnõustamisele telefonil 6279 700
või vaata www.eas.ee/suurinvestor

KONKURSSIDE VÕITJAD LÄBI AEGADE

ETTEVÕTLUSE AUHINNA VÕITJAD

Peavõitjad läbi aegade

VÄLISINVESTORI KONKURSS

- 1995 – EESTI TELEFON AS
- 1996 – ELCOTEQ TALLINN AS
- 1997 – TOLARAM GRUPP
- 1998 – HANSAPANK AS
- 1999 – KUNDA NORDIC TSEMENT AS

EKSPORDIFOORUM

- 1997 – NORMA AS
- 1998 – KREENHOLMI VALDUSE AS
- 1999 – VIISNURK AS

ETTEVÕTLUSE AUHIND

- 2000 – VIISNURK AS
- 2001 – SILMET AS
- 2003 – BLRT GRUPP AS
- 2004 – VILJANDI METALL AS
- 2005 – REGIO AS
- 2006 – VERTEX ESTONIA AS
- 2007 – TALLINK GRUPP AS
- 2008 – ABB AS
- 2009 – VKG OIL AS
- 2010 – ERICSSON EESTI AS
- 2011 – FORTUMO OÜ
- 2012 – PKC EESTI AS
- 2013 – KÜHNE + NAGEL AS

KONKURENTSIVÕIME EDETABELI VÕITJAD

Eesti konkurentsivõimelisim ettevõtte

- 2003 – EESTI ENERGIA AS
 - 2004 – HANSAPANK AS
 - 2005 – HANSAPANK AS
 - 2006 – HANSAPANK AS
 - 2007 – TALLINK GRUPP AS
 - 2008 – TALLINK GRUPP AS
 - 2009 – MAZEIKIU NAFTA TRADING HOUSE OÜ
 - 2010 – TALLINK GRUPP AS
 - 2011 – EMT AS
 - 2012 – EMT AS
 - 2013 – Konkurentsivõimelisim suuretevõtte – EESTI ENERGIA AS
- Konkurentsivõimelisim väike- ja keskettevõtte – WIRTGEN EESTI OÜ
- Konkurentsivõimelisim mikroettevõtte – KLF-ERI OÜ

97 aastat tööandjate esindamist

97-aastase ajalooga Eesti Tööandjate Keskliit seisab ühiskonnas majandusarengu, sotsiaalse turvalisuse ning ühiskonna elujärje ja jõukuse kasvu eest. Me esindame enam kui 1500 tööandja huve suhetes seadusandliku võimu, täitevvõimu ja ametiühingutega. Räägime mõjuka ja vastutustundliku partnerina aktiivselt kaasa õigusloomes, et kujundada Eestis avatud, õiglane ja kaasaegne ettevõtluskeskkond mis teeniks parimal moel kogu ühiskonna huve.

Eesti vanima ettevõtlusorganisatsioonina tugineme pikkadele traditsioonidele – Eestimaa Vabrikantide Ühisuse sünnist möödus 2014. aasta märtsis 97 aastat.

Koos riigivõimu ja tööandjate esindajatega osaleme sotsiaaldialoogis ning kujundame selle kaudu tööturu-, ettevõtlus-, haridus ja sotsiaalpoliitikat, kandes seega vastutust ka kogu ühiskonna käekäigu eest. Meie tegevus on avalik, meie seisukohad ja huvid on läbipaistvad ning tuginevad meie liikmete arvamustele ja ekspertide toele.

See kõik tagab, et keskliidu kui professionaalse mõjuorganisatsiooni tegevus annab käegakatsutavaid tulemusi nii Toompeal kui Brüsselis.

Rahvusvaheline areen

Eesti Tööandjate Keskliit on rahvusvahelisel tasandil kõige esinduslikum Eesti ettevõtlusorganisatsioon. Me esindame Eesti ettevõtjaskonna huve Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees (EESC), mis on nõuandev organ Euroopa Komisjonile ja Euroopa Parlamendile. Samuti kuulume OECD ettevõtlus- ja tööstuskomiteesse BIAC. Oleme Euroopa ettevõtjate katusorganisatsiooni BUSINESSEUROPE ja Rahvusvahelise Töandjate Organisatsiooni OIE liige. Meie rahvusvaheline töö lubab meil seista Eesti ja Euroopa ettevõtluskeskkonna eest koos mõjukate liitlastega.

Tööandjate manifest

Meie nägemus Eesti ühiskonna probleemidest ja nende lahendustest ilmub regulaarses Töandjate Manifestis. Paljud manifesti põhimõttest on algatanud laialdase arutelu ning leidnud koha valitsusleppes. Meie algatuste najal on ajakohastatud tööõigust ja pensionikorraldust, osaleme aktiivselt n-ö laual olevate ümberkorralduste teoks saamisel. Eesti mõjukaima tööandjate ühenduse poliitikasoovituste ning sõnumite valmimises saavad osaleda kõik Eesti Tööandjate Keskliidu liikmed.

E-uudiskiri

Eesti Tööandjate Keskliidu e-uudiskiri Vabrik toob ettevõtjateni keskliidu seisukohad, uudised ja sündmused, hoides liikmeid kursis päevakajaliste teemade ja keskliidu tegevusega.

Miks olla klubis?

Kuuludes Tööandjate Keskliitu osaled Eesti ühe mõjukaima esindusorganisatsiooni seisukohtade kujundamises. Sa osaled Eesti ettevõtjaskonna olulisima mõttekoja ideede ja ettepanekute sünnis. Passiivsete, pärioolu kaasakulgejate asemel oled sa vastutustundlike ja aktiivsete mõjukas klubis.

Hetk, mille üle peaminister võib uhkust tunda. Toonane peaminister Andrus Ansip Eesti parimate juhtide ja ettevõtjate seltskonnas.

ETTEVÕTLUSKONKURSSIDE 2013. AASTA AUHINNAGALA ÜLEVAADE

Rahvusvaheline käepigistus: välisminister Urmas Paet annab auhinna üle 2013. aasta Ettevõtluse Auhinna üldvõitjale, AS-i Kühne+Nagel juhatajale Priit Põldarile.

Südamest tulevad tänusõnad: 2013. aasta parima väike- ja keskettevõtte Wirtgen Eesti juht Mati Ertsen tänab oma töötajaid.

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL 2014

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Moonika Kukk

E-post: moonika.kukk@koda.ee

Telefon: 604 0060

Eesti Konjunktuuriinstituut

Marje Josing / Mati Reiman

E-post: marje@ki.ee / mati@ki.ee

Telefon: 668 1242

ETTEVÕTLUSE AUHIND 2014

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus

Elina Vilja

E-post: elina.vilja@eas.ee

Telefon: 627 9415

SISU JA PROJEKTIJUHTIMINE

Director Meedia

Taivo Paju

E-post: taivo.paju@directormeedia.ee

Telefon: 508 7228

REKLAAM

Media Sales

Rando Mäeots

E-post: rando@mediasales.ee

KÜLJENDUS

Marge Robam

TRÜKK

Kroonpress

MÕNI HETK VÄÄRIB HÕBEDAT.

On hetki, mille erakordsus ületab kõik seni kogetu. Hetki, mille täiuslikkus võtab sõnatuks. Nagu ka hetki, mille ainulaadsuse tunnustajaks oled vaid sina. Mõne sellise tähendust mõistad alles aastate pärast. Need on sinu hetked. Alatiseks, kui mõistad neid väärtustada.

Aitame Sul teha äri kõikjal maailmas.

Viime koos Sinu ettevõtte välisurgudele.

Anname Sulle eelised lähivälismaale eksportimisel, olgu Sinu sihtturuks Balti riigid või Põhjamaad.

Meil on ärikogemused kõikjal maailmas ja me jagame neid Sinuga hea meelega.

Oleme Sinu rahvusvaheline kodupank, sest meil on äriüksused 14 riigis.

Põhja-Euroopa suurim ettevõtete panganduse pakkuja.

Tööriistad, nagu Danske Navigator, aitavad teha otsuseid olulistest valikutest.

Helista Danske Ärikeskuse numbril 675 2000 või vaata www.danskebank.ee